Kantakaupungin vaiheyleiskaava 2021–2025: Siniviherrakenteen tyypittelyanalyysien tiivistelmä

Tampereen kaupunki, Yleiskaavoitus

Kuva: Visit Tampere Laura Vanzo

Kuva: Visit Tampere Laura Vanzo

Sisällys

- Työn tausta ja tavoite
- Siniviherrakenteen nykytilan tarkastelu
  - Viher- ja virkistysalueverkosto
  - Metsät ja luontoarvot
  - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
  - Virkistys- ja vapaa-ajanpalvelut
- Vaiheyleiskaava 2021-2025 tarkastelu
- Tunnistettuja jatkotarkastelutarpeita
- Liitteet

Työn tausta ja tavoite

Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2021–2025 pääteemat ovat ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut. Lisäksi neljälle osa-alueelle on esitetty kehittämisperiaatteita strategista yleiskaavaa tarkemmalla tasolla.

Siniviherrakenteen kantakaupungin alueelle laaditut tyypittely-analyysit toimivat yleiskaavoituksen tausta-aineistona. Keskeinen tavoite on ollut tuottaa tietoa vireillä olevan kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2021–2025 valmistelun ja vaikutusten arvioinnin tueksi. Siniviherrakenteen tyypittely-analyysejä jatketaan tuottamaan tietoa päivittyvän yleiskaavaprosessin, siniviherrakenteen tilanneseurannan, asemakaavoituksen ja muun tarkemman suunnittelun avuksi.

Siniviherrakenteen tyypittelyanalyysien yhteenvetoon on koottu keskeisiä analyysejä ja johtopäätöksiä. Siniviherrakenteen tyypittelyn koontiin on lisäksi poimittu keskeisiä erillisselvitysten analyysejä ja johtopäätöksiä. Analyysien johtopäätöksinä on tuotettu myös kantakaupungin siniviherrakenteen tunnuslukuja.

Nykytilaa kuvaavissa analyyseissä siniviherrakennetta on tarkasteltu suhteessa voimassa olevien kantakaupungin yleiskaavan 2040 ja kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2017–2021 yleiskaavayhdistelmään. Vaiheyleiskaavan 2021–2025 ratkaisuun liittyvissä analyyseissä tarkastelut on laadittu vaihekaavaehdotuksesta.

Selvitys on laadittu Tampereen kaupungin yleiskaavoitus-yksikössä (Mirkka Katajamäki, Taru Heikkinen, Johanna Myllykoski ja Elviira Heikkinen (latvuspeitteisyysanalyysit 2022))

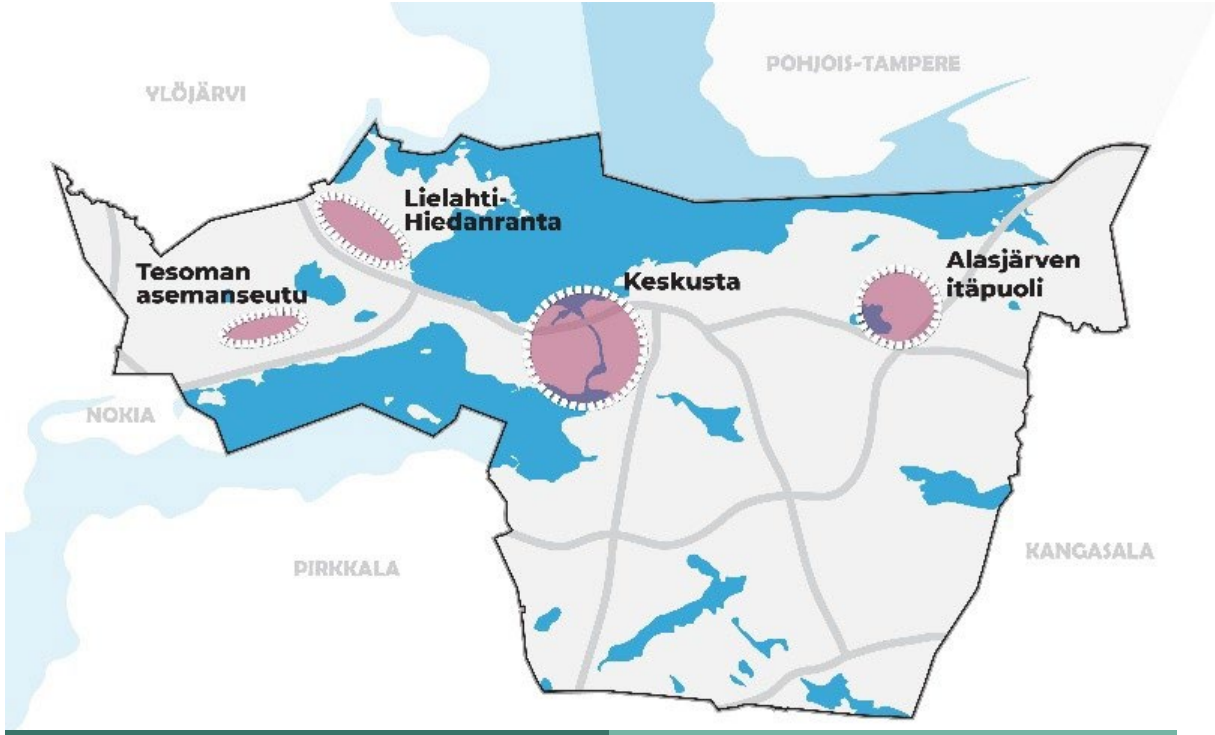

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut

Kuva: Kantakaupungin vaiheyleiskaavan ja sen neljän osa-alueen sijainti.

Viher- ja virkistysalueverkosto

- Kantakaupungin maisemarakenne
- Viher- ja virkistysalueverkoston kaavatilanne:
  - Kaavoitetut viher- ja virkistysalueet
  - Yleiskaavan viherrakenteeseen kytkeytyvät asemakaavoitetut viheralueet
  - Viher- ja virkistysalueiden pinta-ala asukasta kohden
  - Yleiskaavan ohjeellisen virkistysyhteyden suhde kaavoitettuun viherrakenteeseen
- Kaupunkihiljaiset virkistys- tai luonnonsuojelualueet

Sisältää nykytilan analyysit, jotka tehty voimassa olevien kantakaupungin yleiskaavojen yleiskaavayhdistelmän aineistolla

Kuva: Laura Vanzo

Kantakaupungin maisemarakenne

Maisemarakenne muodostuu maiseman perustekijöistä (elottomat ja elolliset tekijät ja ihmisen vaikutus) ja niiden keskinäisistä suhteista ja vaihtelusta. Maisemarakenteen perusosia ovat maa- ja kallioperä, ilmasto, vesi, elollinen luonto ja kulttuurisysteemi. Maisemarakenne kertoo ekosysteemien moninaisuudesta ja antaa viitteitä lajistollisen monimuotoisuuden vaihtelusta.

Maisemarakenne on kantakaupungin alueella selkeästi havaittavissa. Sen keskeisimmät elementit ovat kantakaupungin läpi kulkeva harjujakso, Näsi- ja Pyhäjärvi sekä Kaukajärvi-Iidesjärvi-murroslaakso. Tunnistettava maisemarakenne on myös merkityksellinen osa Tampereen kaupungin identiteettiä.

Tarkastelussa on esitetty yleiskaavan keskuspuistoverkoston ja luonnonsuojelualueiden sijoittuminen kantakaupungin maisemarakenteeseen. Verkostomainen keskuspuistoverkosto sijoittuu kattavasti maisemarakenteen eri vyöhykkeille.

Maisemarakenteen tulisi olla lähtökohtana alueiden ylläpidolle, hoidolle ja kehittämiselle.

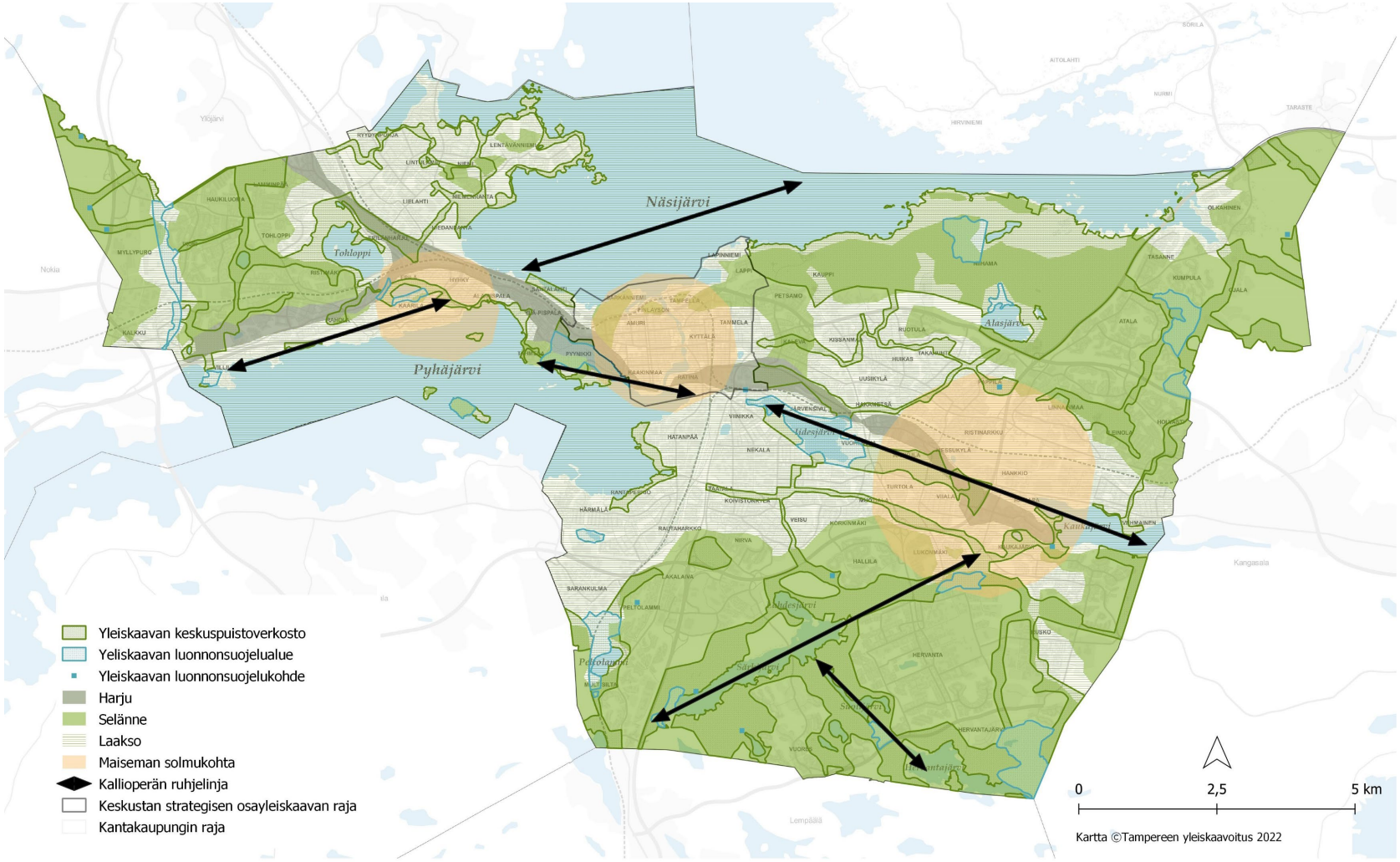

Kuva: Yleiskaavan keskuspuistoverkoston ja luonnonsuojelualueiden sijoittuminen maisemarakenteeseen

Kaavoitetut viher- ja virkistysalueet

Tampereen asemakaavojen viher- ja virkistysalueet ja niiden ulkopuoliset yleiskaavan viheralueet muodostavat kantakaupungin kattavan viheralueverkoston. Kartalla esitetään viher- ja virkistysalueverkoston yleistetty kaavatilanne. Tämä sisältää viher- ja virkistysalueiden sekä suojelualueiden kaavamerkinnät voimassa olevien asemakaavojen alueilta. Tarkastelussa ei ole mukana kaavoitettuja suojaviheralueita. Muilta osin karttatasolla on esitetty asemakaavoittamat alueet, joilla on voimassa yleiskaavan keskuspuistoverkoston sekä luonnonsuojelualueiden käyttötarkoitusalueet.

Kantakaupungin alueella kaavoitettua viher- ja virkistysaluetta on noin 4900 hehtaaria, mikä on 38 prosenttia kantakaupungin maapinta-alasta. Asemakaavoitettuja viheralueita on 2916 hehtaaria. Tämä on noin 28 prosenttia kaikesta kantakaupungin asemakaavoitetusta pinta-alasta. Yleiskaavoitettuja viheralueita on 1991 hehtaaria kantakaupungin alueella (tilanne 01/2024).

Laajimmat yhtenäiset asemakaavoitetut viheralueet sijoittuvat Tohlopin ja Epilänharjun, Iidesjärven, Pyynikin, Kaupin sekä Hervannan länsi- ja pohjoispuolille ja Peltolammin alueille. Laajimmat asemakaavoittamattomat viheralueet, joita ohjataan yleiskaavalla, sijaitsevat Kauppi-Niihamassa sekä Särkijärven ja Hervantajärven ympäristöissä. Viheralueiden jakautumisessa on suuriakin alueellisia eroja. Osaltaan alueet ovat yhteydessä toisiinsa ja kytkeytyneet viheralueverkostoksi.

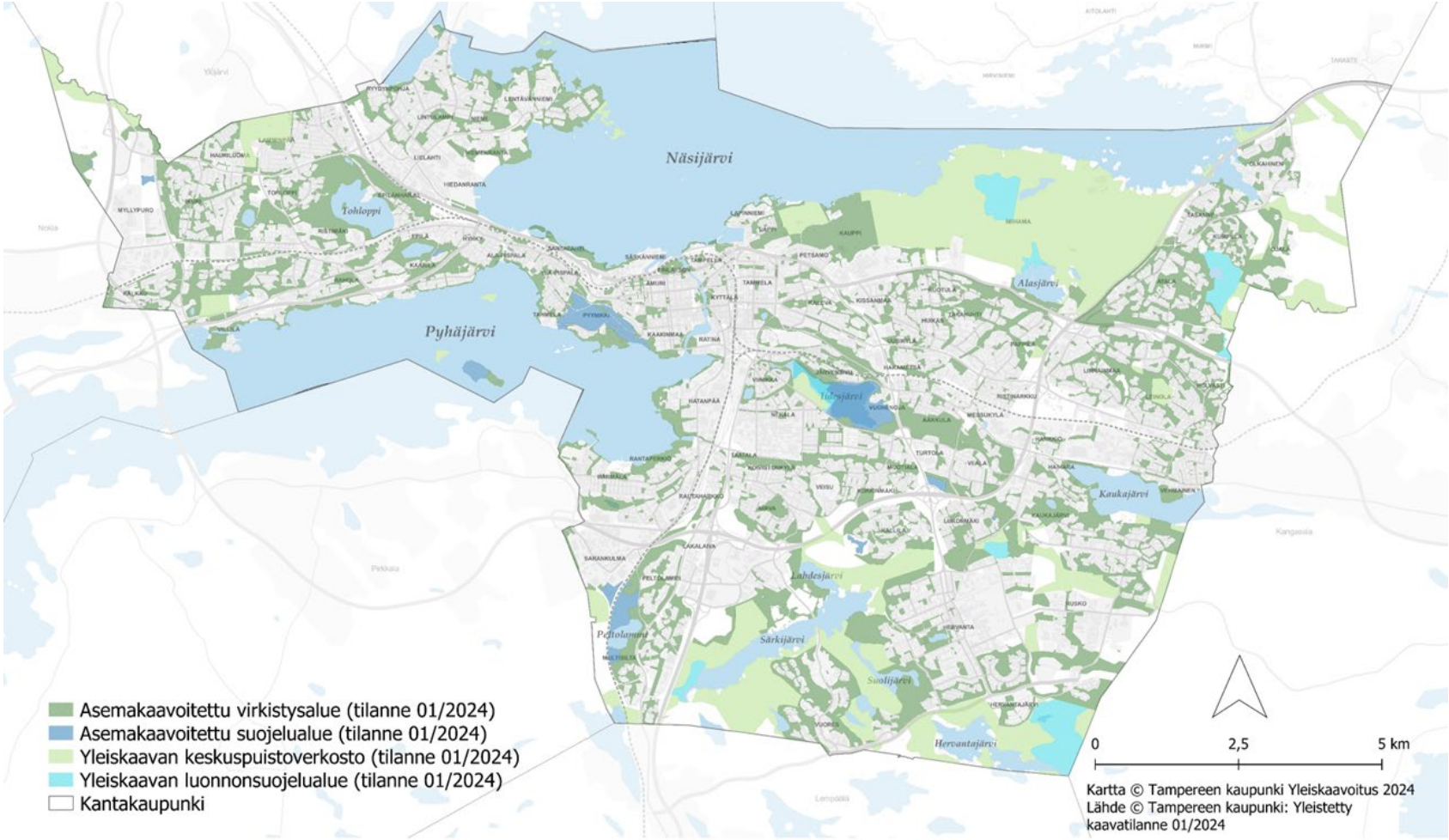

Kuva: Voimassa olevan Kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2017–2021 yleismääräys velvoittaa säilyttämään asemakaavoitettujen viher- ja virkistysalueiden määrän. Yleiskaavayksikkö tuottaa seurantatietoa kaavoitetun viher- ja virkistysalueiden määrästä.

Yleiskaavan viherrakenteeseen kytkeytyvät asemakaavoitetut viheralueet

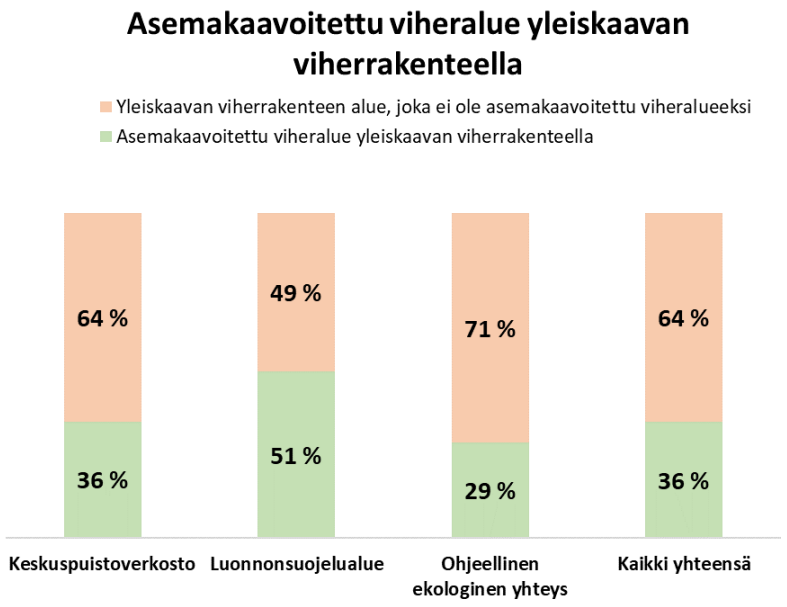

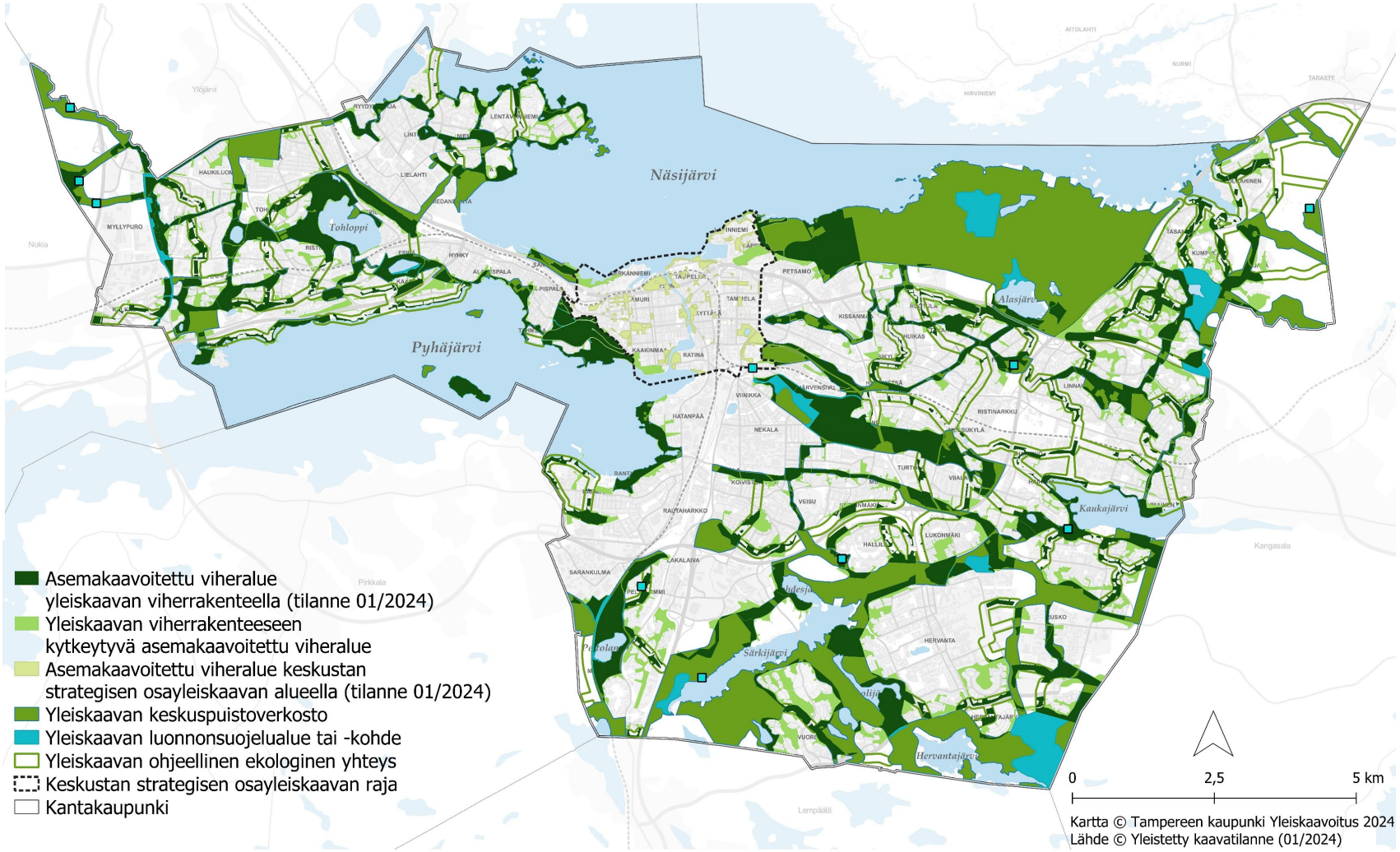

Yleiskaavan viherrakenteesta noin 36 prosenttia eli 1869 hehtaaria on asemakaavoitettu viher- ja virkistysalueeksi. Yleiskaavan viherrakenteelle sijoittuu noin 64 prosenttia kaikista kantakaupungin asemakaavoitetuista viheralueista. Näin ollen noin 36 prosenttia eli 1047 hehtaaria asemakaavoitetusta viheralueesta sijaitsee yleiskaavan viherrakenteen ulkopuolella.

Keskuspuistoverkostosta noin 36 prosenttia eli 1229 hehtaaria on asemakaavoitettu viher- ja virkistysalueeksi. Yleiskaavan luonnonsuojelualueista vastaava luku on noin 51 prosenttia eli 262 hehtaaria, ja yleiskaavan ekologisten yhteyksien osalta luku on noin 29 prosenttia eli 379 hehtaaria.

Viher- ja virkistysalueiden pinta-ala asukasta kohden

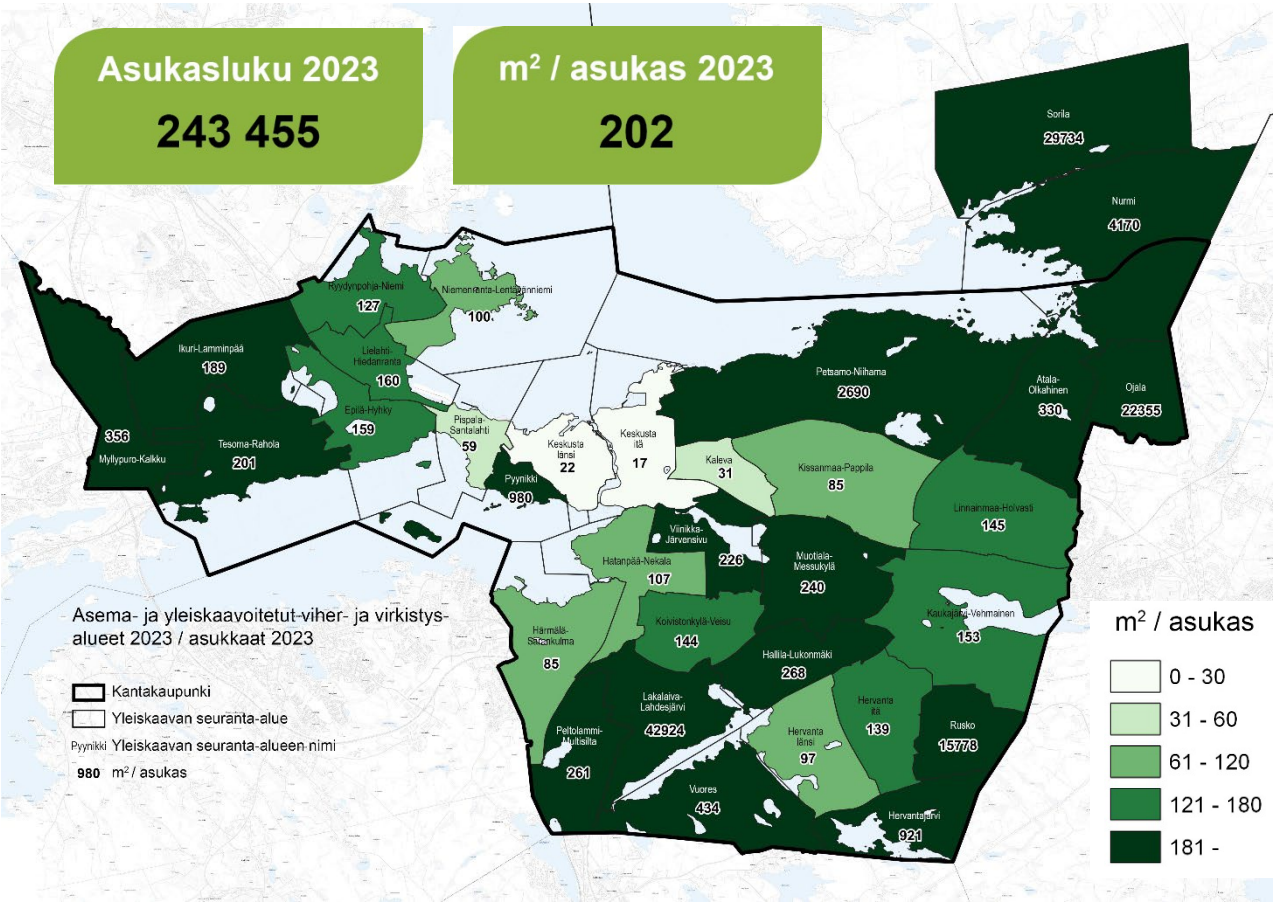

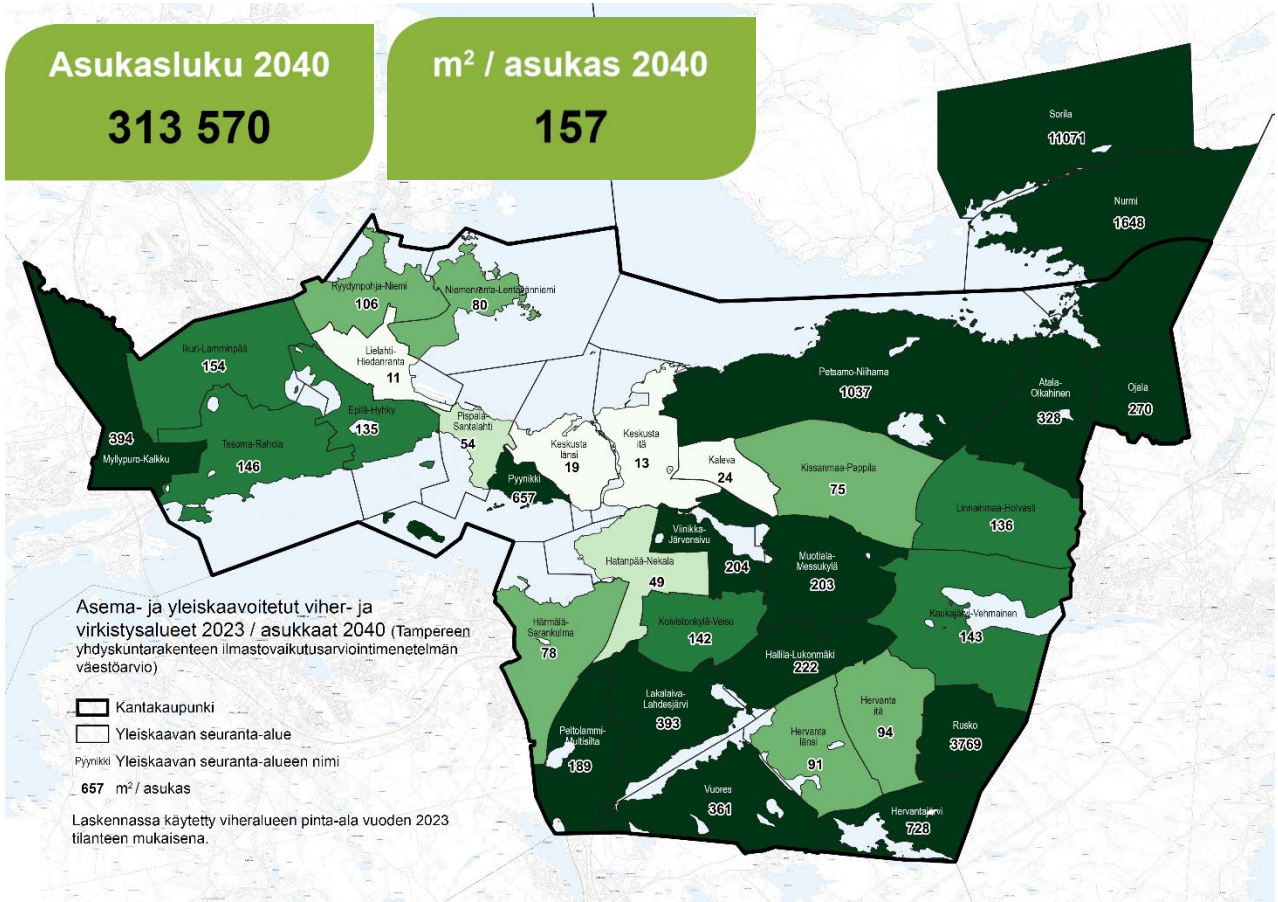

Kaavoitettua viher- ja virkistysaluetta on kantakaupungin alueella yhteensä keskimäärin 202 neliömetriä asukasta kohti. Vähiten kaavoitettua viher- ja virkistysalueita asukasta kohden on ydinkeskustassa, noin 20 neliömetriä. Laskennallisesti eniten viheraluetta asukasta kohden on alueilla, joissa on laajoja viher- ja virkistysalueita, kuten Kauppi-Niihaman alueella, sekä alueilla, joissa asukkaita on vähän, kuten Ruskon työpaikkavaltaisella alueella. Kantakaupungin alueella tavoitteellisen asukasmäärän kasvun seurauksena kaavoitettujen viheralueiden määrä asukasta kohti tulee kuitenkin pienenemään vuoteen 2040 mennessä noin 22 prosenttia, sillä viheralueiden lisäämiseen lähellä asukkaita on vain vähän mahdollisuuksia. Viher- ja virkistysalueiden määrä (pinta-ala) on laskettu kaupunkiympäristön tilanneseurannan seuranta-alueille.

Yleiskaavan ohjeellisen virkistysyhteyden suhde kaavoitettuun viherrakenteeseen

Yleiskaavan ohjeellisella virkistysyhteys-merkinnällä on osoitettu olemassa oleva tai kehitettävä keskuspuistoverkostoa yhdistävä ja täydentävä yhteys, ulkoilureitti tai lähivirkistysalueiden sarja, joka palvelee asuinalueiden tai keskustojen virkistys- ja viheryhteytenä ja lähivirkistysalueena.

Virkistysyhteyksiä on yleiskaavassa varattu kaupungin eri osiin pääasiassa olemassa olevien asemakaavoitettujen puistojen tai virkistysyhteyksien kohdille siten, että yhdessä keskuspuistoverkoston kanssa ne muodostavat kantakaupungin läpi jatkuvan katkeamattoman virkistysverkoston

Voimassa olevassa yleiskaavayhdistelmässä osoitetun ohjeellisen virkistysyhteysverkoston pituus on noin 307 kilometriä. Yleiskaavan ohjeellisesta virkistysyhteyden verkostosta suurin osa, 74 prosenttia, sijoittuu viher- ja virkistysalueiksi kaavoitetulle alueelle. 26 prosenttia ohjeellisesta virkistysyhteyksistä sijoittuu muille maankäyttöalueille, muun muassa katualueille.

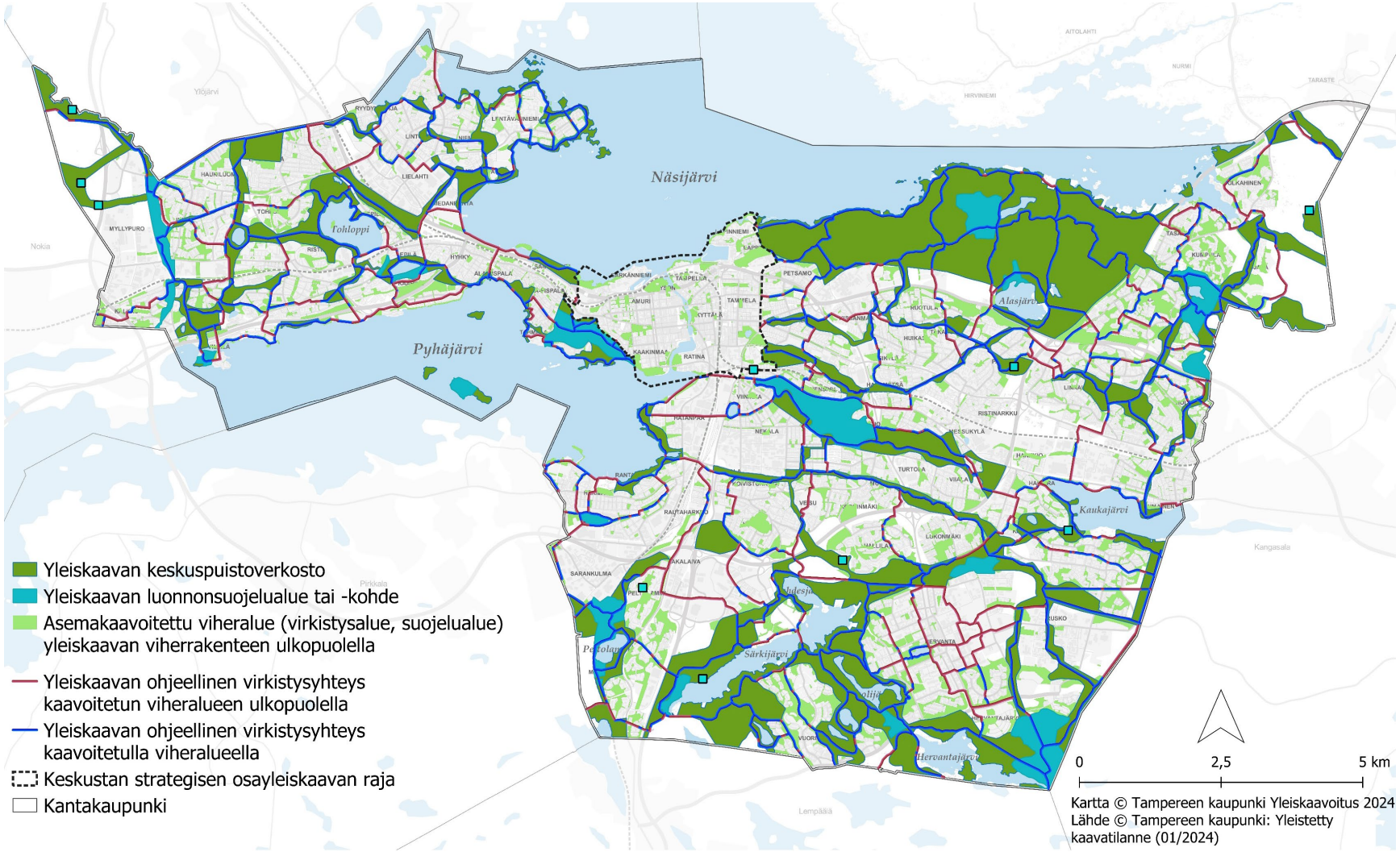

Kartta © Tampereen kaupunki Yleiskaavoitus 2024
Lähde © Tampereen kaupunki: Yleistetty kaavatilanne (01/2024)

Kaupunkihiljaiset virkistys- tai luonnonsuojelualueet

Kaupunkihiljainen virkistys- tai luonnonsuojelualue -kohdemerkinnällä on kantakaupungin yleiskaavayhdistelmässä osoitettu keskuspuistoverkoston alueella ja luonnonsuojelualueilla olevia laajempia, kaupunkihiljaisia virkistysaluekokonaisuuksia.

Tavoitteena on säilyttää ja kehittää asukkaiden hyvin saavutettavissa olevia kaupunkihiljaisia virkistysalueita tai virkistysalueiden osia, joilla jatkuvaluonteisen melun keskiäänitaso ei ylitä päivällä arvoja 50 desibeliä eikä yöllä 45 desibeliä. Yleiskaavan merkintä pohjautuu selvitykseen Tampereen kaupungin hiljaisista virkistysalueista (2020). Selvityksessä on esitetty vaiheyleiskaavassa kohdemerkinnöillä osoitettujen alueiden rajaukset

Kaupunkihiljaisia virkistys- tai luonnonsuojelualueita on vuoden 2020 selvityksen mukaisten aluerajauksen pohjalta laskettuna yhteensä 2145 hehtaaria. Tämä on 53 prosenttia voimassa olevan yleiskaavan keskuspuistoverkoston ja luonnonsuojelualueiden muodostamasta viherrakenteesta.

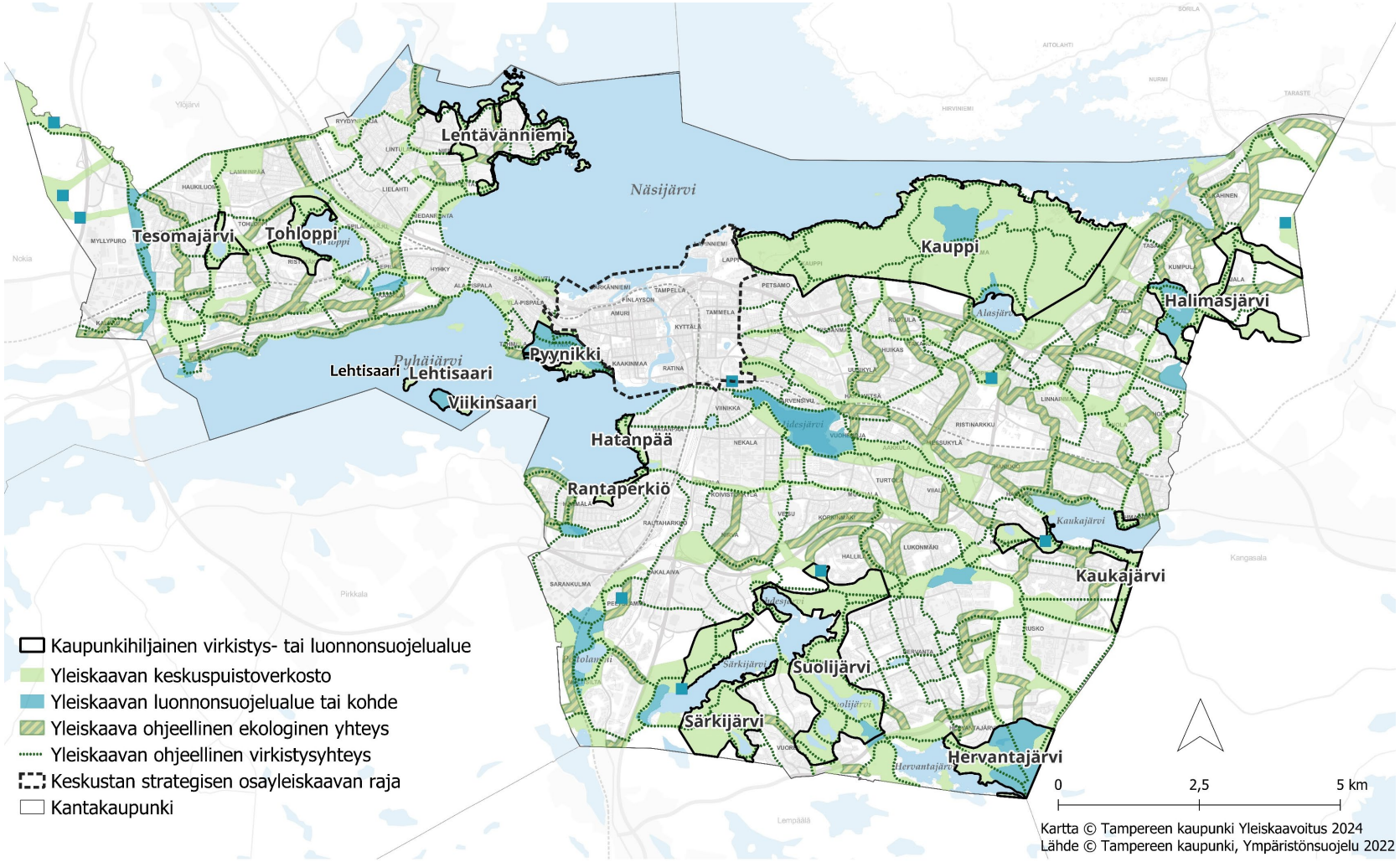

Metsät ja luontoarvot

- Kasvupaikkatyypit
- Metsät
- Lahopuusto
- Sinirakenne
- Lahokaviosammal

Sisältää nykytilan analyysit, jotka tehty voimassa olevien kantakaupungin yleiskaavojen yleiskaavayhdistelmän aineistolla

Kuva: Taru Heikkinen, Suolijärvi 2022

Kasvupaikkatyypit

TAMPERE. FINLAND

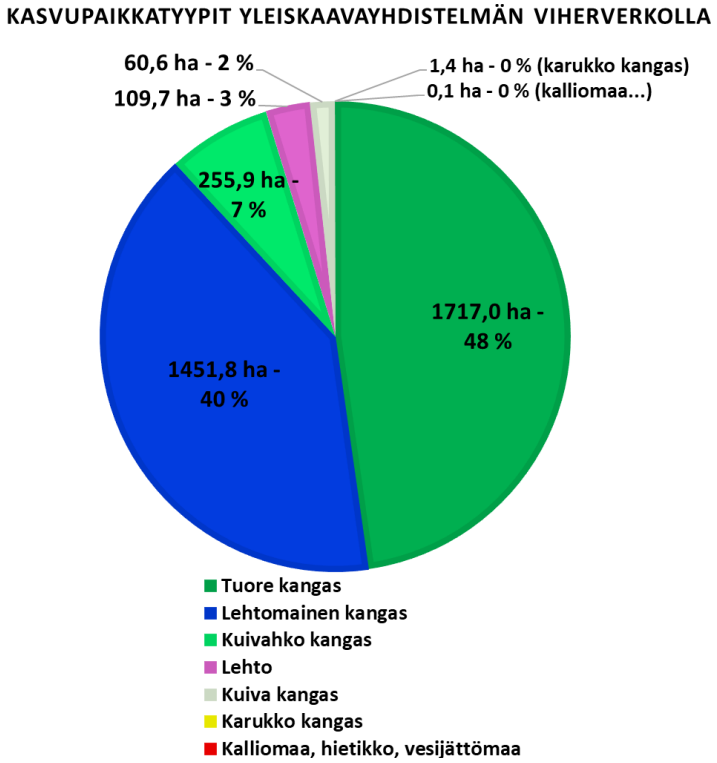

Kantakaupungin kasvupaikkatyypeistä valtaosa on tuoretta kangasta (46 prosenttia) tai lehtomaista kangasta (39 prosenttia). Lehtojen osuus on noin 3 prosenttia. Alle promille on karukkokangasta tai kalliomaata. Kantakaupungin yleiskaavayhdistelmän viherverkolla luvut ovat hyvin samanlaiset kuin koko kantakaupungin alueella.

Pääkasvupaikkatyypeistä kivennäismaata on noin 95 prosenttia koko kantakaupungissa sekä viherverkolla. Pehmeämpää suomaata on loput noin viisi prosenttia.

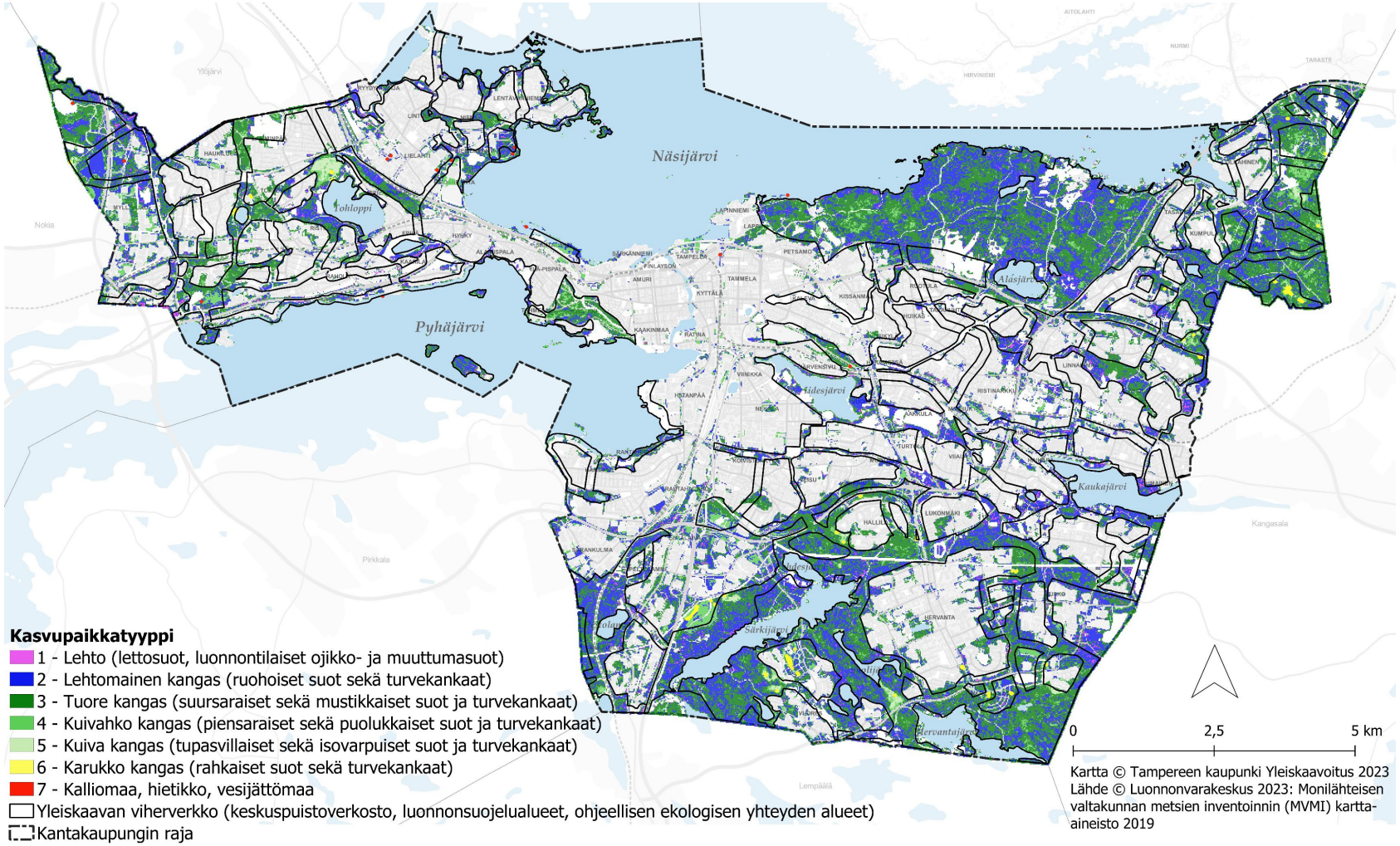

Metsäkuviot ja maanomistustilanne

Metsäkuvioitujen alueiden osuus yleiskaavayhdistelmän viherverkolla

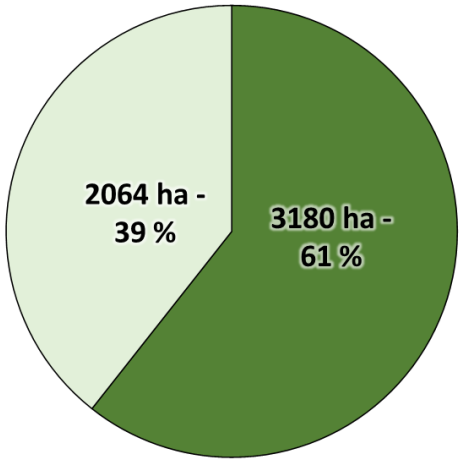

- Metsäkuvioitu alue
- Metsäkuvioimaton alue

Metsäkuviointi perustui alkujaan ajatukseen metsien taloudellisesta hyödyntämisestä. Tampereen kantakaupungissa ei ole taloudellisia tavoitteita metsien käytölle. Kantakaupungin metsien käytön tavoitteet on kirjattu metsienhoidon toimintamalliin 2022–2030. Metsäkuviotietoja on hyödynnetty siniviherrakenteen tyypittelyssä vanhojen metsien ja luontoarvojen tunnistamisessa sekä alueiden virkistysarvojen näkökulmasta.

Yleiskaavayhdistelmän kaikkiaan noin 5240 hehtaarin laajuisesta siniviherrakenteen pinta-alasta noin 61 prosenttia on metsäkuvioitua. Tästä kuvioidusta alasta noin 92 prosenttia eli 2925 hehtaaria on kaupungin omistamaa. Yksityisessä omistuksessa on noin 8 prosenttia.

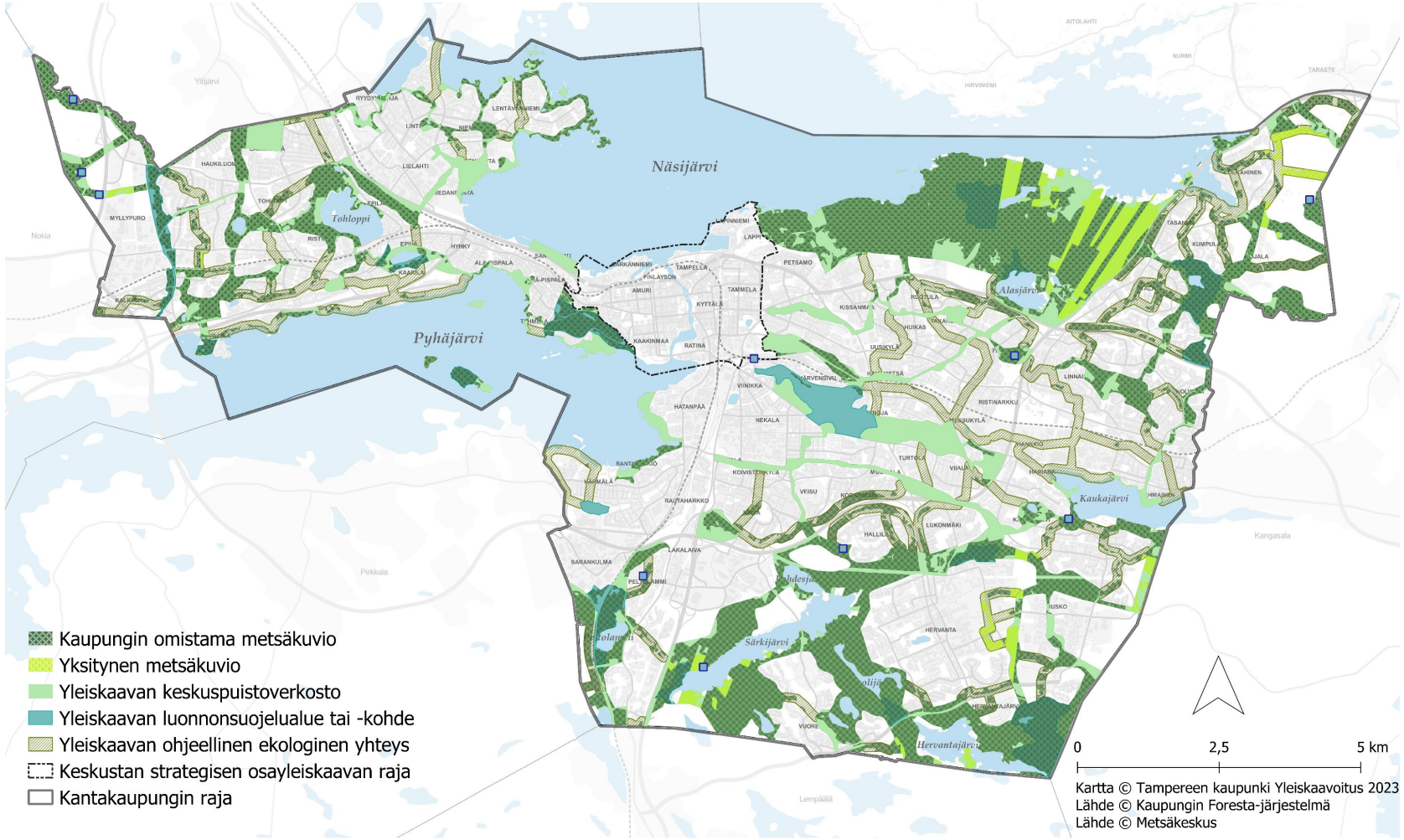

Vanhat metsät

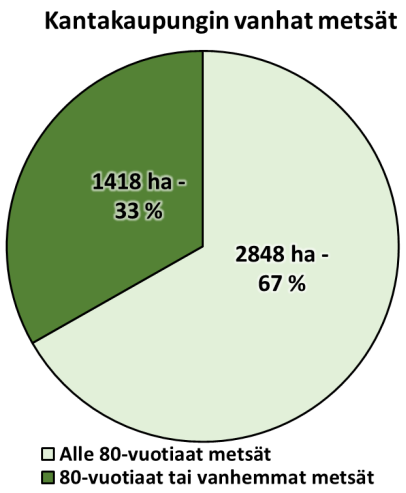

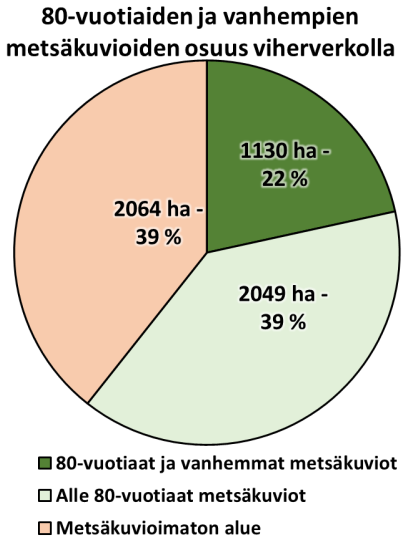

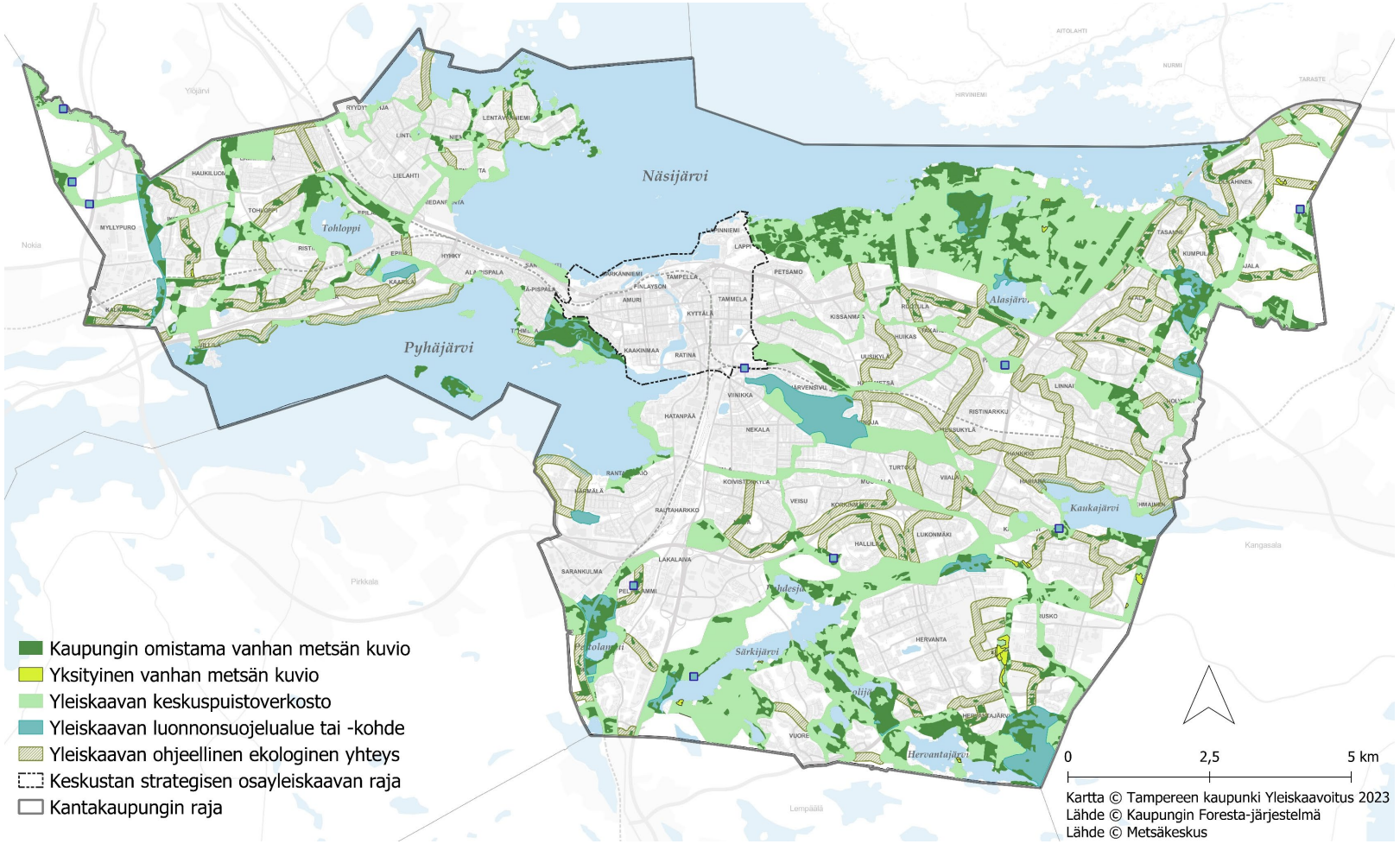

Kantakaupungin vanhojen metsien (80-vuotiaat tai vanhemmat) kokonaispinta-ala on reilut 1400 hehtaaria. Osuus kaikista kantakaupungin kuvioiduista metsistä on noin 33 prosenttia.

Vanhojen metsien osuus kantakaupungin maapinta-alasta (noin 12 000 hehtaaria) on noin 12 prosenttia.

Yleiskaavayhdistelmän viherrakenteesta kuvioituja metsiä on yli 60 prosenttia ja noin 22 prosenttia on vanhoja metsiä.

Yleiskaavan viherverkon lahopuutieto

TAMPERE. FINLAND

Lahopuukuviot yleiskaavayhdistelmän viherverkostolla

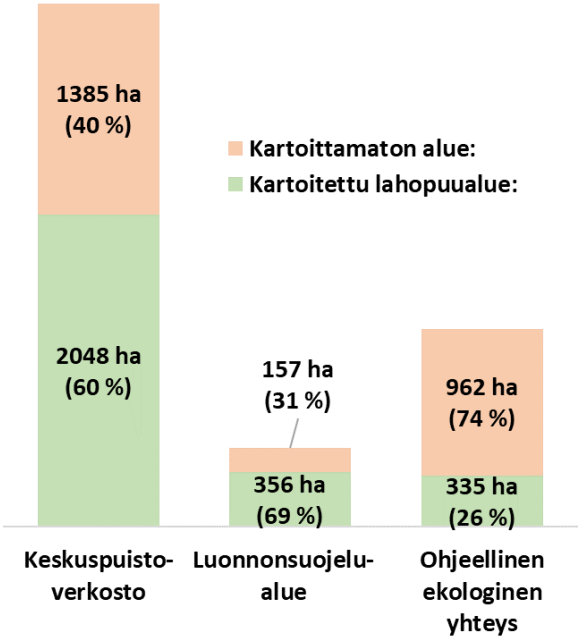

Tampereen kantakaupungin lahopuun arvioitu määrä

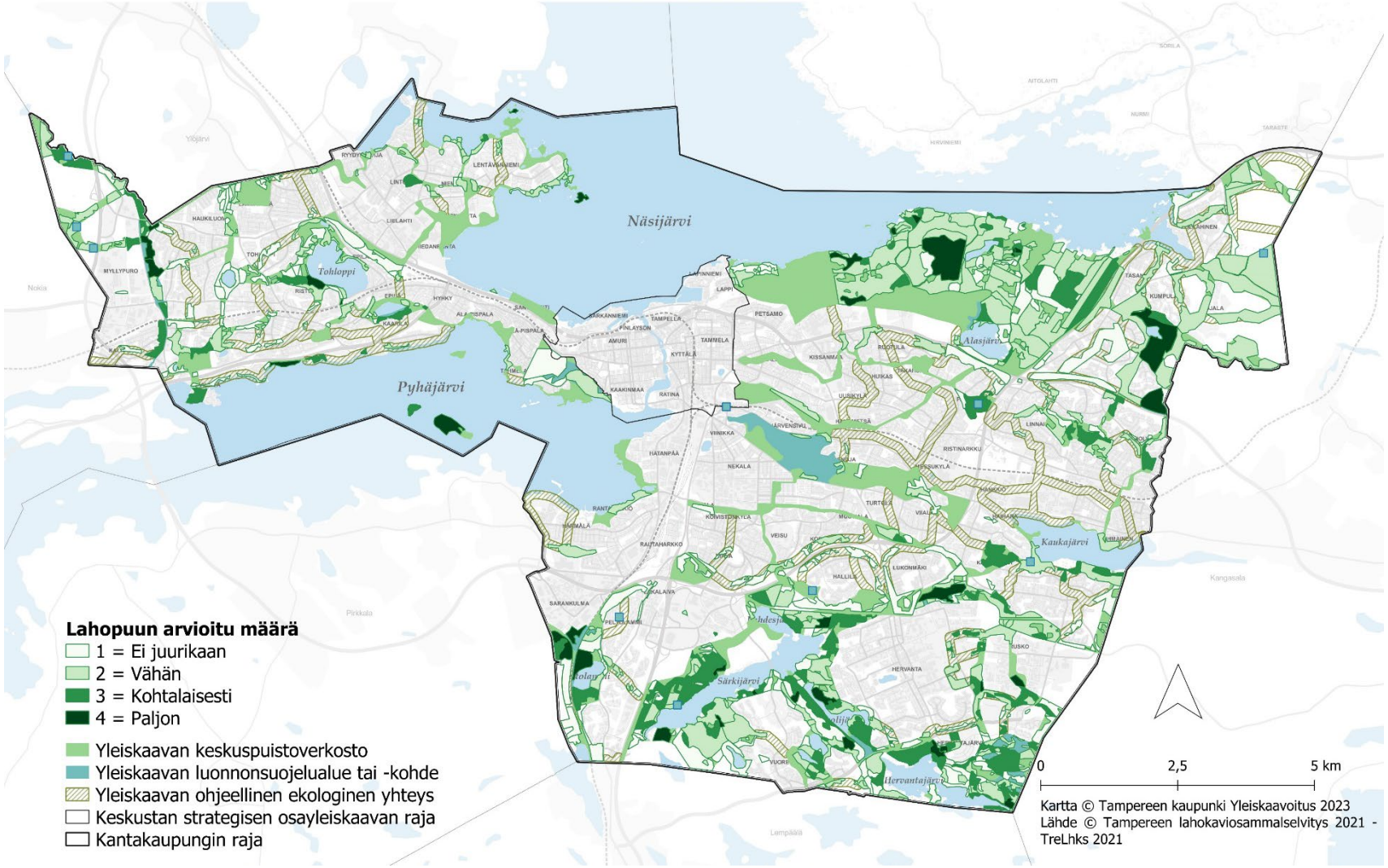

Lahopuuston määrää, laatua ja lahopuujatkumon tilaa on kartoitettu kantakaupungin lahokaviosammal-selvityksessä 2021. Yleiskaavan viherverkosta noin 52 prosenttia on kartoitettu lahopuuston osalta.

Lahopuusto on keskeinen tekijä luonnon monimuotoisuudelle. Tuhannet lajit Suomessa ovat riippuvaisia lahopuusta.

Kantakaupungin pienvesiselvityksen 2022 uomat

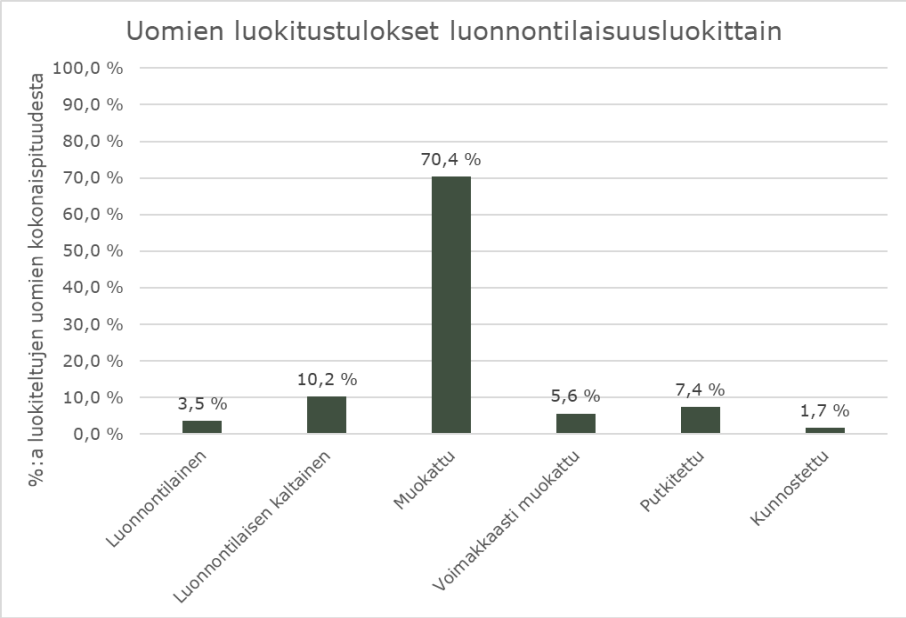

Vuoden 2022 pienvesiselvityksessä keskityttiin uomien (purot, norot, ojat) luonnontilaisuuden ja merkittävien luontoarvojen kartoittamiseen. Uomien luonnontilaa arvioitiin sekä toimistolta käsin olemassa olevien tietojen ja kaupungin 3D mallin avulla että maastotöinä.

Työssä luokiteltiin kaikkiaan 260 kilometriä uomia luonnontilaisuuden mukaisiin luokkiin. Valtaosa uomista, noin 70 prosenttia, arvioitiin selvityksessä luonnontilaltaan muokatuksi. Luonnontilaisia ja luonnontilaisen kaltaisia uomia on yhteensä noin 14 prosenttia.

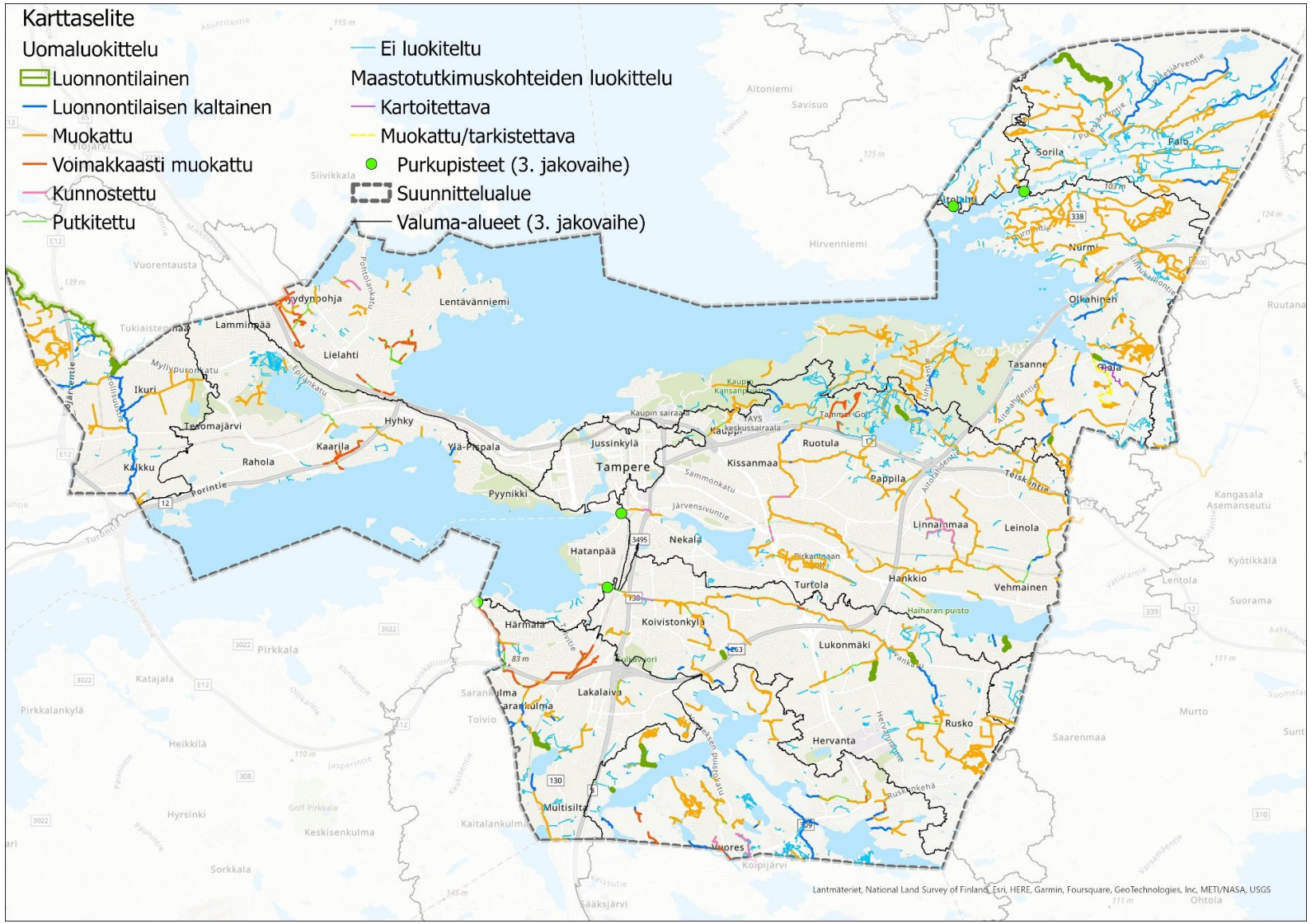

Uomat yleiskaavayhdistelmän viherverkolla

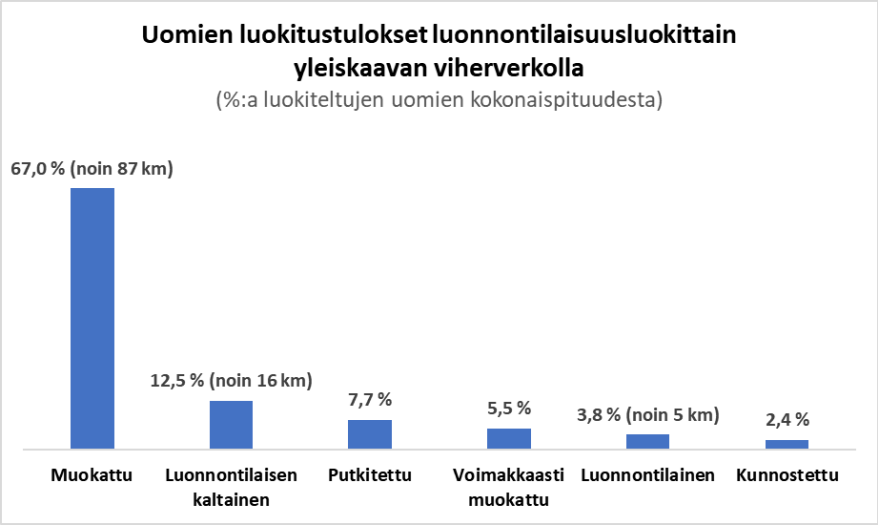

Voimassa olevan kantakaupungin yleiskaavan mukaiselle viherverkolle tehty tarkastelu tuotti hyvin samankaltaisia tuloksia kuin koko kantakaupunkiin tehty pienvesiselvitys.

Yleiskaavan viherverkolle sijoittuvista uomista 67 prosenttia on luokiteltu luonnontilaisuudeltaan muokatuksi. Luonnontilaisia ja luonnontilaisen kaltaisia uomia viherverkolla on yhteensä noin 16 prosenttia. Uomista putkitettuja on vajaa kahdeksan prosenttia ja kunnostettuja reilut 2 prosenttia.

Merkittävät uomat ja luokittelemattomat pienemmät uomat tai ojat yleiskaavayhdistelmän viherverkolla

Kartta © Tampereen kaupunki Yleiskaavoitus 2023
Lähde © Afry Oy: Tampereen kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys 2022

Kantakaupungin pienvesiselvitys 2023

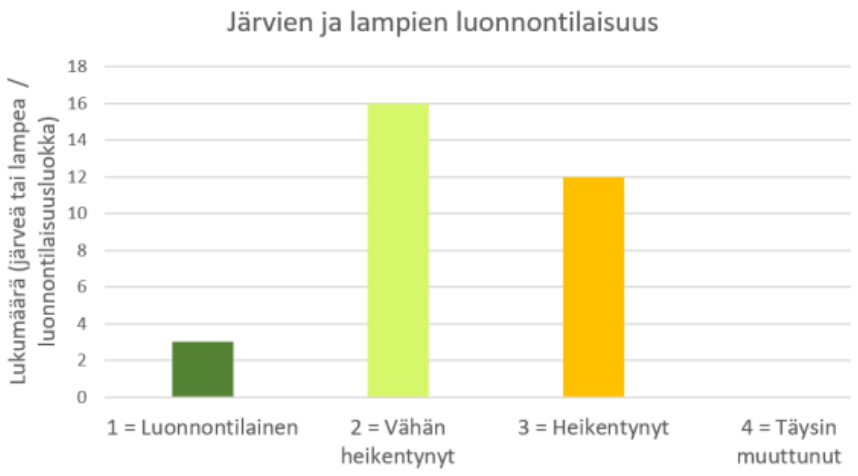

Työssä selvitettiin järvien ja lampien sekä niiden ranta-alueiden luontotyyppejä ja luonnontilaisuutta. Työssä kartoitettiin 12 järveä, 19 lampea ja kaksi virtavettä (Tammerkoski ja Sorilanjoki).

Järvistä ja lammista luonnontilaiseksi arvioitiin kolme (Särkijärvi, Makkarajärvi, Halimasjärvi), vähän heikentyneiksi 16 ja heikentyneiksi 12 kappaletta. Eriasteiset humusjärvet ovat alueella tavanomaisia. Iidesjärvi on runsasravinteinen järvi. Kaukajärvi sekä Tohloppi ovat voimakkaasti pohjavesivaikutteisia järviä ja kantakaupungin arvokkaimpia vesistöjä. Vesistöjen rannoista 28 prosenttia on luonnontilaista, 24 prosenttia luonnontilaisen kaltaista, 38 prosenttia heikentynyttä ja 10 prosenttia täysin muuttunutta. Lisää työn tuloksia löytyy pienvesiselvityksen raportista.

Työn tuloksia on hyödynnetty muun muassa rantojen virkistyspalveluselvityksessä (2023) sekä kaupunkivihreän kehittämisalueiden selvityksessä (2024).

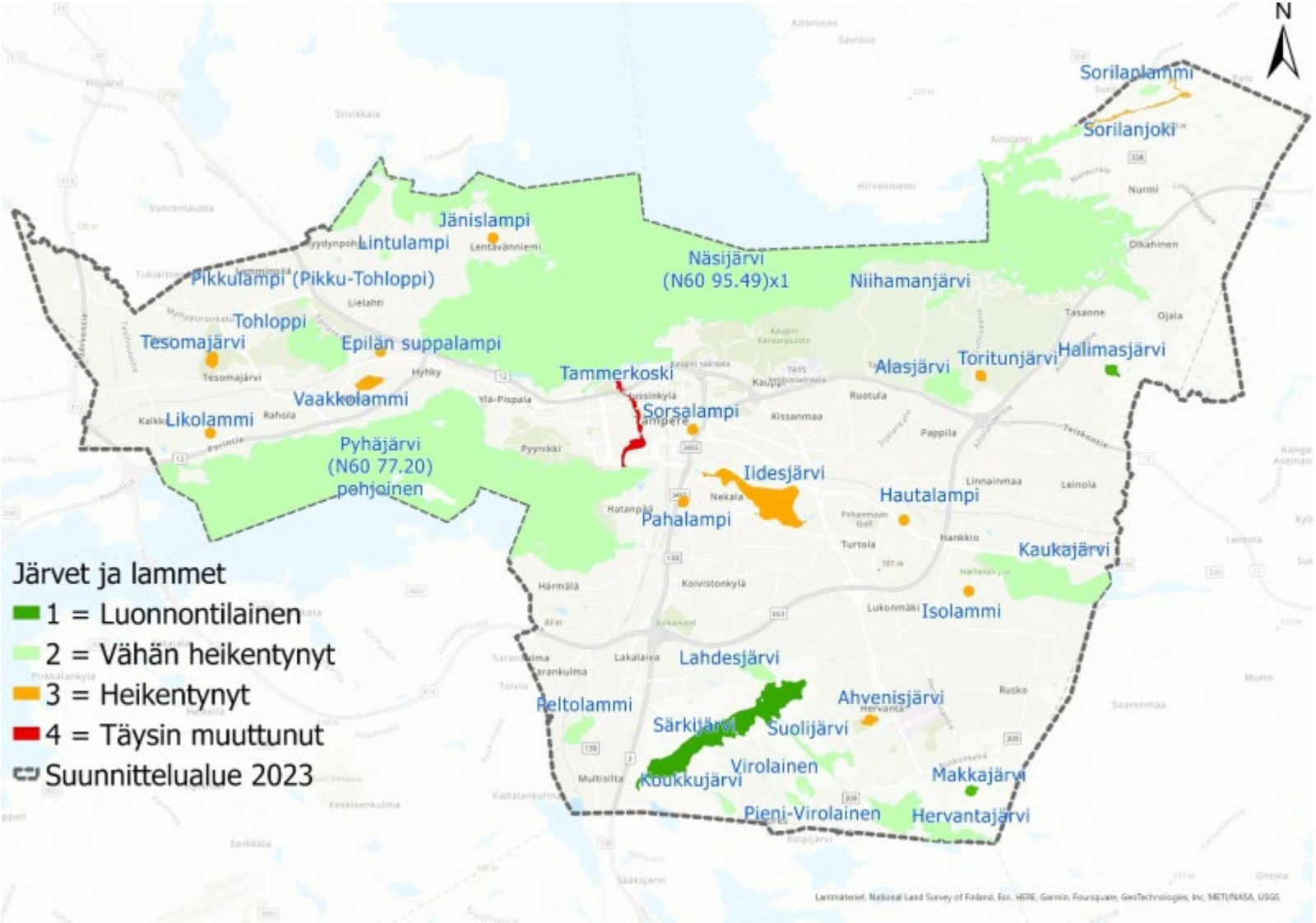

Lahokaviosammalen ydinalueet kantakaupungissa

Lahokaviosammal on erittäin uhanalaiseksi luokiteltu ja luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu lehtisammallaji, joka viihtyy etenkin kosteissa, varttuneissa kuusimetsissä. Lajin havainnot ovat lisääntyneet hyvin paljon viime vuosien aikana, ja lajia on havaittu myös nuorista metsistä. Työn tarkoituksena oli selvittää lajin yleisyys sekä arvioida lajin suojelutasoa kantakaupungin alueella. Lisäksi lajin kartoitusalueilta selvitettiin lahopuuston määrä ja laatu.

Työssä arvioitiin lajille soveltuvat alueet koko Tampereen alueelle. Maastotyöt kohdistettiin kantakaupungin yleiskaavan viherverkolla oleville, lajille soveltuviksi tunnistetuille alueille. Pohjois- Tampereelta kartoitettiin kaikkiaan seitsemän kohdetta. Työssä havaittiin 49 lajin itiöpesäkkeellistä kasvupaikkaa ja 3100 itujyväsryhmien kasvupaikkaa. Selvityksessä rajattiin lajin esiintymisen ydinalueita yhteensä 103 kappaletta. Näistä erittäin merkittäviä oli 15, merkittäviä 63 ja muita ydinalueita 25 kappaletta.

Selvityksen perusteella lahokaviosammal esiintyy kantakaupungin viherverkolla yleisenä ja monin paikoin melko runsaana. Lajia havaittiin myös kaikilla kartoitetuilla Pohjois- Tampereen alueilla. Selvityksen johtopäätös oli, että lajin suojelutaso säilyy Tampereen kantakaupungin alueella, mikäli yleiskaavan viherverkolla sijaitsevien lajille tärkeiden ja erittäin tärkeiden ydinalueiden ominaispiirteet säilyvät ja ydinalueiden väliset yhteydet pysyvät metsäisinä pitkällä aikavälillä tarkasteltuna.

Kantakaupungin lahokaviosammalesiintymien ydinalueet

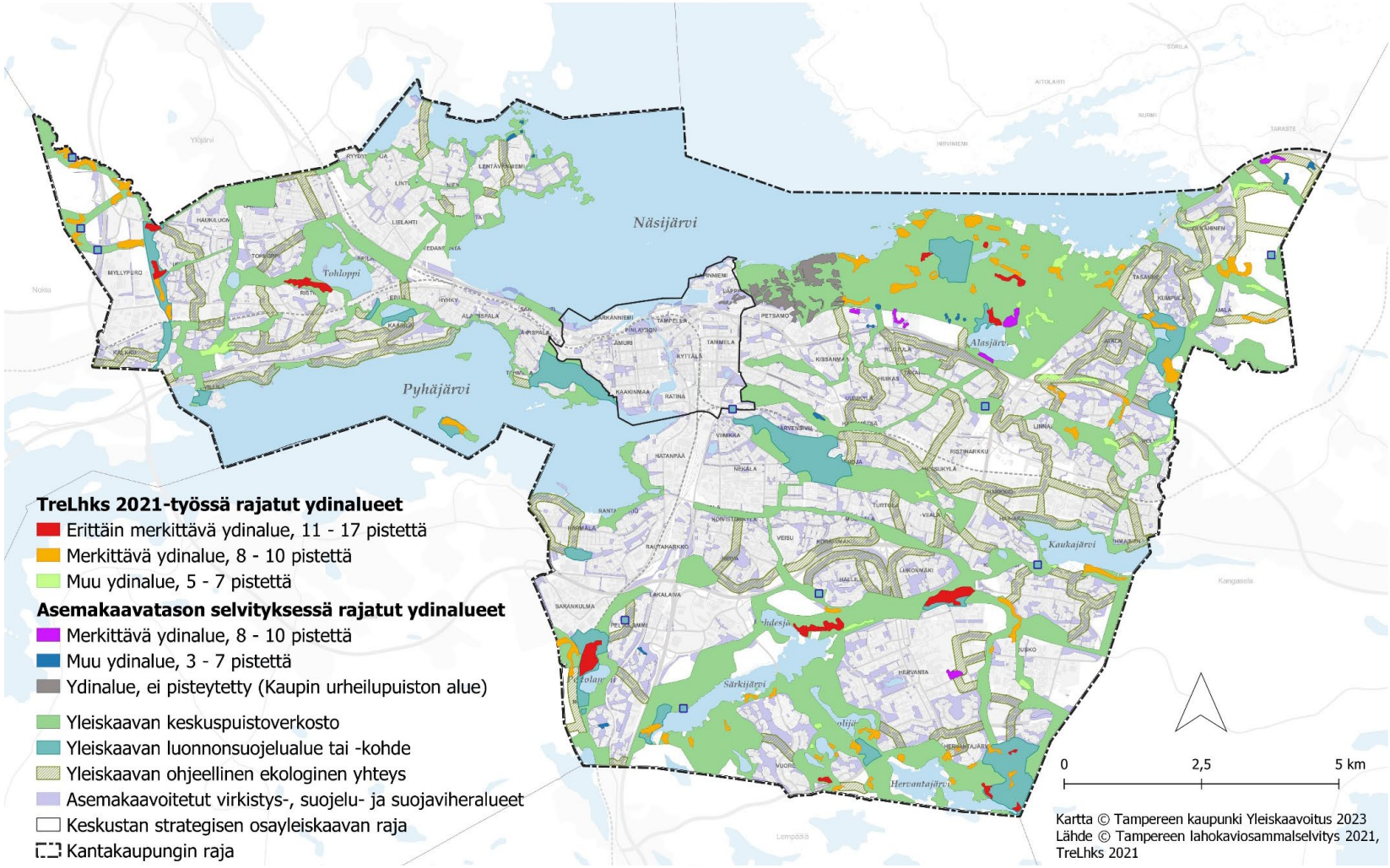

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

- Kantakaupungin maanpeiteaineiston pohjalta tehtyjä analyysejä:
  - Viherpeite
  - Latvuspeite
  - Läpäisemättömät pinnat
- Lämpösaarekeilmiöselvitys

Tehdyt analyysit kytkeytyvät vahvasti yleiskaavan toiseen teemaan: viherympäristö- ja vapaa-ajanpalvelut. Nykytilan analyysit tehty voimassa olevien kantakaupungin yleiskaavojen yleiskaavayhdistelmän aineistolla

Kuva: Taru Heikkinen

Kantakaupungin alueen viherpeitteisyys ja Euroopan unionin ennallistamisasetus

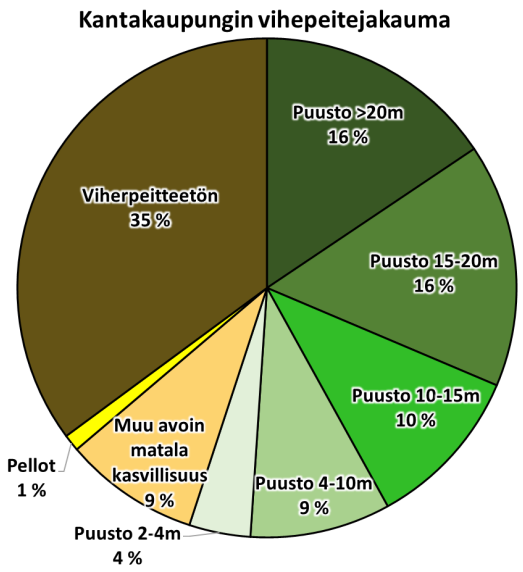

Tampereen maanpeiteaineiston perusteella kantakaupungin alueen viherpeitteisyys on 65 prosenttia. Yli 10 metriä korkeaa puuston osuus on 42 prosenttia kantakaupungin maanpeitteestä.

EU:n ennallistamisasetuksella pyritään parantamaan luonnon monimuotoisuuden lisäksi ilmastonmuutokseen sopeutumista. Kaupunkiympäristöissä pyritään lisäämään varjostusta ja haihtuvuutta sekä esimerkiksi sade- ja tulvavesien imeytyspintoja. Kaupunkialueiden viherpeitteisyyden tulee säilyä yli 45 prosentissa ja latvuspeitteisyyden yli 10 prosentissa kaupunkien taajama-alueiden pinta-alasta valtakunnallisella tasolla mitattuna vuoteen 2030 asti. Vuodesta 2030 alkaen kaupunkivihreää valtakunnan tasolla ja latvuspeitteisyyttä kullakin kaupunkialueella tulee kasvattaa kohti kunkin jäsenvaltion itse asettamaa, tyydyttävää tasoa.

Tampereen kantakaupungissa tulevan asetuksen vaatimat luvut toteutuvat. Tulevaisuudessa luvut osaltaan pienenevät esimerkiksi Ojalan alueen rakentumisen myötä. Viherryttämiseen liittyvä vaiheyleiskaavan 2021-2025 ohjaus tukee ennallistamisasetuksen toteutumista tulevaisuudessa.

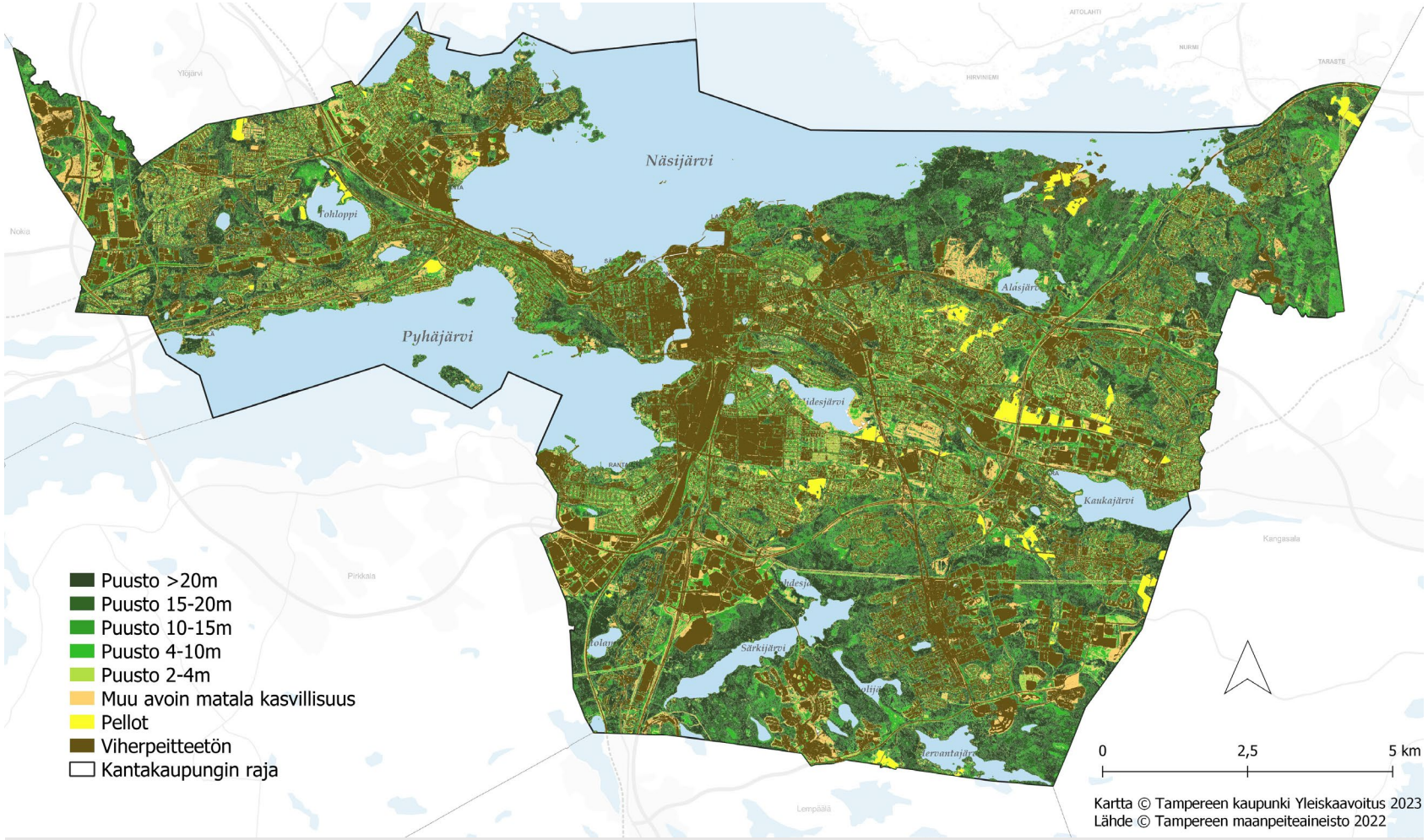

Euroopan komissio julkaisi 22.6.2022 ehdotuksen ennallistamisasetukseksi, eli niin kutsutuksi luonnon tilan parantamista koskevaksi asetukseksi. Ehdotus tähtää osaltaan luontokadon pysäyttämiseen. Ehdotus EU:n ennallistamisasetuksen lopullisesta sisällöstä päästiin sopuun kolmikantaneuvotteluissa marraskuussa 2023. Asetus odottaa vielä Euroopan parlamentin sekä Euroopan unionin neuvoston hyväksyntää. Asetuksesta äänestetään parlamentin täysistunnossa ja neuvoston täysistunnoissa tällä tietoa keväällä 2024 ja se voi tulla voimaan vuoden 2024 puolivälissä.

Yleiskaavan viherrakenteen viherpeitteisyys

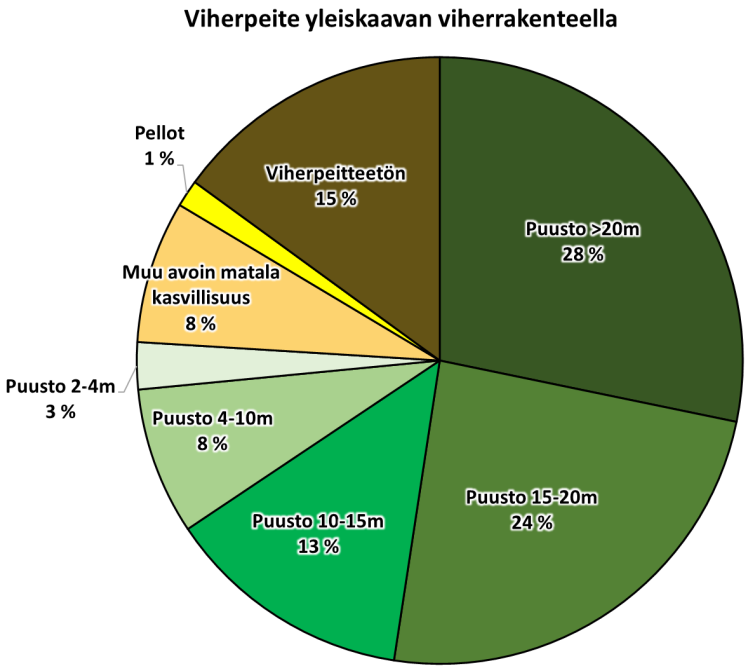

Yleiskaavan viherrakenne	Viher-peitteisyys	Latvus-peitteisyys (Puusto yli 2 metriä)	Puusto yli 4 metriä
Keskuspuisto-verkosto	89 %	80 %	78 %
Ohjeellinen ekologinen yhteys	70 %	61 %	56 %
Koko viherrakenne	85 %	76 %	73 %

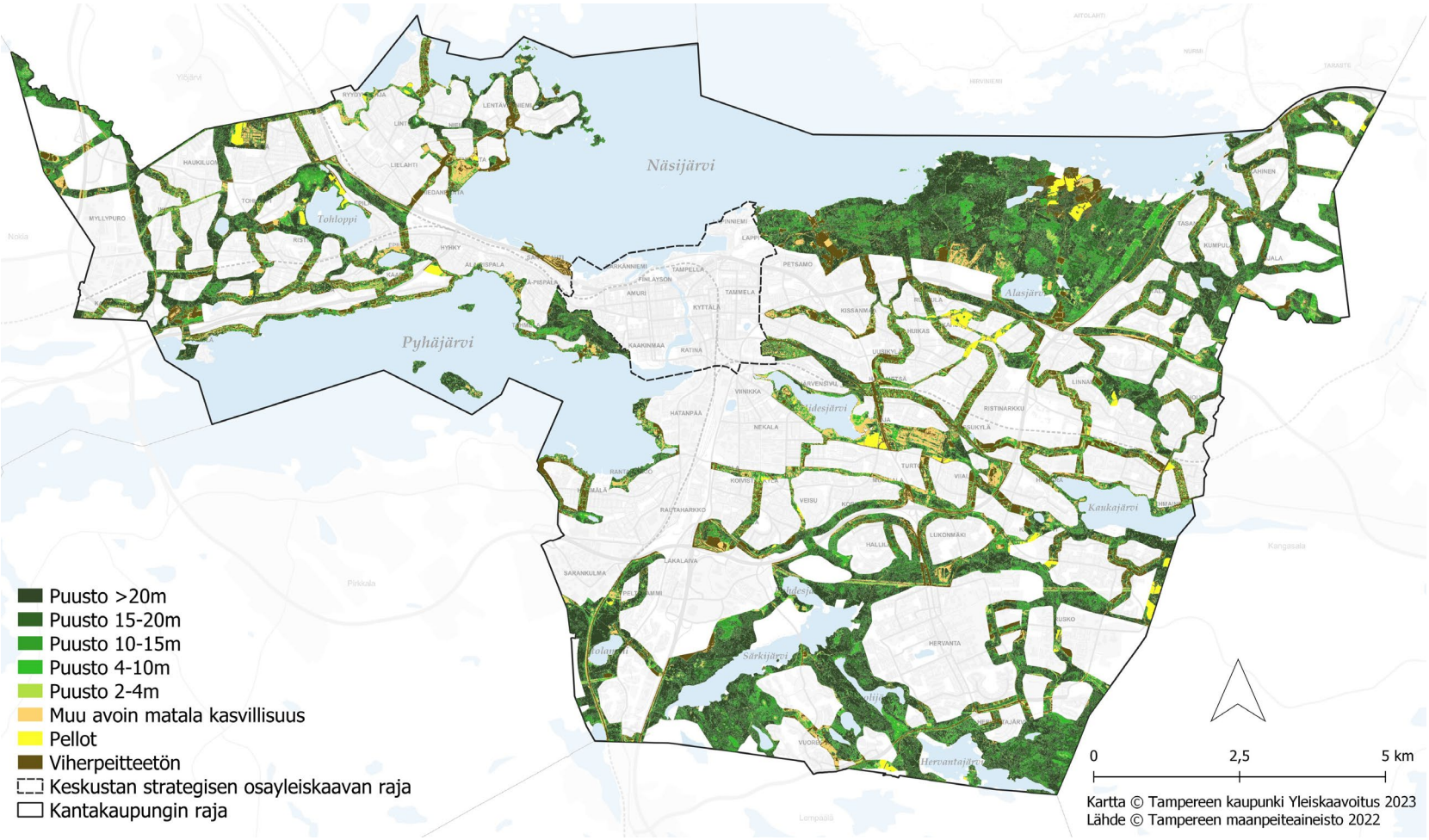

Yleiskaavan viherrakenteella tarkoitetaan tässä voimassa olevien kantakaupungin yleiskaavojen keskuspuistoverkoston, luonnonsuojelualueiden ja ekologisten yhteyksien muodostamaa kokonaisuutta.

Yleiskaavan ohjeellisen virkistysyhteyden viherpeiteisyys

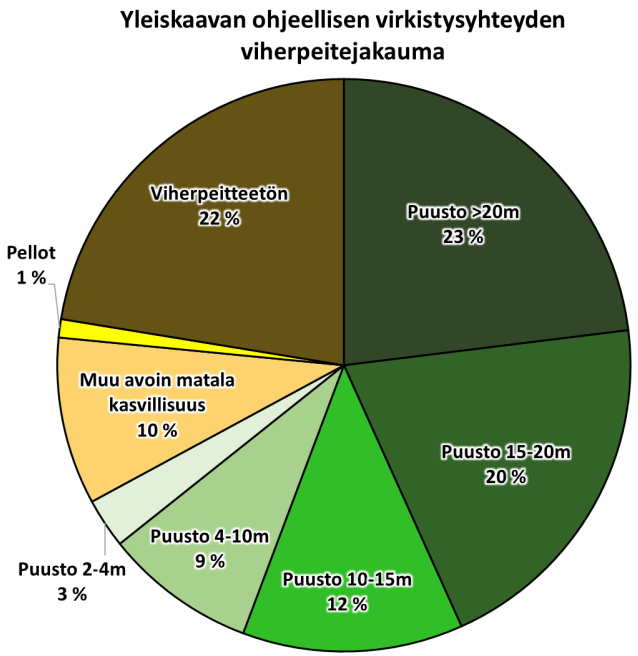

Yleiskaavan ohjeellisen virkistysyhteyden viherpeitteisyyttä tarkasteltiin 10 metrin vyöhykkeenä yhteyden molemmin puolin (yhteensä 20 metrin vyöhyke).

Tampereen maanpeiteaineiston mukainen viherpeitteen osuus ohjeellisen virkistysyhteyden alueella on noin 78 prosenttia ja yli 4 metriä korkean puuston osuus 64 prosenttia.

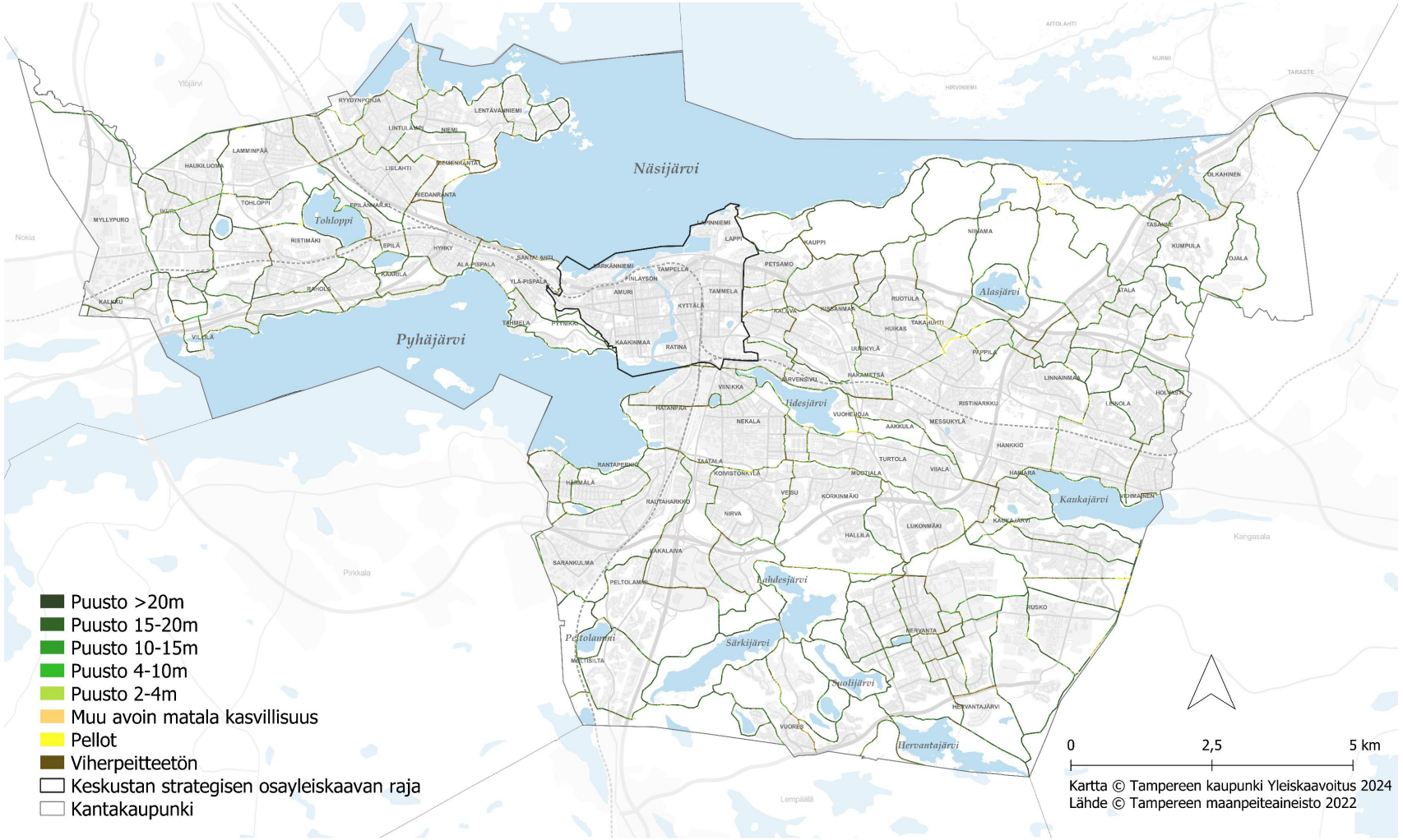

Yleiskaavan viherrakenteen latvuspeitteisyys

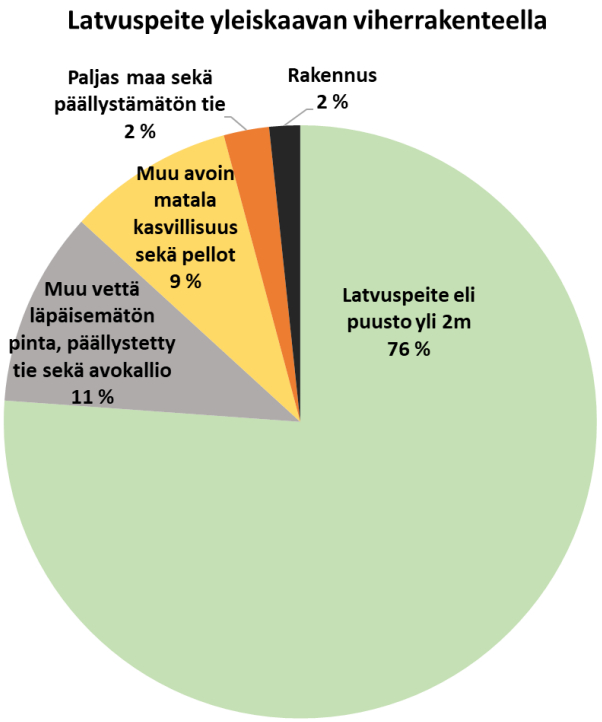

Yleiskaavan viherrakenteen maanpeitteestä hiukan vajaa 80 prosenttia on yli 2 metrin korkuista puustoa. Alle 2 metrin korkuista kasvillisuutta kuten pensaita sekä avointa viherpintaa on yhdeksän prosenttia.

Paljasta maata, jolla ei ole viherpeitettä, on noin kaksi prosenttia. Rakennusten osuus on noin kaksi prosenttia, ja muun vettä läpäisemättömän pinnan noin 11 prosenttia.

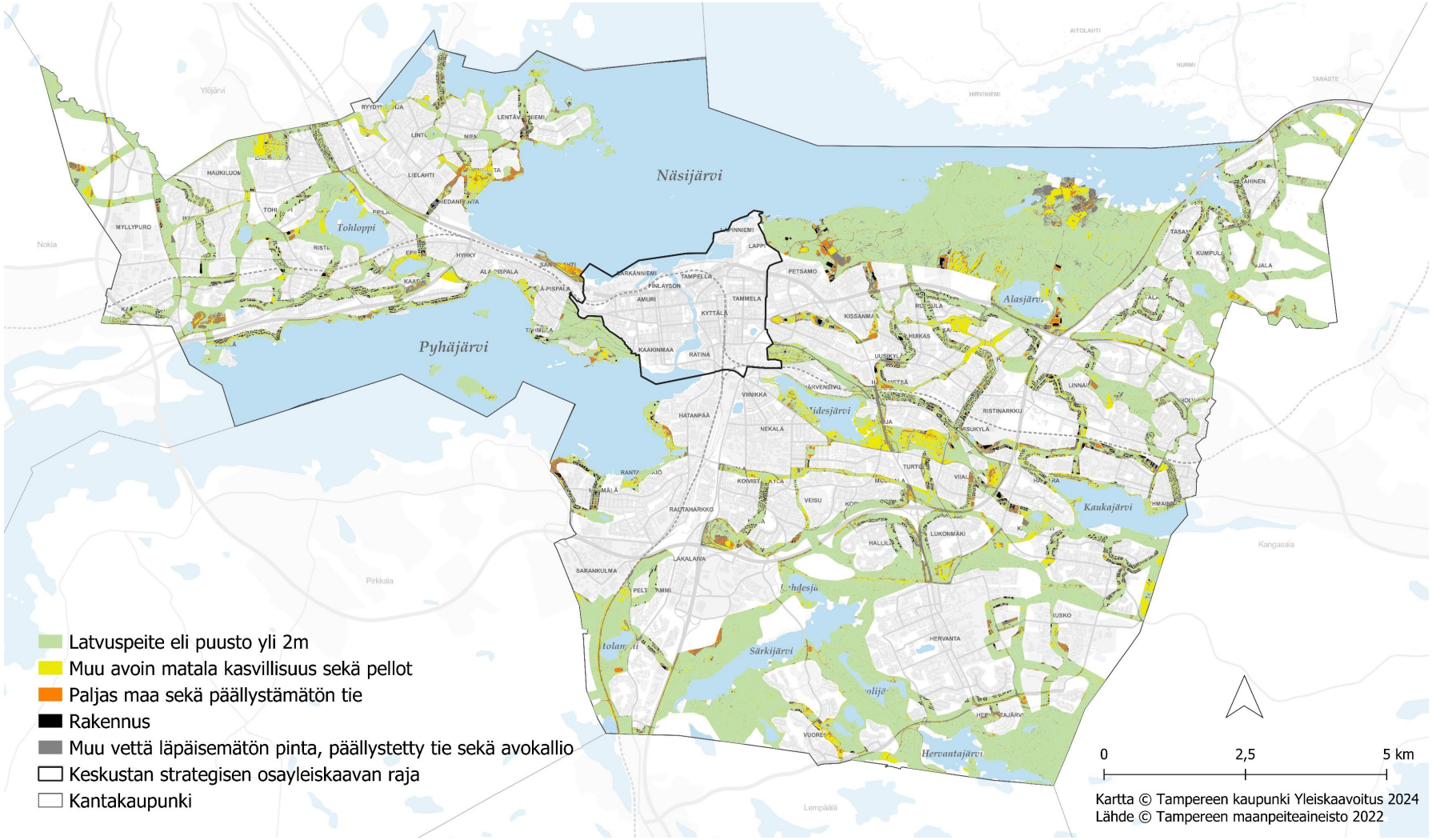

Kaavoitettujen viheralueiden viherpeite

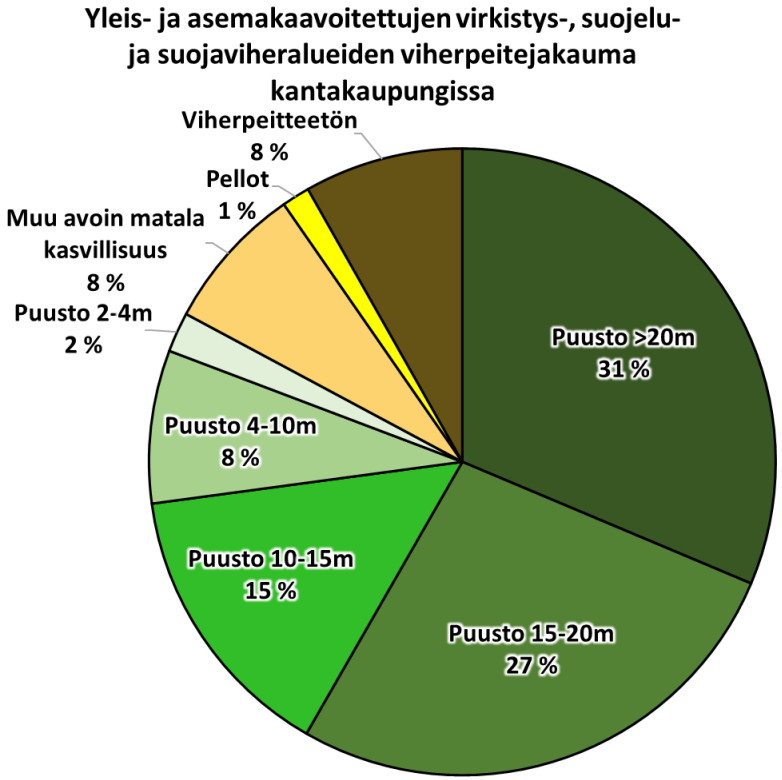

Kantakaupungin yleis- ja asemakaavoitettujen viheralueiden viherpeitteisyys on noin 92 prosenttia. Puuston latvuspeitteen osuus on kantakaupungin alueella 83 prosenttia.

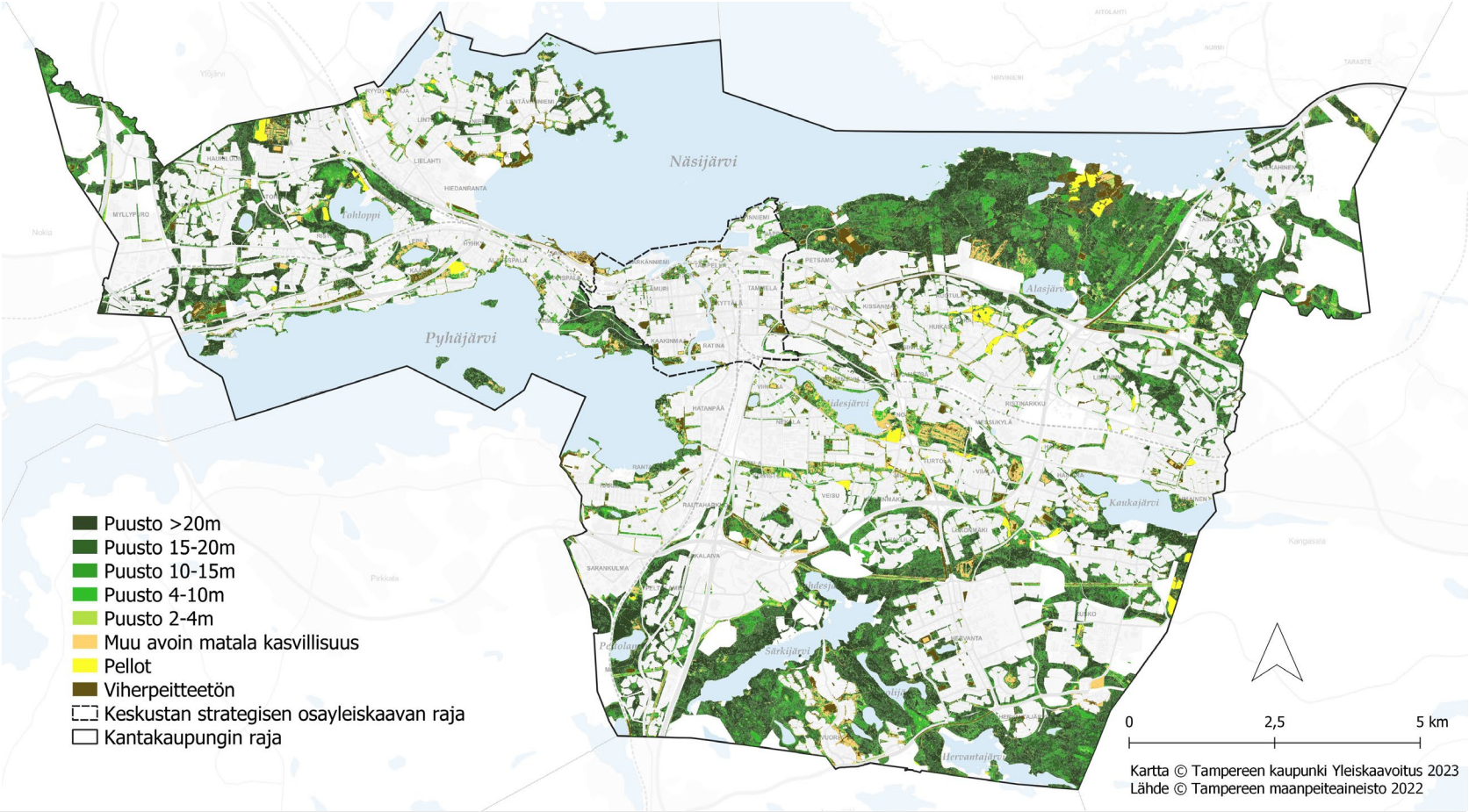

Kaavoitetut viheralueet sisältävät asemakaavan virkistys-, suojelu- ja suojaviheralueet (poikkileikkaus 01/2024) sekä yleiskaavan keskuspuistoverkoston ja luonnonsuojelualueet niiltä osin, kun niitä ei ole asemakaavoitettu.

Kaavoitettujen viheralueiden puuttomat alueet

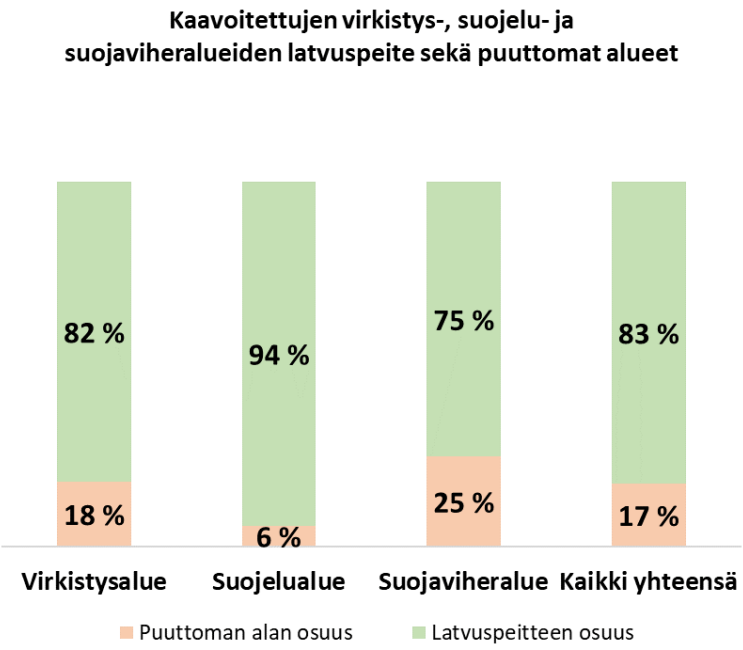

Kantakaupungin kaavoitettujen virkistys-, suojelu- ja suojaviheralueiden maanpeitteestä noin 17 prosenttia on puutonta aluetta.

Virkistysalueista puutonta aluetta on noin 18 prosenttia, suojelualueista kuusi prosenttia ja suojaviheralueista 25 prosenttia.

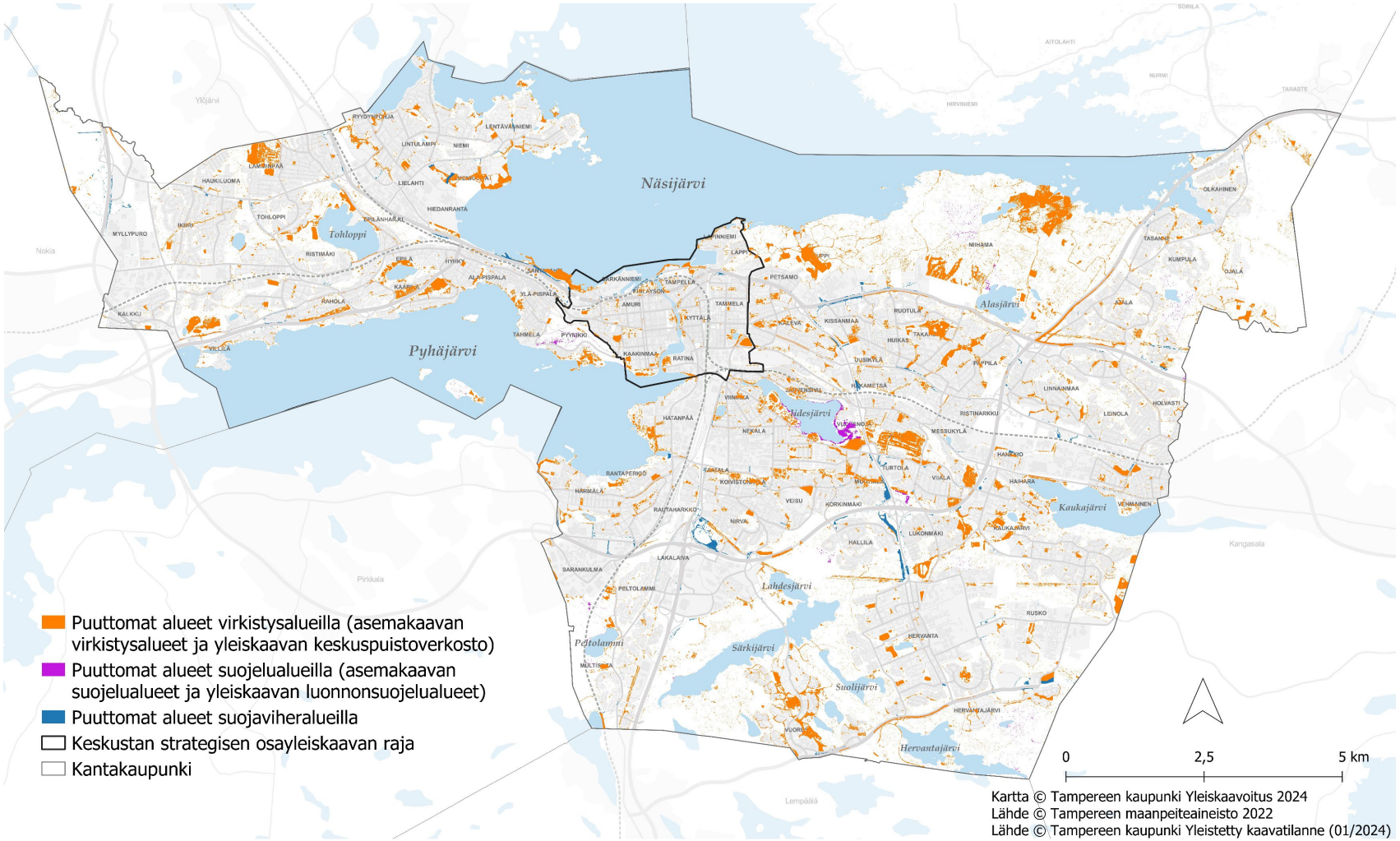

Vettä läpäisemättömien pintojen analyysi

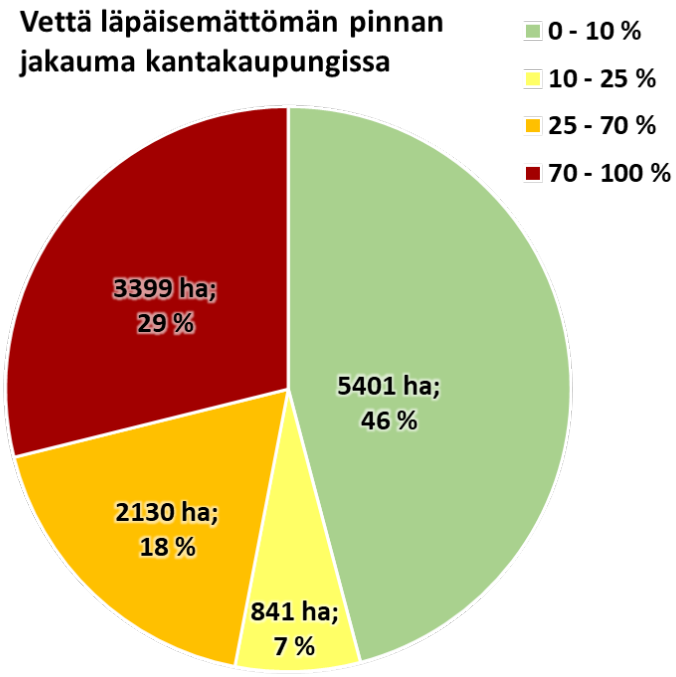

Vettä läpäisemättömään pintaan laskettu mukaan tiet, rakennukset, avokalliot, muu vettä läpäisemätön pinta sekä paljas maa (vaikea erottaa, onko pinnoitettu).

Kantakaupungista lähes kolmannes on aluetta, jossa vettä läpäisemättömän pinnan osuus on 70-100 prosenttia. Nämä alueet ovat hyvin voimakkaasti rakennettuja, ja niillä on paljon esimerkiksi rakennuksia ja teitä. Noin puolet kantakaupungista on aluetta, jolla vettä läpäisemättömän pinnan osuus on pieni eli 0-10 prosenttia.

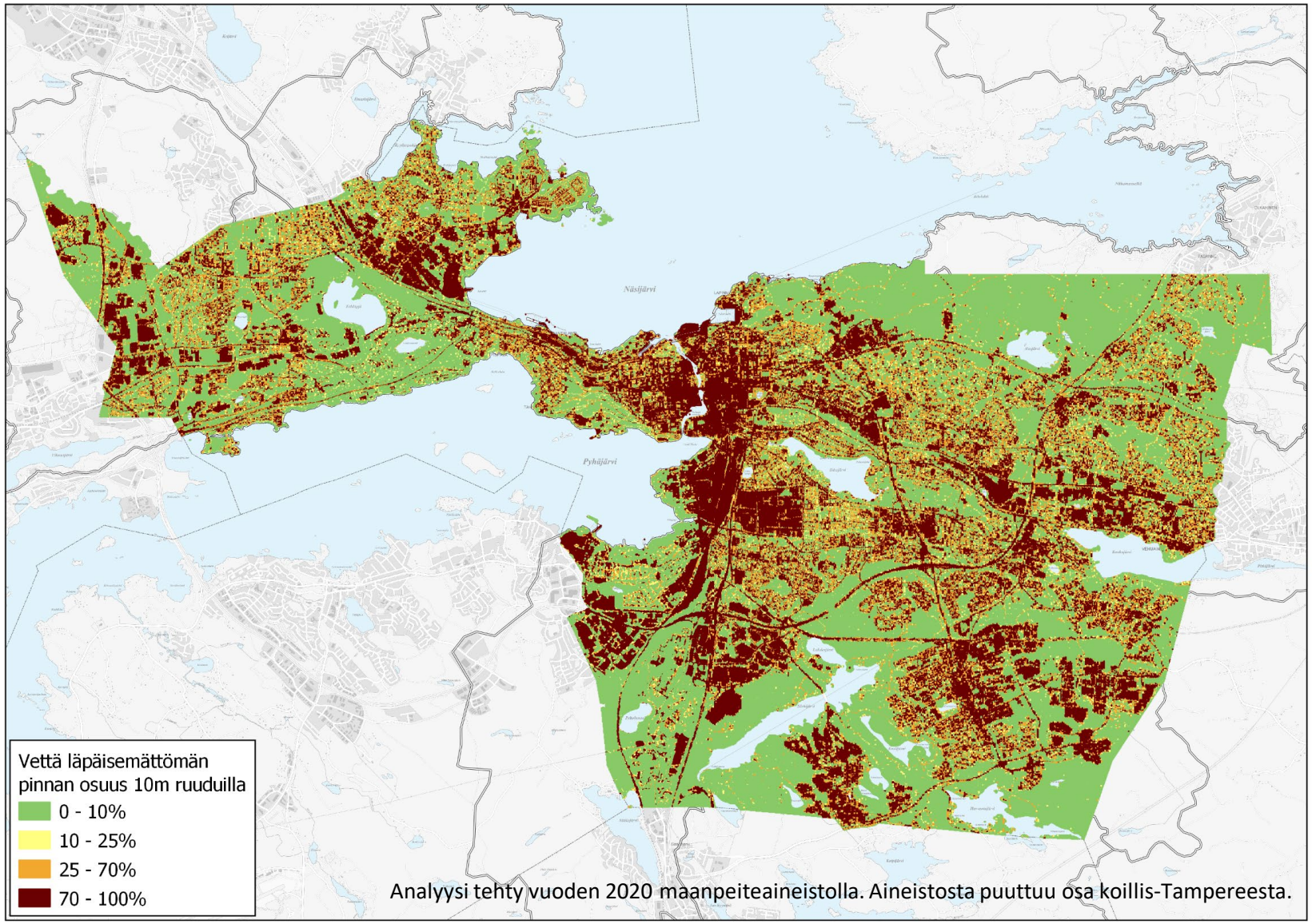

Analyysi tehty vuoden 2020 maanpeiteaineistolla. Aineistosta puuttuu osa koillis-Tampereesta.

Kantakaupungin lämpösaarekeselvityksen (2022) mukaiset maanpinnan lämpötilavyöhykkeet

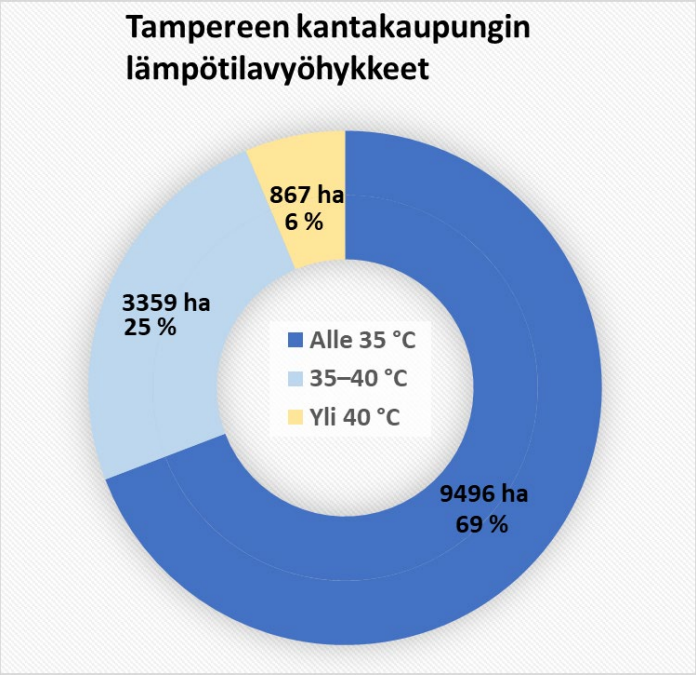

Maanpinnan lämpötilavyöhykkeet kantakaupungissa

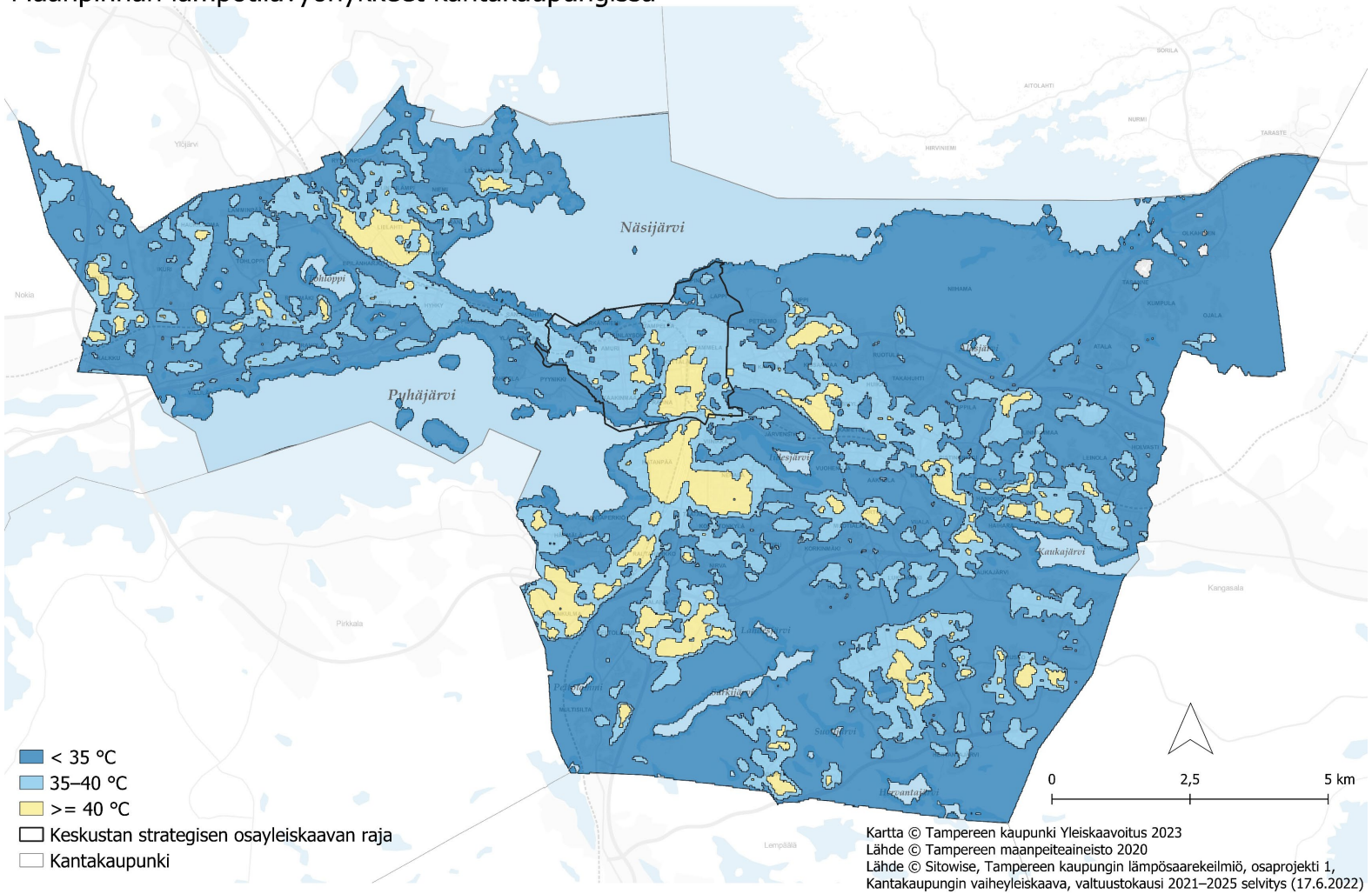

Kantakaupungin lämpösaarekeilmiöselvityksessä määritettiin maanpinnan lämpötilavyöhykkeet Landsat-satelliitin maanpinnan lämpötila-aineiston perusteella.

Kuumimmat yli 40 asteen vyöhykkeet sijoittuvat tiiviimmin rakennetuille alueille, kuten keskustaan, Nekalaan ja Lielahteen. Viileimmät alueet sijoittuvat viherpeitteisille alueille, kuten Kauppi-Niihamaan ja Särkijärven ympäristöön.

Kantakaupungin viherpeite yli 40 asteen lämpötilavyöhykkeellä

TAMPERE. FINLAND

Kantakaupungin maanpeitejakauma yli 40°C lämpötilavyöhykkeellä

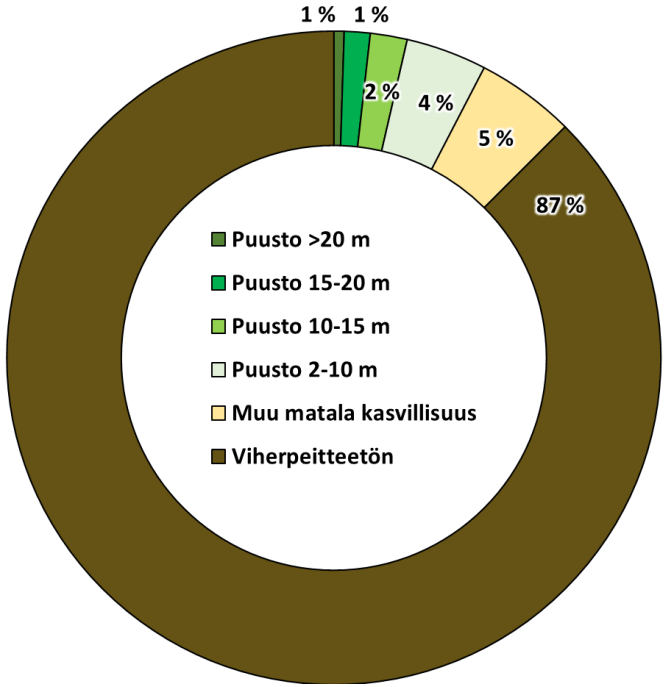

Maanpeiteaineiston tarkastelu osoittaa, että yli 40 asteen maanpinnan lämpötilavyöhykkeillä on hyvin vähän puustoa tai muuta kasvillisuutta. Rakennettujen pintojen suuri määrä ja viherpintojen vähäisyys selittää alueilla havaittua kuumuutta.

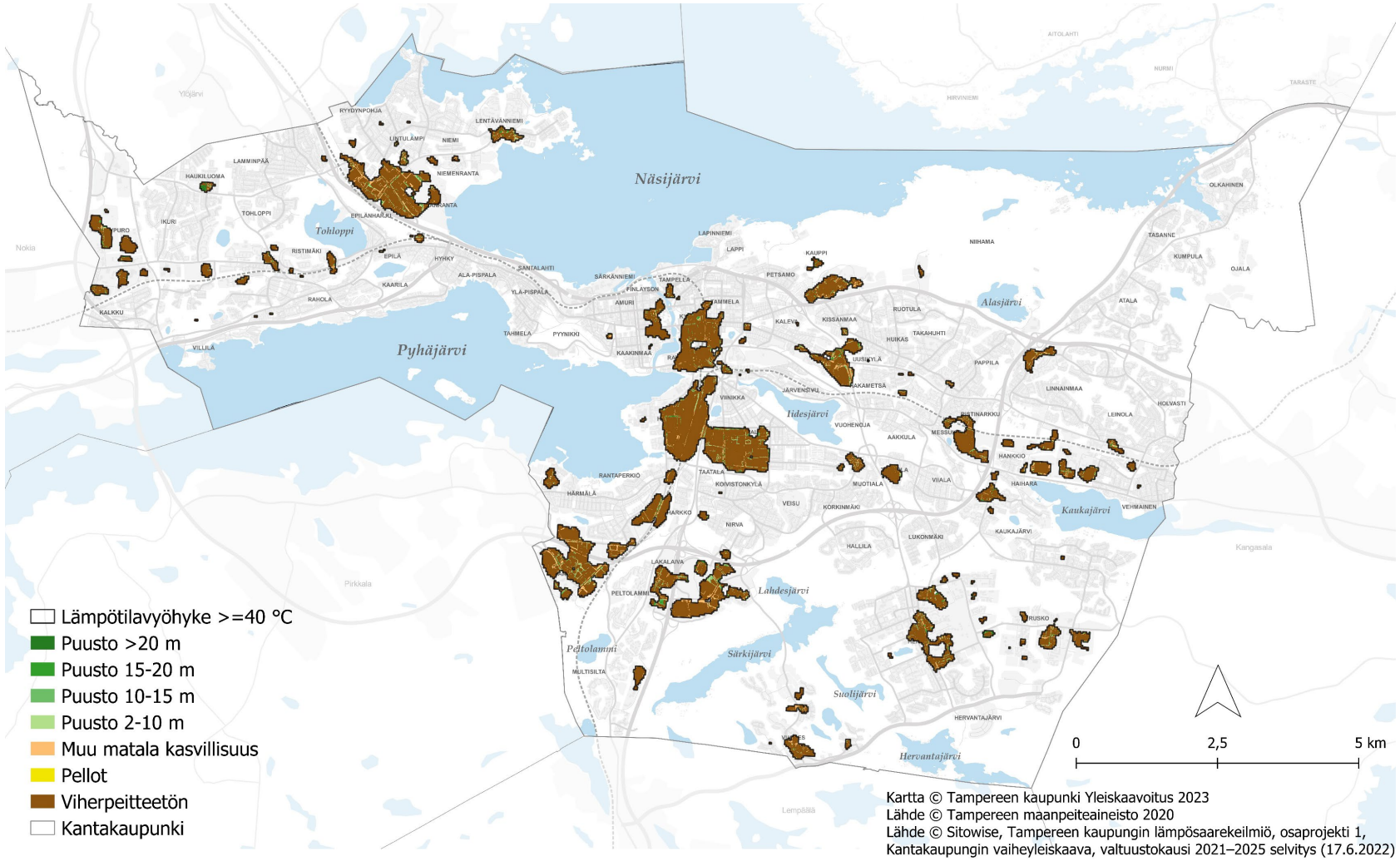

Lämpötilavyöhykkeet perustuvat kantakaupungin lämpösaarekeilmiöselvityksessä (Sitowise 2022) tehtyyn maanpinnan lämpötilojen analyysiin

Keskustan ekosysteemipalvelut

Tampereen keskustan ekosysteemipalveluselvityksessä (2023) tuotettiin kokonaiskuva keskustan hyödynnetyistä ekosysteemipalveluista ja niiden luomista hyödyistä sekä arvoista.
Keskusta-alueella (mukaan lukien vesistöt) noin 60 prosenttia pinta-alasta tuottaa vähintään yhtä ekosysteemipalvelua. Keskusta-alueen maapinta-alasta noin 40 prosenttia tuottaa vähintään yhtä ekosysteemipalvelua ja noin 8 prosenttia tuottaa vähintään kymmentä ekosysteemipalvelua.

Tampereen keskustassa on monia arvokkaita ekosysteemipalveluja tarjoavia alueita. Niitä tarjoavat etenkin alueen laajat puistot, mutta myös katuvihreä, pienemmät puistot sekä vesistöt. Ydinkeskustassa on kuitenkin myös laajoja alueita, joilla ekosysteemipalvelut ovat hyvin vähäiset tai puuttuvat kokonaan.

Selvityksessä lisäksi tarkasteltiin keskustan ekosysteemipalveluita vaiheyleiskaavan 2021-2025 ilmastonmuutokseen sopeutumisen sekä viherympäristön ja vapaa-ajan palveluiden näkökulmasta. Työssä arvioitiin kuinka hyvin ekosysteemipalvelut palvelevat kyseisiä teemoja, sekä mahdollisia kehittämistarpeita.

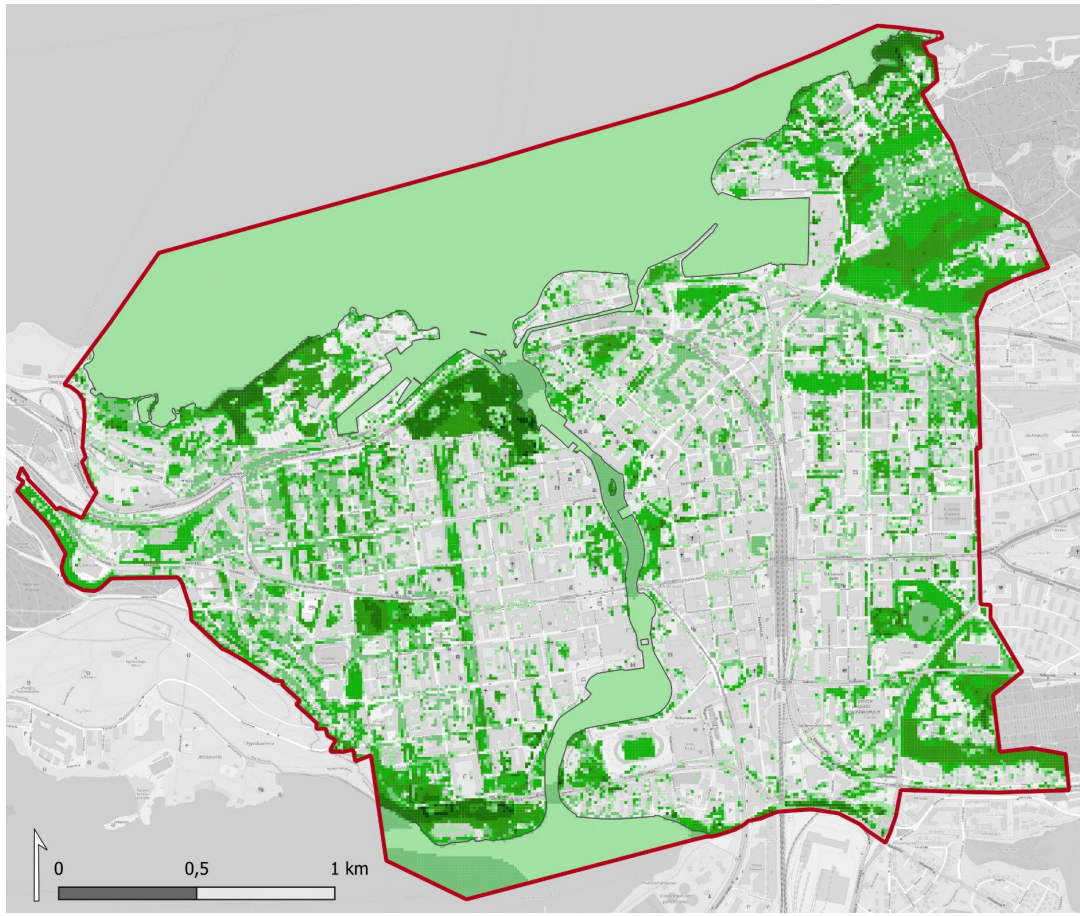

Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen vaikuttavat ekosysteemipalvelut:

- Eroosion torjunta
- Veden kierron säätely
- Veden viivytys ja tulvasuojelu
- Ilmavirtausten säätely
- Alueellisen ilmaston säätely
- Elinympäristöt

Ekosysteemipalveluiden määrä

1
2
3
4
5
6

Kuva: Ekosysteemipalvelut ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Palveluja tarjoavat Tampereen keskusta-alueella monet alueet, erityisesti puustoisimmat alueet katujen, teiden ja vesistöjen läheisyydessä. Palveluita tarjoavia alueita ovat esimerkiksi Näsinpuisto, Särkänniemen ranta, Eteläpuisto, Pyynikin kirkkopuisto sekä puutarhamaiset ja vehreät asuinalueet, kuten Pyynikinrinne, Amuri, Puu-Tammela ja Käpylä

Ekosysteemipalvelut ovat luonnon tarjoamia hyötyjä ihmisten hyvinvoinnille ja yhteiskuntien toiminnalle. Euroopassa käytetty CICES-luokitusjärjestelmä jakaa ekosysteemipalvelut kolmeen kategoriaan: säätely- ja tukipalvelut, tuotantopalvelut ja kulttuuriset ekosysteemipalvelut.

Kuva: Laura Vanzo

Virkistys- ja vapaa-ajanpalvelut

- Alueelliset /paikalliset virkistys- ja vapaa-ajan palvelut
- Kesä- ja talvikauden virkistys- ja vapaa-ajan palvelut
- Virkistys- ja vapaa-ajan palvelujen painopistealueet
- Suurten sisäliikuntatilojen ja ulkoliikuntapaikkojen saavutettavuus
- Rantojen virkistyspalvelut

Alueelliset ja paikalliset virkistys- ja vapaa-ajanpalvelut

Tarkasteluun on koottu Tampereen Kantakaupungin yleiskaavayhdistelmän sekä keskustan strategisen osayleiskaavan virkistyksen ja vapaa-ajanpalvelujen merkintöjen lisäksi aineistoja Lipas-paikkatietokannasta ja Tampereen kaupungin liikunnan palveluverkkosuunnitelmasta 2022-2035.

Tulkinta paikalliseksi/alueelliseksi virkistyskohteeksi on tehty asiantuntija-arviona. Alueellisten virkistyskohteiden on katsottu houkuttelevan väkeä lähiseutua kauempaakin (esimerkiksi suuremmat liikuntakohteet, satamat, yksittäiset vetovoimakohteet tai suosittujen virkistysreittien varrella sijaitsevat kahvilat).
Paikallisten virkistyskohteiden on katsottu olevan kantakaupungissa yleisemmin esiintyviä, eikä niihin tästä syystä lähtökohtaisesti hakeuduta kauempaa (esimerkiksi puistot ja luistelukentät). Virkistysreittejä ei olla jaoteltu alueellisiin ja paikallisiin.

Tämän aineistokoonnin perusteella yhteensä 365 virkistyksen ja vapaa-ajan kohdetta, joista 78 (21 prosenttia) on määritetty alueelliseksi, ja 287 (79 prosenttia) paikalliseksi.

Tarkastelu on suuntaa-antava ja kertoo palveluiden sijoittumisesta suhteessa yleiskaavan viherverkkoon.

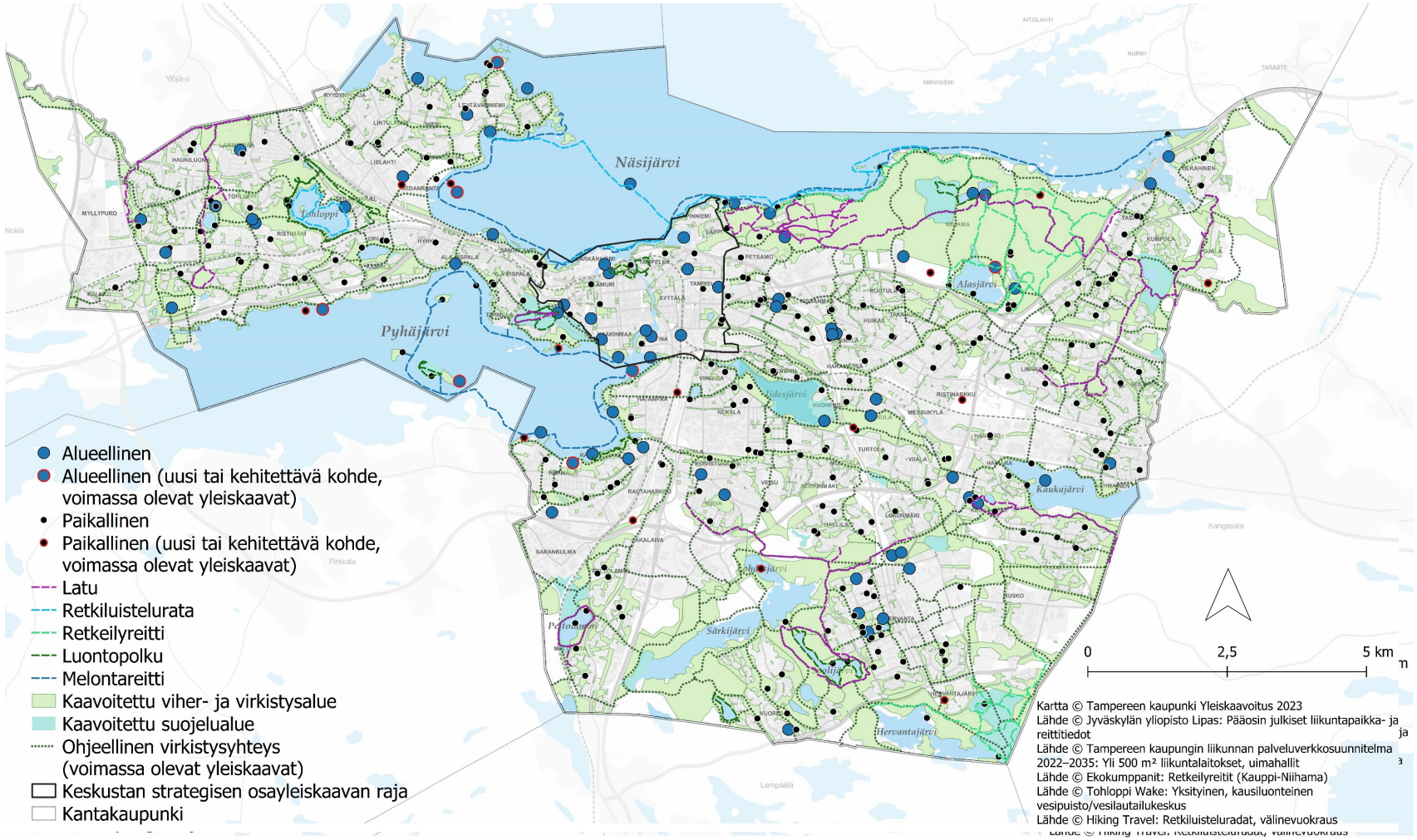

Kuva: Alueellisia virkistyspalvelukohteita ovat muun muassa suuret, yli 500m2, liikuntapaikat, joita kantakaupungin alueella on 31. Lisäksi yksittäisiä alueellisia virkistyspalveluita on esimerkiksi maauimala.

Kesä- ja talvikauden virkistys- ja vapaa-ajanpalvelut

Virkistys- ja vapaa-ajan palveluihin liittyen suunnittelun tueksi on laadittu teemakohtaisia tarkasteluita. Karttatarkasteluissa selvitettiin muun muassa miten niin sanotut kesäkauden virkistyspalvelut ja talvikauden virkistyspalvelut sijoittuvan kantakaupungin alueella. Kantakaupungin virkistyspalvelutarjonta on hyvin monipuolinen. Kantakaupungin alueella on esimerkiksi kattava kaupunginosapuistoverkosto (43 kaupunginosapuistoa). Kaavoituksessa on tunnistettu uusien kaupunginosapuistojen tarve muun muassa Hiedanrannassa ja Alasjärven länsipuolella. Kesäkauden virkistyspalveluita on viime vuosina kehitetty muun muassa rakentamalla laavuja sekä melojia palvelevia rantautumispaikkoja. Tähän tiivistelmään on esimerkkinä nostettu karttatarkastelu talvikauden virkistyspalveluista.

Talvikauden virkistyspalveluista erityisesti luistelukentät (yhteensä 138 kappaletta), jääkiekkokaukalot (yhteensä 10 kappaletta) ja talviuintipaikat (18 kappaletta) ovat sijoittuneet kattavasti kantakaupungin alueelle ja ovat hyvin asukkaiden saavutettavissa. Kantakaupungin alueella on myös kattava latuverkosto (noin 60 kilometriä). Lisäksi talvikausina, jolloin on hyvä jäätilanne, on yksityisten toimijoiden ylläpitämää retkiluisteluratata noin 16 kilometriä.

Karttatarkasteluun on lisäksi esitetty kolme ympärivuotista kahviota, jotka sijaitsevat talvivirkistysreittien ja latujen varrella. Yksittäisinä talvivirkistyskohteina on nostettu esille myös Hiking Travelin välinevuokrauspalvelu, Hervannan harjoitushyppyrimäki sekä Mustavuoren laskettelukeskus.

Tampereen kantakaupungin virkistyspalveluita, talvikausi

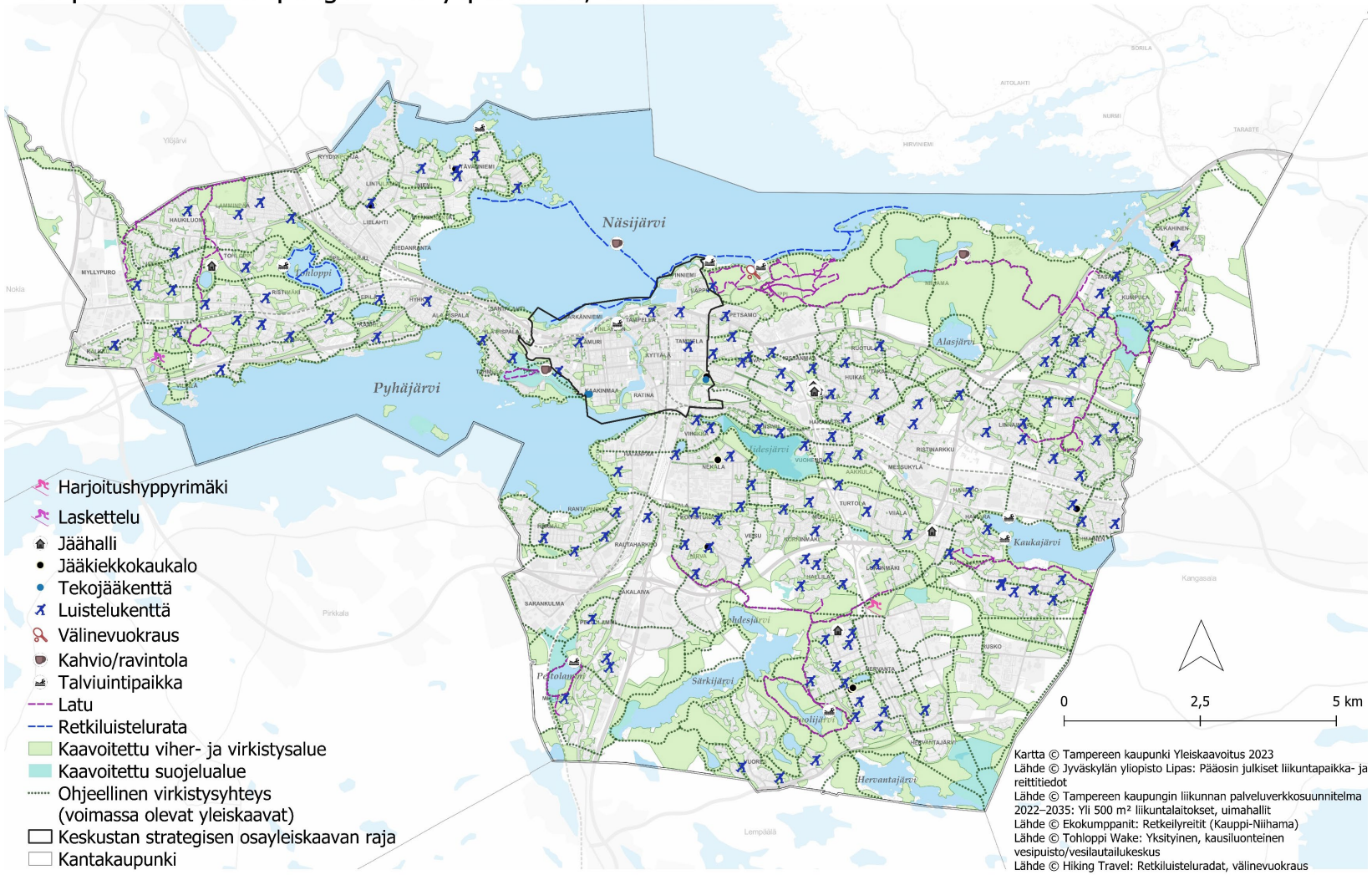

Kuva: Luistelukentät, jääkiekkokaukalot ja talviuintipaikat ovat hyvin asukkaiden saavutettavissa.

Virkistys- ja vapaa-ajan palvelujen painopistealueet

Virkisty- ja vapaa-ajanpalveluista laadittiin niin sanottu Heatmap-analyysi. Tarkastelun tavoitteena oli tunnistaa ja havainnollistaa virkistys- ja vapaa-ajanpalveluiden painopistealueet sekä katvealueet kantakaupungin alueella.

Karttatarkastelu on toteutettu kantakaupungin virkistyksen ja vapaa-ajanpalvelukohteiden koonnin pohjalta. Tarkastelussa on mukana sekä olemassa olevia virkistyspalveluita että kantakaupungin yleiskaavayhdistelmässä osoitettuja virkistyspalvelutarpeita. Mukana ovat yleiskaavassa osoitetut kaupunginosapuistot, erikoispuistot, siirtolapuutarhat, leirintäaluevaraukset, satamat, uimarannat, Messu- ja urheilukeskus sekä keskitetyt liikunnan, urheilun ja vapaa-ajan palvelujen alueet. Tarkastelu on suuntaa antava.

Virkistys- ja vapaa-ajanpalvelujen tunnistettavia painopistealueina ovat tarkastelun perusteella muun muassa Kaleva, Hervanta, Uusikylä ja Kaakinmaa. Hiedanrannan alueella palvelut tulevat kehittymään alueen rakentuessa. Palvelujen vähäistä painottumista keskustan alueelle voidaan osittain selittää muun muassa sillä, etteivät kantakaupungin yleiskaavayhdistelmän virkistyspalvelukohteet sijoitu keskustan rajan sisäpuolelle.

Tampereen kantakaupungin virkistyspalvelujen hotspot-tarkastelu

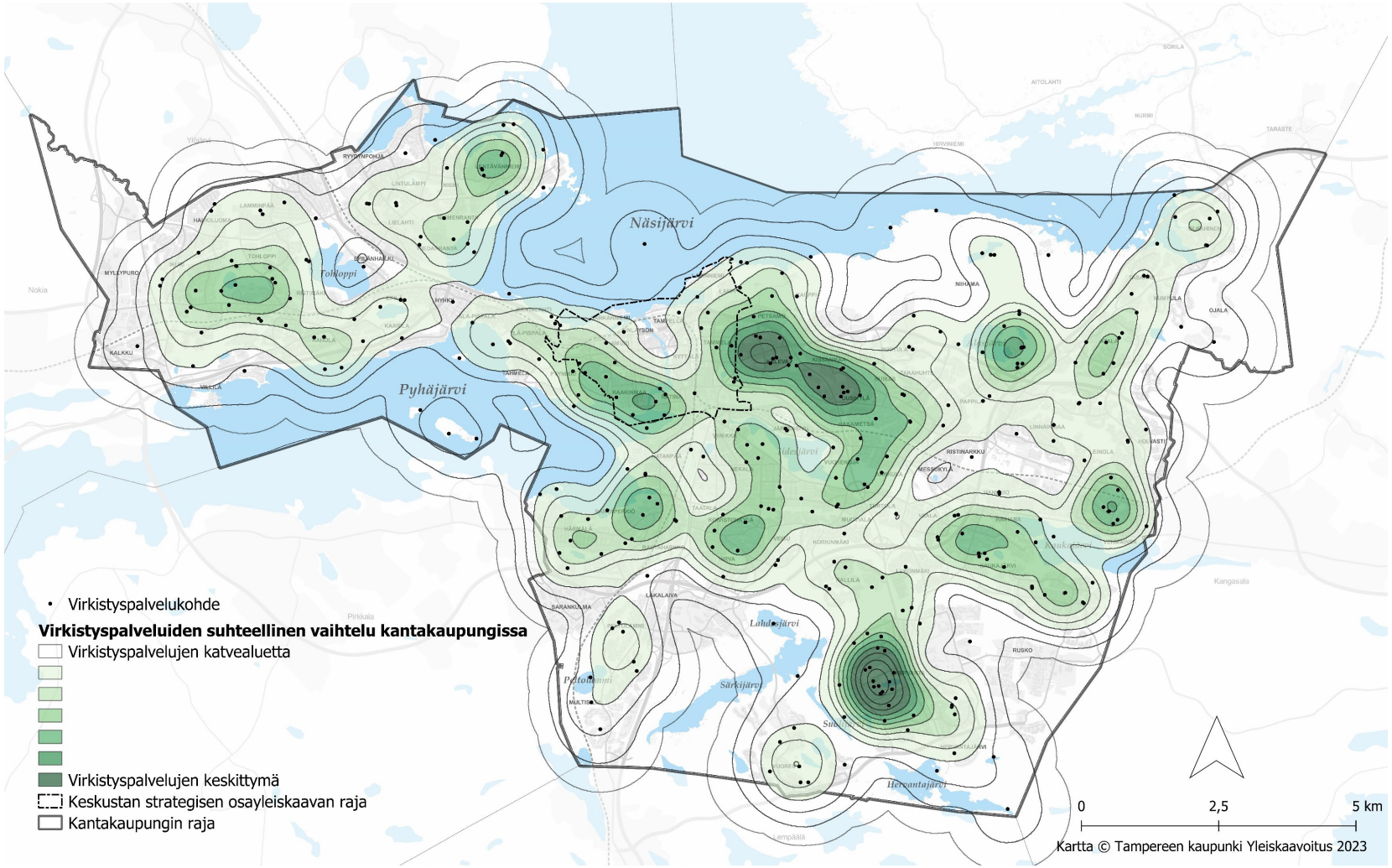

Kuva: Niin sanotun Heatmap-analyysin tavoitteena on ollut tunnistaa ja havainnollistaa virkistyspalveluiden painopistealueet sekä katvealueet.

Suurten sisäliikuntatilojen ja ulkoliikuntapaikkojen saavutettavuus

Virkistys- ja vapaa-ajanpalveluihin liittyen tarkasteltiin suurten yli 500 m² sisäliikuntatilojen ja ulkoliikuntapaikkojen sekä uimahallien ja jäähallien sijoittumista suhteessa yleiskaavan viherverkkoon kantakaupungin alueella. Kantakaupungin alueella on 5 uimahallia, 16 julkista yli 500 m² ulkoliikuntapaikkaa, 17 julkista 500 m² sisäliikuntatilaa, 4 julkista jäähallia ja 2 yksityistä jäähallia. Julkisia liikuntapalveluita täydentävät yksityiset palvelut. Tarkastelussa mukana olevien palveluiden käyttäjät tulevat hyvin laajalta alueelta, mutta ne toimivat myös asukkaiden ja koulujen lähipalveluina.

Tampereen kaupungin liikunnan palveluverkkosuunnitelman 2022-2035 (2022) yhteydessä tarkasteltiin uimahallien saavutettavuutta kävellen, pyörällä, julkisella liikenteellä ja autolla. Eteläisen ja Koillisen palvelualueille ei sijoitu tällä hetkellä uimahallia. Näille alueille muodostuu myös saavutettavuustarkasteluissa ns. katvealueita. Siniviherrakenteen tyypittelyn yhteydessä laadittiin tarkasteluita suurten sisäliikuntatilojen ja ulkoliikuntapaikkojen lähisaavutettavuuttauudesta. Tarkastelussa on laadittu kustakin liikuntalaitoksen sijainnista vyöhyke, joka on saavutettavissa kävellen 15 minuutissa. Yli 500 m² sisäliikuntatilojen saavutettavuusvyöhykkeellä asuu 114 000 asukasta. Tämä on 48 prosenttia kantakaupungin asukasmäärästä. Yli 500 m² ulkoliikuntapaikkojen osalta asukkaiden määrä 15 minuutin saavutettavuusvyöhykkeellä on noin 86 000 asukasta ja tämä on 36 prosenttia kantakaupungin asukkaista.

Kaupungin laajentuessa uusille asuinalueille ja väestömäärän kasvaessa myös tarve uusille liikuntapaikoille kasvaa. Tämä edellyttää palveluverkon tarkastelua ja kehittämistä kokonaisuutena.

Tampereen kantakaupungin yli 500 m² ulkoliikuntapaikkojen saavutettavuus

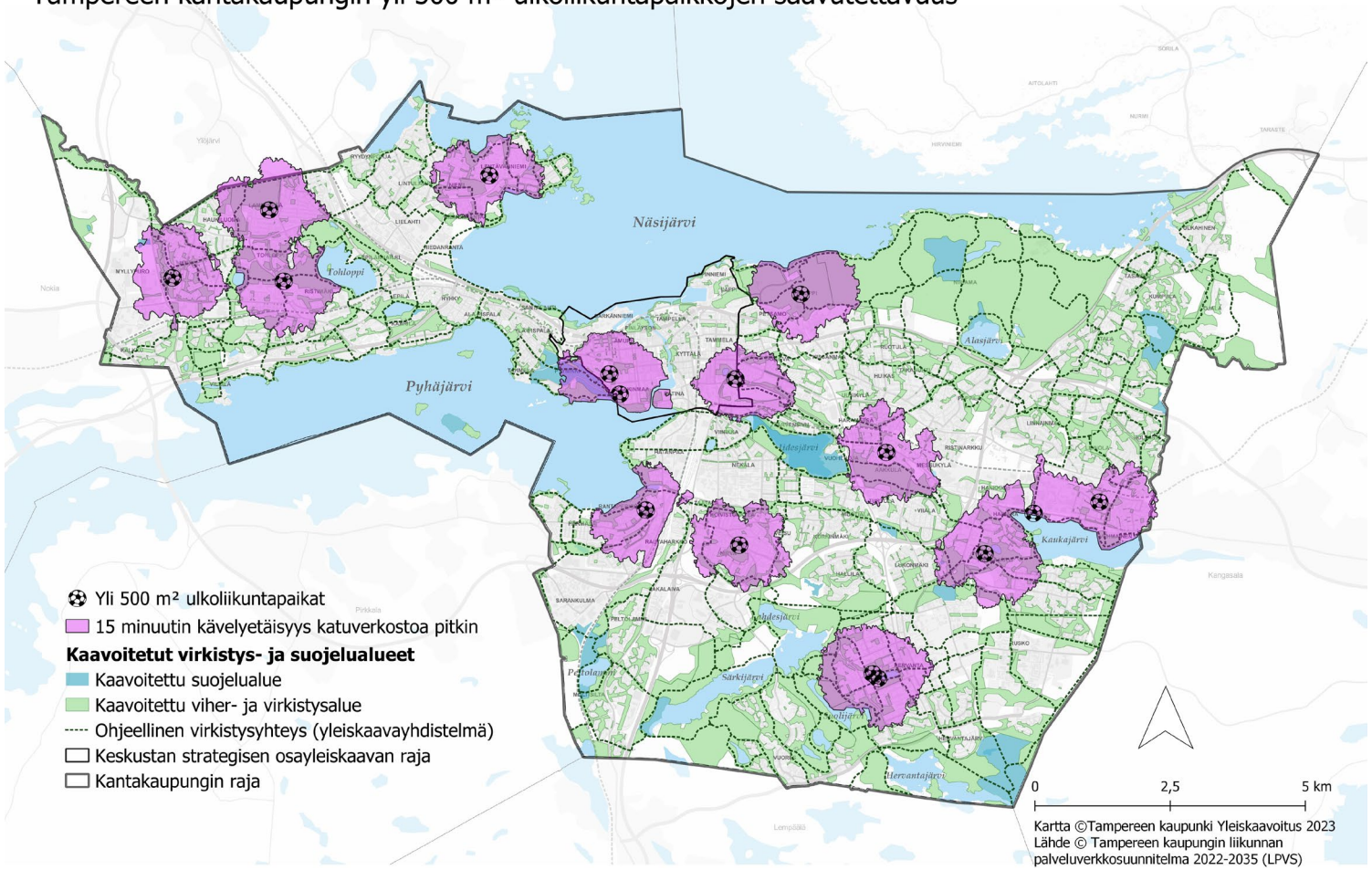

Kuva: Suuret sisäliikuntatilat ja ulkoliikuntatilat toimivat seudullisina palveluina ja lähiliikuntapalveluina. Palveluita hyödyntävät muun muassa lähialueiden koulut, joten yhteydet lähiympäristöstä tulee olla sujuvat ja turvalliset.

Rantojen virkistyspalvelut

Tampereen kantakaupungin rantojen virkistyspalveluselvityksessä (2023) muodostettiin kokonaiskuva kantakaupungin virkistyspalveluverkoston nykytilasta järvien ranta-alueilla sekä tunnistettiin virkistyspalveluiden kehittämispotentiaalia ja reunaehtoja. Selvitystyön taustaksi koottiin yhteen ranta-alueita koskevia kehittämistavoitteita kaupungin eri yksiköistä ja laadituista ohjelmista. Selvitys koostuu rantojen virkistyspalveluverkoston analyysistä, reunaehtojen ja tavoitteiden asettamisesta sekä virkistyspalveluverkoston kehittämispotentiaalin ja painopisteiden määrittelystä.

Analyysejä laadittiin teemakohtaisesti palveluiden sijoittumisesta, saavutettavuudesta ja palveluihin kohdistuvasta käyttöpaineesta. Siniviherrakenteen tyypittelyn tiivistelmään on koottu muutamia selvityksen yhteydessä laadittuja tarkasteluita.

Kantakaupungin rantojen virkistyspalveluverkostoa tarkastellaan analyyseissa 100-200 metrin levyisellä vyöhykkeellä rantaviivasta. Keskustaa lukuun ottamatta tarkasteluvyöhykkeen leveydeksi määriteltiin kantakaupungin alueella 200 metriä. Keskustan strategisen osayleiskaavan alueella tarkasteluvyöhyke on sadan metrin levyinen, sillä kaupunkirakenteen tiiviydestä johtuen rantavyöhykkeeksi miellettävä alue on kapeampi.

Palveluverkoston analyysiä varten virkistyspalvelut on jaettu palveluteemoihin: leikki- ja liikuntapalvelut, luontovirkistyspalvelut, satamat ja rantautumispaikat, virkistysreitit, ravitsemuspalvelut ja saunat, puistot ja viheralueet.

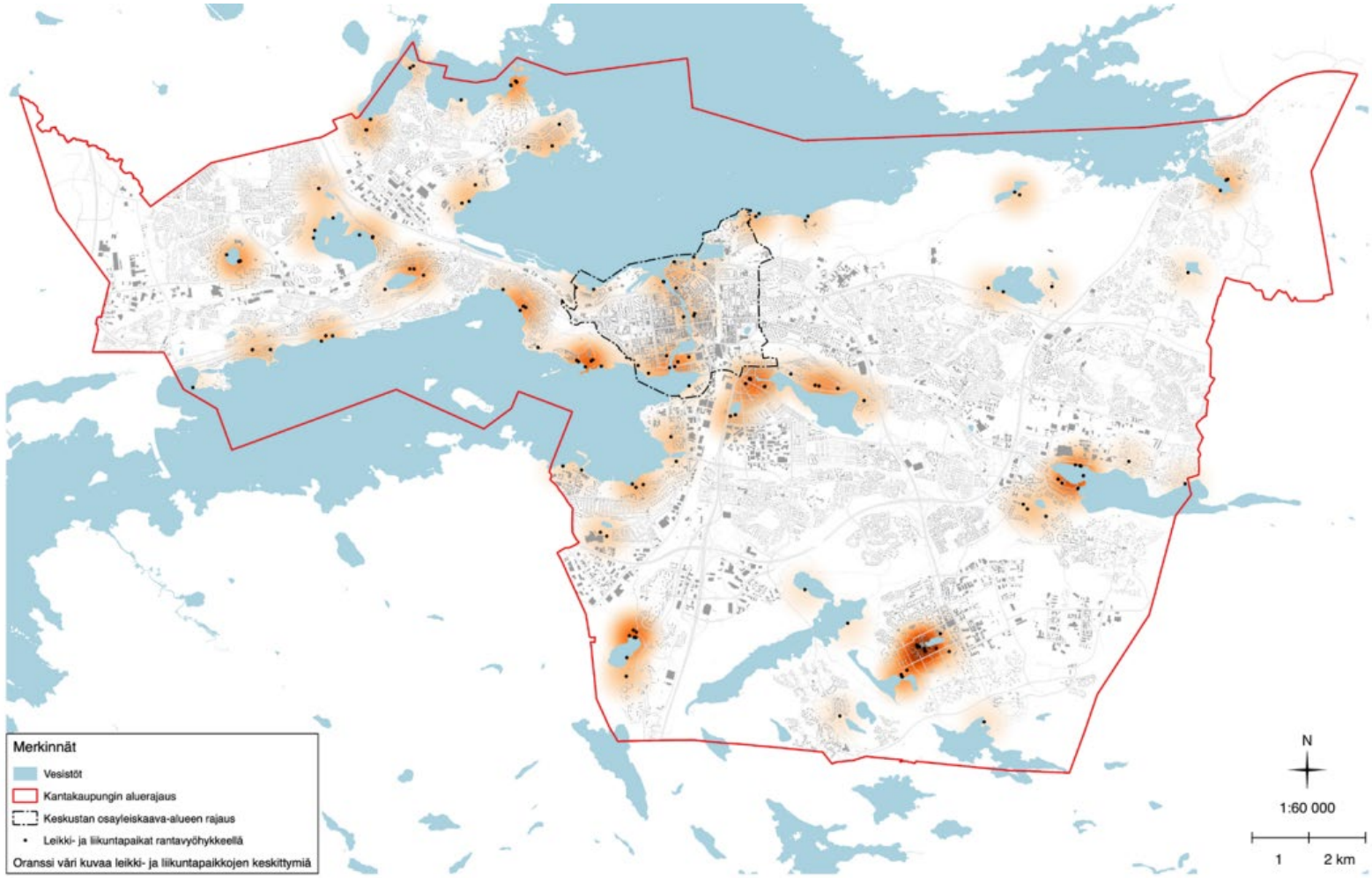

Kuva: Karttaote rantojen virkistyspalveluselvityksestä. Heatmap-analyysi leikki- ja liikuntapaikkojen keskittymistä ranta-alueilla. Leikki- ja liikuntapaikkoja sijaitsee rantavyöhykkeellä varsin tasaisesti ympäri kantakaupungin aluetta. Heatmap-karttaa tarkasteltaessa leikki- ja liikuntapaikkojen keskittyminä nousevat esiin Ratinanranta, Eteläpuisto ja Pyynikinranta, Kaukajärven länsipää ja Hervannan Ahvenisjärvi.

Rantojen virkistyspalvelut

Rantojen virkistyspalveluselvityksessä palveluiden saavutettavuutta on tarkasteltu kestävien liikkumismuotojen kävelyn, pyöräilyn sekä joukkoliikenteen kannalta. Rantapalveluiden saavutettavuutta tarkasteltiin ainoastaan veteen liittyvien virkistyspalveluiden osalta.

Käytännössä kaikkialla Tampereen kantakaupungissa rantaviiva on saavutettavissa alle puolen tunnin kävelymatkalla. Oheinen tarkastelu on teoreettinen, sillä matka-aika-analyysi on tehty Open Street Map-kävelyreittiverkostoon perustuen. Todellisuudessa rannoille johtaa myös saavutettavuutta parantavia polkuja, joita ei aineistossa ole.

Kartalla on esitetty rantaviivan saavutettavuusvyöhykkeet kävellen. Analyysissä on laskettu matka-aika vain yleisille ranta-alueille. Kartassa valkoisena esitetyiltä alueilta on yli 30 minuutin kävely lähimmälle julkiselle rannalle. Näitä alueita ovat pieni osa Messukylää ja Ruskoa ja Myllypuron alueen pohjoisosa. Selvityksessä tarkasteltiin rantojen saavutettavuutta myös pyörällä ja julkisella liikenteellä. Pyörällä rantojen saavutettavuus on hyvin kattava. Rantojen saavutettavuutta joukkoliikenteellä arvioitiin joukkoliikenteen pysäkkien määrän perusteella. Tarkastelussa huomioitiin bussi-, raitiotie- ja junapysäkit. Tarkasteluilla selvitettiin kuinka monta joukkoliikenteen pysäkkiä on viiden ja kymmenen minuutin kävelymatkan etäisyydellä rantaviivasta. Tarkastelun perusteella joukkoliikenteellä hankalasti saavutettavat rannat sijaitsevat Kauppi-Niihaman ja Särkijärven alueella.

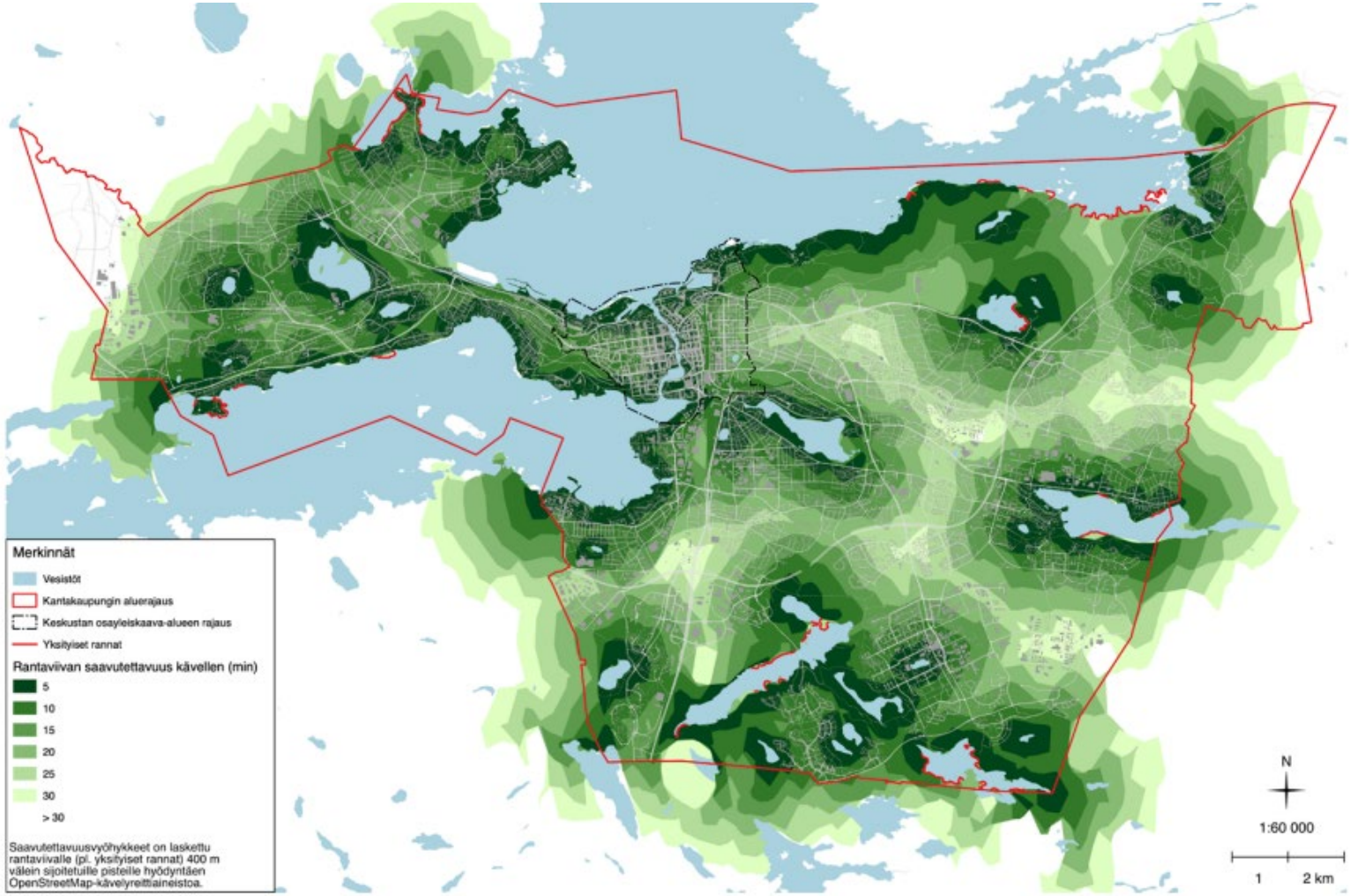

Kuva: Karttaote rantojen virkistyspalveluselvityksestä. Rantojen saavutettavuus kävellen.

Rantojen virkistyspalvelut

Rantojen virkistyspalveluselvityksessä koottiin yhteen tietoa myös virkistyspalveluiden toimintaa ja sijoittumista rajaavista reunaehdoista. Keskeistä on tunnistetut ja vaalittavat arvot. Rantaviivan luonnontilaisuuden ja luontoarvojen lisäksi selvityksessä laadittiin tarkastelu ranta-alueiden maisemallisista ja kulttuurihistoriallisista arvoista.

Tampereen kantakaupungin alueella on runsaasti kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaita kokonaisuuksia. Kartalla on tuotu esiin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt sekä paikallisesti arvokkaat alueet ja muinaismuistolain nojalla suojellut muinaisjäännökset (yleiskaavaluonnoksessa esitetyt kohteet). Nämä kaikki luovat reunaehtoja rantojen kehittämiselle ja käytölle.

Tammerkosken ja Ratinan suvannon rannat kuuluvat lähes kokonaan valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Muita rannoille sijoittuvia valtakunnallisesti arvokkaita kohteita ovat muun muassa Hatanpään kartanon ympäristö, Hämeenpuisto ja Hervannan keskusakseli. Pyynikinharju ja Epilänharju ovat valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöalueista ranta-alueelle sijoittuvat Lielahden kartano ja tehdasalue, Härmälä ja Kaukajärven aloituskorttelit ja Haihara ja Peltolammi.

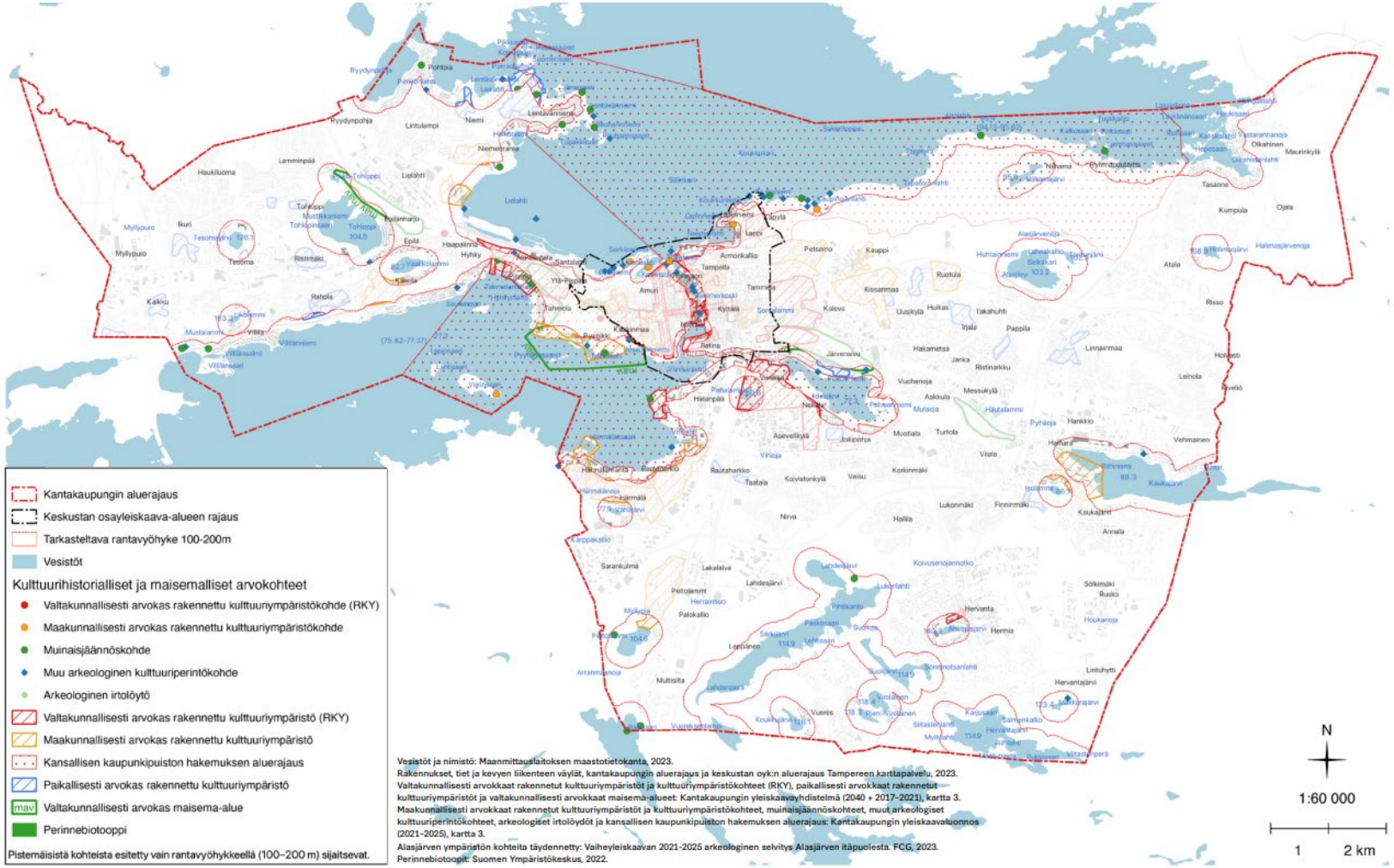

Kuva: Karttaote rantojen virkistyspalveluselvityksestä. Maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot.

Tyypittelyjen tuloksena syntyneitä siniviherrakenteen tunnuslukuja

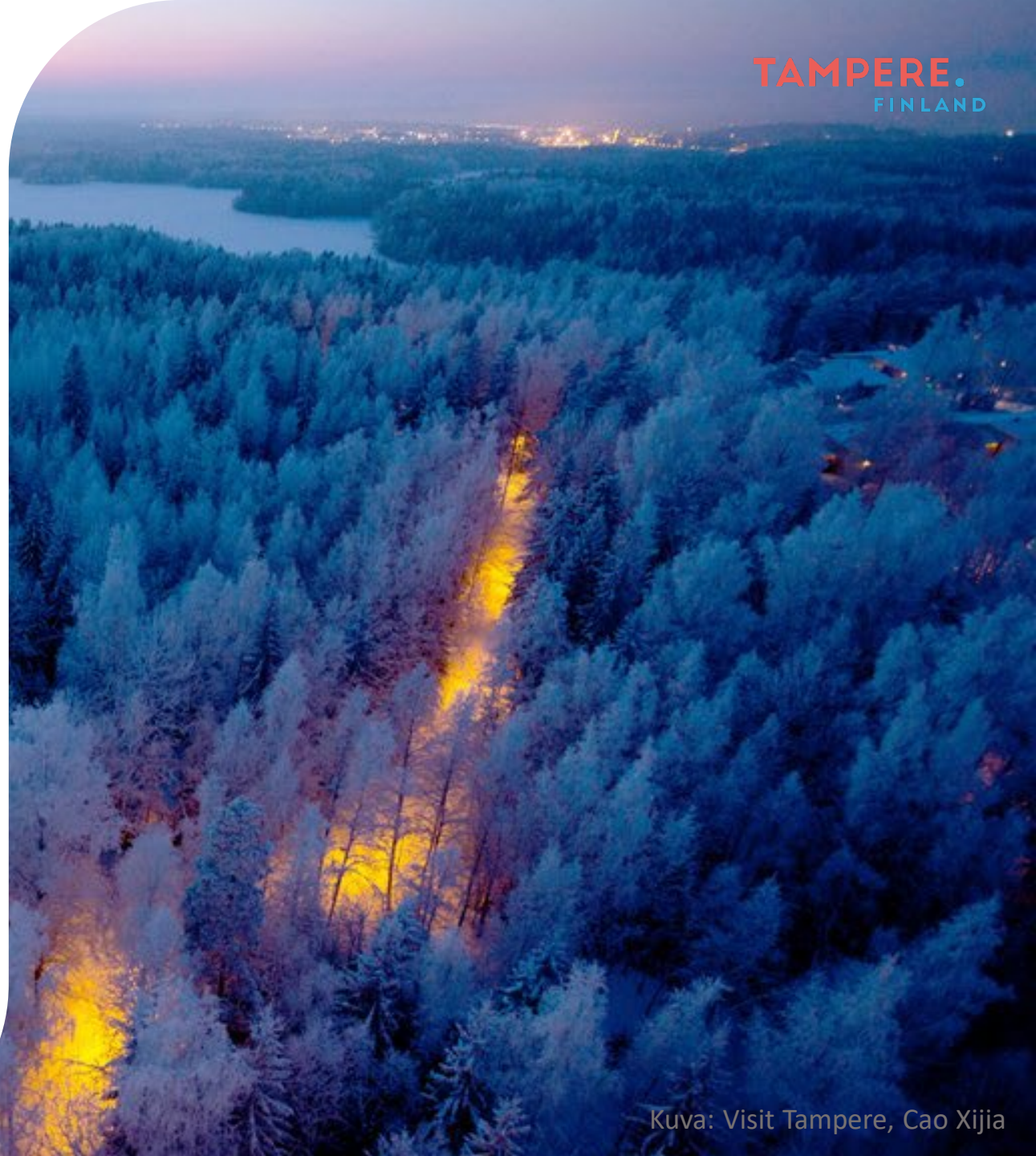

Kuva: Visit Tampere, Cao Xijia

Kantakaupungin siniviherrakenteen tunnuslukuja: VIHER- JA VIRKISTYSALUEVERKOSTO

Noin 26 prosenttia kantakaupungin kaavoitetusta viher- ja virkistysalueesta on melualuetta.

Asemakaavoitetuista viher- ja virkistysalueista noin 21 prosenttia sijaitsee alueilla, joilla melu ylittää valtakunnallisen virkistykselle annetun 55 desibelin ohjearvon (päiväaikainen keskiäänitaso (LAeq 7-22)).

Kaupunkihiljaisia virkistys- tai luonnonsuojelualueita on yhteensä 2145 hehtaaria. Tämä on 53 prosenttia voimassa olevan yleiskaavan keskuspuistoverkoston ja luonnonsuojelualueiden muodostamasta viherrakenteesta.

Kantakaupungin alueella tavoitteellisen asukasmäärän kasvun seurauksena kaavoitettujen viheralueiden määrä asukasta kohti tulee pienenemään vuoteen 2040 mennessä noin 22 prosenttia.

Vajaa 40 prosenttia yleiskaavan keskuspuistoverkoston alueesta on asemakaavoitettu virkistysalueeksi, suojelualueeksi tai suojaviheralueeksi.

Yleiskaava ohjaa 63 prosenttia keskuspuistoverkoston alueesta.

Asemakaavoitettuja viheralueita on 2916 hehtaaria. Tämä on noin 28 prosenttia kaikesta asemakaavoitetusta pinta-alasta.

Ohjeellinen ekologinen yhteys-merkinnän alueesta noin 30 prosenttia on kaavoitettu viheralueeksi.

Kantakaupungin yleiskaavan keskuspuistoverkoston pinta-ala on 3434 hehtaaria.

Kaupunki omistaa 88 prosenttia yleiskaavan keskuspuistoverkoston alueesta.

Yleiskaavan ohjeellisesta virkistysyhteyden verkostosta suurin osa, 74 prosenttia, sijoittuu viher- ja virkistysalueiksi kaavoitetulle alueelle. 26 prosenttia ohjeellisesta virkistysyhteyksistä sijoittuu muille maankäyttöalueille, muun muassa katualueille.

Kantakaupungin siniviherrakenteen tunnuslukuja: METSÄT JA LUONTOARVOT

Kantakaupungin selvitetyistä 29 järvestä ja lammesta luonnontilaisia on kolme: Särkijärvi, Makkarajärvi ja Halimasjärvi.

Vesistöjen rannoista vajaa kolmannes on luonnontilaista ja reilu neljännes luonnontilaisen kaltaista. Kaksi neljännestä on heikentynyttä ja 10 prosenttia täysin muuttunutta.

Metsien osuus kantakaupungin maa-alueiden kokonaispinta-alasta on noin 36 prosenttia.

Kantakaupungin metsistä noin 91 prosenttia on kaupungin omistamia ja 9 prosenttia on yksityisomistuksessa.

Kantakaupungin alueen metsistä noin 33 prosenttia on vanhoja, yli 80 vuotiaita metsiä.

Kantakaupungissa on määritetty kaikkiaan 260 kilometriä uomia luonnontilaisuuden mukaisiin luokkiin. Valtaosa uomista, noin 70 prosenttia, arvioitiin selvityksessä luonnontilaltaan muokatuiksi. Luonnontilaisia ja luonnontilaisen kaltaisia uomia on yhteensä vain noin 14 prosenttia.

Lahokaviosammalen ydinalueita on rajattu kantakaupungissa 103 kappaletta. Pisteytyksen perusteella näistä erittäin merkittäviä on 15 ja merkittäviä 63.

Kantakaupungin alueesta valtaosa kasvupaikkatyypiltään tuoretta tai lehtomaista kangasta. Lehtoja ja soita on muutamien prosenttien verran.

Voimassa olevan yleiskaavan viherverkosta reilut 60 prosenttia on metsäkuvioituja metsiä. Metsillä ei ole puuntuotannollisia tavoitteita.

Kantakaupungin viherrakenteesta (keskuspuistoverkosto, luonnonsuojelualueet, ohjeellinen ekologinen yhteys–alue) reilu puolet on kartoitettu lahopuuston osalta.

Kantakaupungin siniviherrakenteen tunnuslukuja: ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

Kantakaupungin alueesta kuusi prosenttia on tunnistettu alueiksi, joilla maanpinnan lämpötila kohoaa kuumina ajanjaksoina yli 40 asteen.

Näillä alueilla paljon rakennettua pintaa ja puuston latvuspeitteisyyden osuus on hyvin vähäinen, noin seitsemän prosenttia.

Kantakaupungin yleis- ja asemakaavoitettujen viheralueiden viherpeitteisyys on yhteensä noin 92 prosenttia.

Näissä puuston latvuspeitteen osuus on reilut 80 prosenttia.

Asemakaavoitetuista suojaviheralueista puuttomia on noin neljännes.

Ohjeellisille virkistysyhteyksille 20 metrin vyöhykkeellä laskettu latvuspeitteisyys on 64 prosenttia.

Yleiskaavan virkistysyhteyksistä 73 prosenttia sijaitsee kaavoitetun viherrakenteen alueella.

Ekologisten yhteyksien 150 metrin vyöhykkeellä latvuspeitteen osuus on 61 prosenttia.

Maanpeiteaineistoon perustuen kantakaupungin maa-alueen viherpeitteen osuus on 63 prosenttia.

Yleiskaavan viherrakenteesta (keskuspuistoverkosto, luonnonsuojelualueet, ohjeelliset ekologiset yhteydet) rakennuksia ja muuta vettä läpäisemätöntä pintaa on yhteensä 13 prosenttia.

Kantakaupungin alueesta lähes kolmannes on aluetta, jolla vettä läpäisemättömän pinnan osuus on 70-100 prosenttia.

Vaihekaavan 2021-2025 tarkastelut

- Yleiskaavan aluevarauksiin kuten keskuspuistoverkoston merkintään ei ole tehty muutoksia.
- Kaavamääräyksien tekstejä on tarkennettu.
- Kaavakartalle on lisätty uusia ohjeellisia ekologisia yhteyksiä ja merkittäviä uomia sekä virkistysyhteyksiä ja satamia.
- Uusia yleiskaavamerkintöjä ovat kaupunkivihreän kehittämisalue ja ohjeellinen luontovirkistyspalveluiden keskittymä sekä viherkatu.

Kuva: Jukka Salminen

Kaavaratkaisu 2021-2025: Sopeutumiseen ja viherympäristöön liittyvät yleiskaavamääräykset

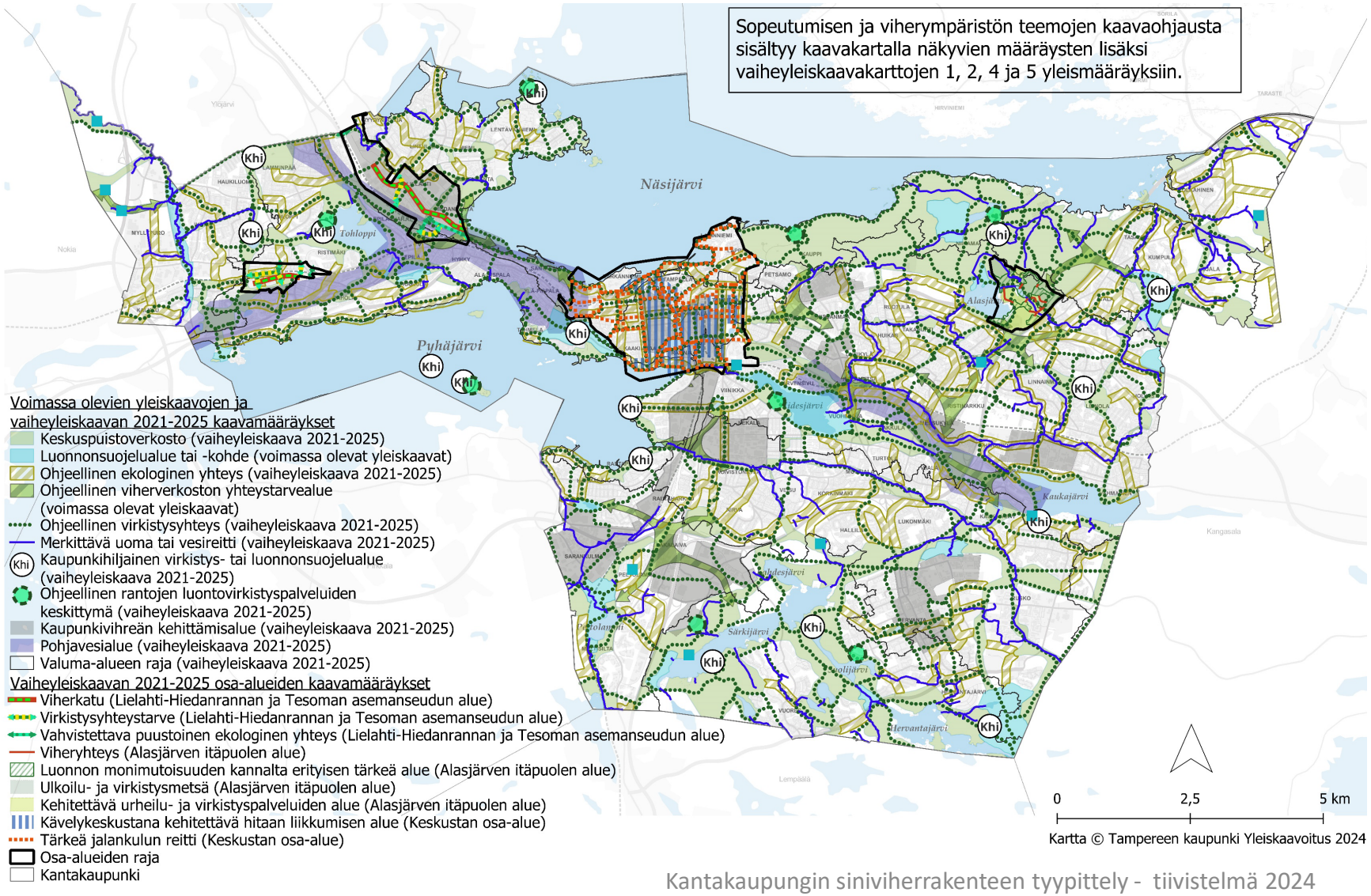

Kartalla on esitetty kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2021-2025 pääteemoihin eli ilmastonmuutoksen sopeutumiseen ja viherympäristön kehittämiseen liittyvät kaavamääräykset. Määräyksillä turvataan olemassa olevaa siniviherrakennetta ja kehitetään rakennetta kestävämmäksi ja luonnon piirteiltään monimuotoisemmaksi.

Pääteemojen kaavaohjausta sisällytettiin koko kantakaupungin aluetta koskeviin yleismääräyksiin. Yleismääräysten mukaan muun muassa olemassa olevat kaupunkipuut tulee lähtökohtaisesti säilyttää ja puiden määrää tulee pyrkiä lisäämään. Jokaisella tontilla on myös oltava maavaraisia ja siten isoiksi kasvavia puita. Yleismääräyksillä ohjataan myös nykyistä vahvemmin luonnonmukaiseen hulevesien hallintaan.

Tarkemman suunnittelutason osa-alueilla keskustassa ja Lielahti-Hiedanrannassa pysäköinti tulee järjestää lähtökohtaisesti keskitetysti, minkä avulla tavoitellaan maavaraisten alueiden säilymistä. Keskustassa tulee myös kehittää viilentävän veden saavutettavuutta ja ranta-alueiden palveluita.

Uusina kaavamääräyksinä kaavaan on tuotu kaupunkivihreän kehittämisalueet sekä ohjeelliset rantojen luontovirkistyspalveluiden keskittymät.

Kaavaratkaisu 2021-2025: Sopeutumiseen ja viherympäristöön liittyvät yleiskaavamääräykset Tesoman ja Lielahti-Hiedanrannan osa-alueilla

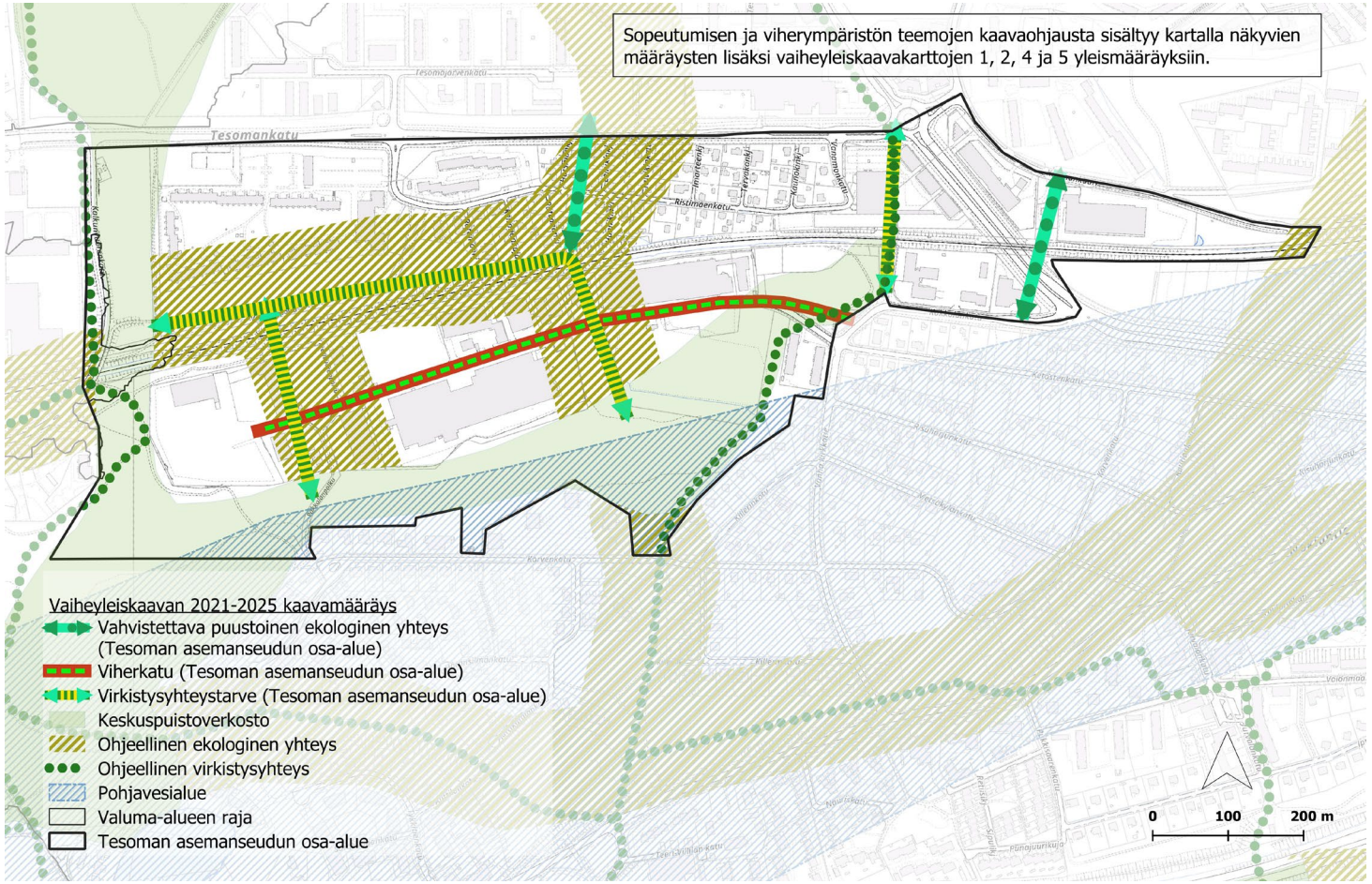

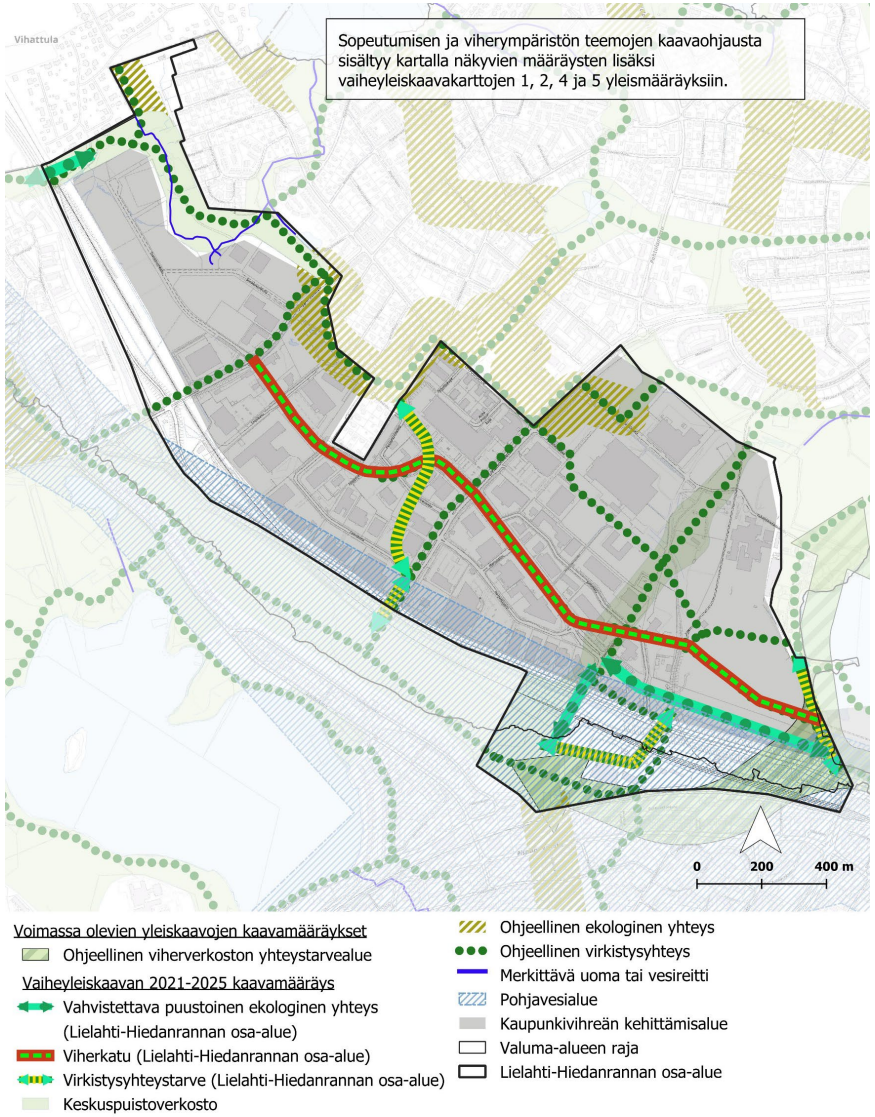

Kaavaratkaisu 2021-2025: Sopeutumiseen ja viherympäristöön liittyvät yleiskaavamääräykset Keskustan ja Alasjärven itäpuolen osa-alueilla

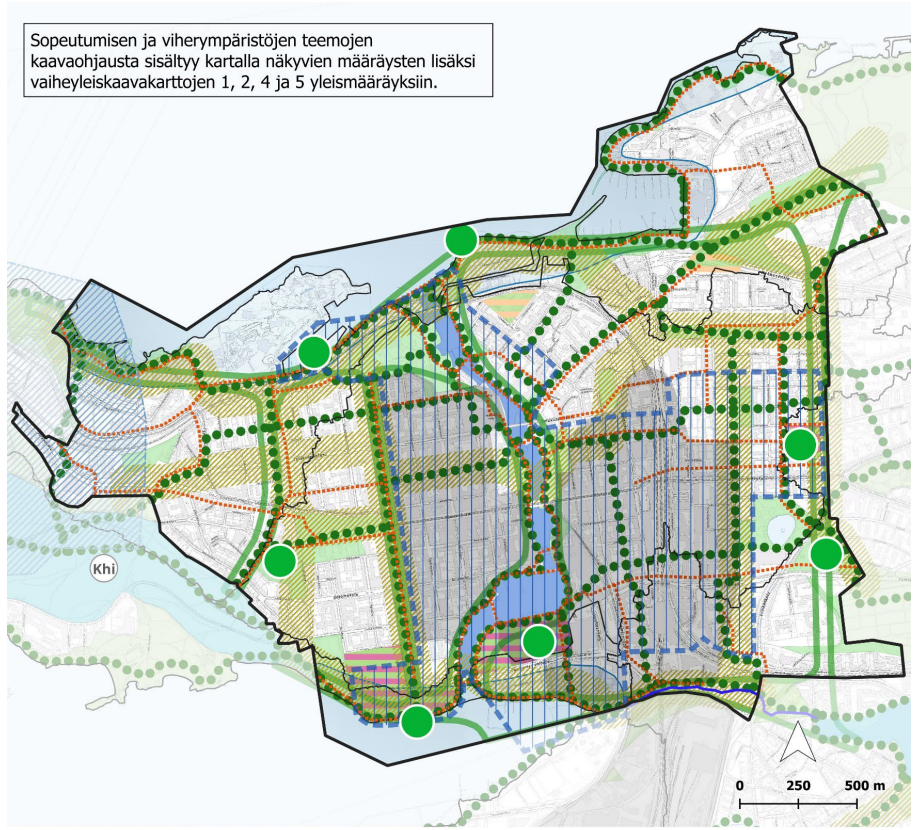

Voimassa olevien yleiskaavojen kaavamääräykset
- Luonnonsuojelualue tai -kohde
- Ohjeellinen viherverkoston yhteystarvealue

Vaiheyleiskaavan 2021-2025 kaavamääräys
- Kävelykeskustana kehitettävä hitaan liikkumisen alue (Keskustan osa-alue)
- Tärkeä jalankulun reitti (Keskustan osa-alue)
- Keskuspuistoverkosto
- Ohjeellinen ekologinen yhteys
- Ohjeellinen virkistysyhteys
- Merkittävä uoma tai vesireitti
- Kaupunkivihreän kehittämisalue
- Pohjavesialue
- Valuma-alueen raja
- Keskustan osa-alue

Voimassa olevan keskustan strategisen osayleiskaavan kaavamääräys
- Näsijärven ja Pyhäjärven rantojen kehittämisvyöhykkeet
- Kehitettävä viher- ja virkistysvyöhyke
- Tammerkoski
- Viher- ja virkistysverkon tai liikunta-alueen kehittämisen kohde tai tarve
- Viher- tai virkistysalue
- Asumisen ja virkistyksen sekoittunut alue
- Keskustatoimintojen ja virkistyksen sekoittunut alue

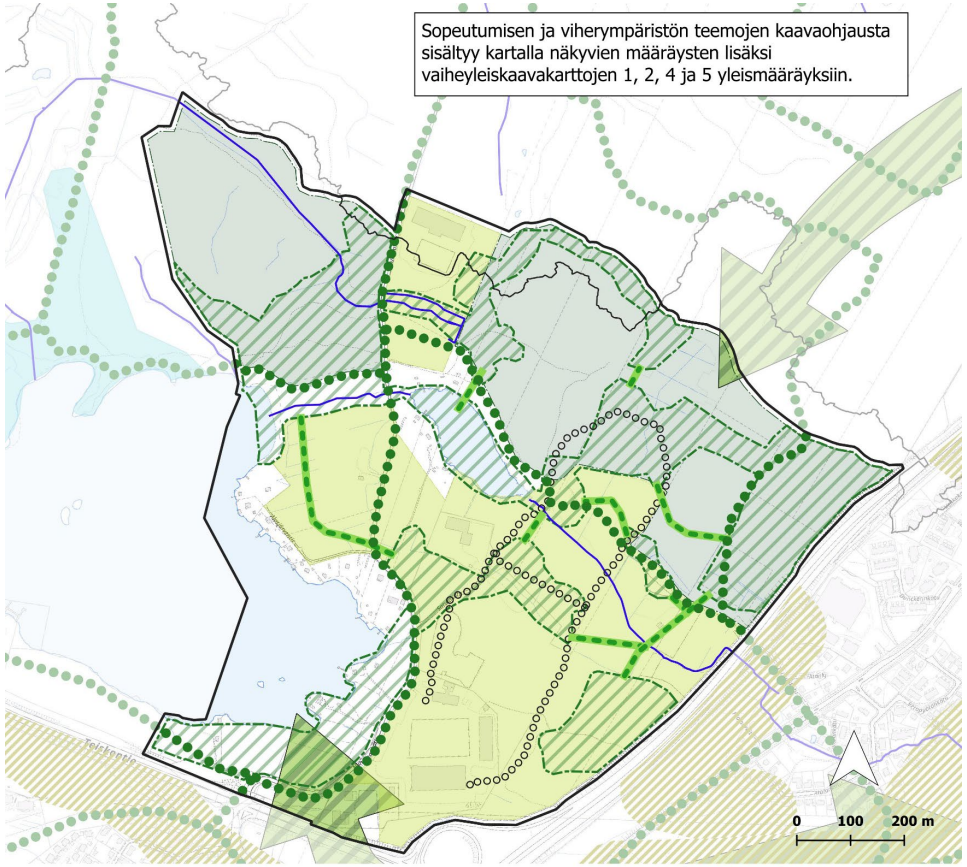

Voimassa olevien yleiskaavojen kaavamääräykset
- Luonnonsuojelualue tai -kohde
- Ohjeellinen viherverkoston yhteystarvealue

Vaiheyleiskaavan 2021-2025 kaavamääräys
- Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (Alasjärven itäpuolen osa-alue)
- Ulkoilu- ja virkistysmetsä (Alasjärven itäpuolen osa-alue)
- Kehitettävä urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (Alasjärven itäpuolen osa-alue)
- Viheryhteys (Alasjärven itäpuolen osa-alue)
- Ohjeellinen ekologinen yhteys
- Ohjeellinen virkistysyhteys
- Ohjeellinen ratsastusreitti
- Merkittävä uoma tai vesireitti
- Valuma-alueen raja
- Alasjärven itäpuolen osa-alue

Kaavaratkaisu 2021-2025: Siniviherrakenne

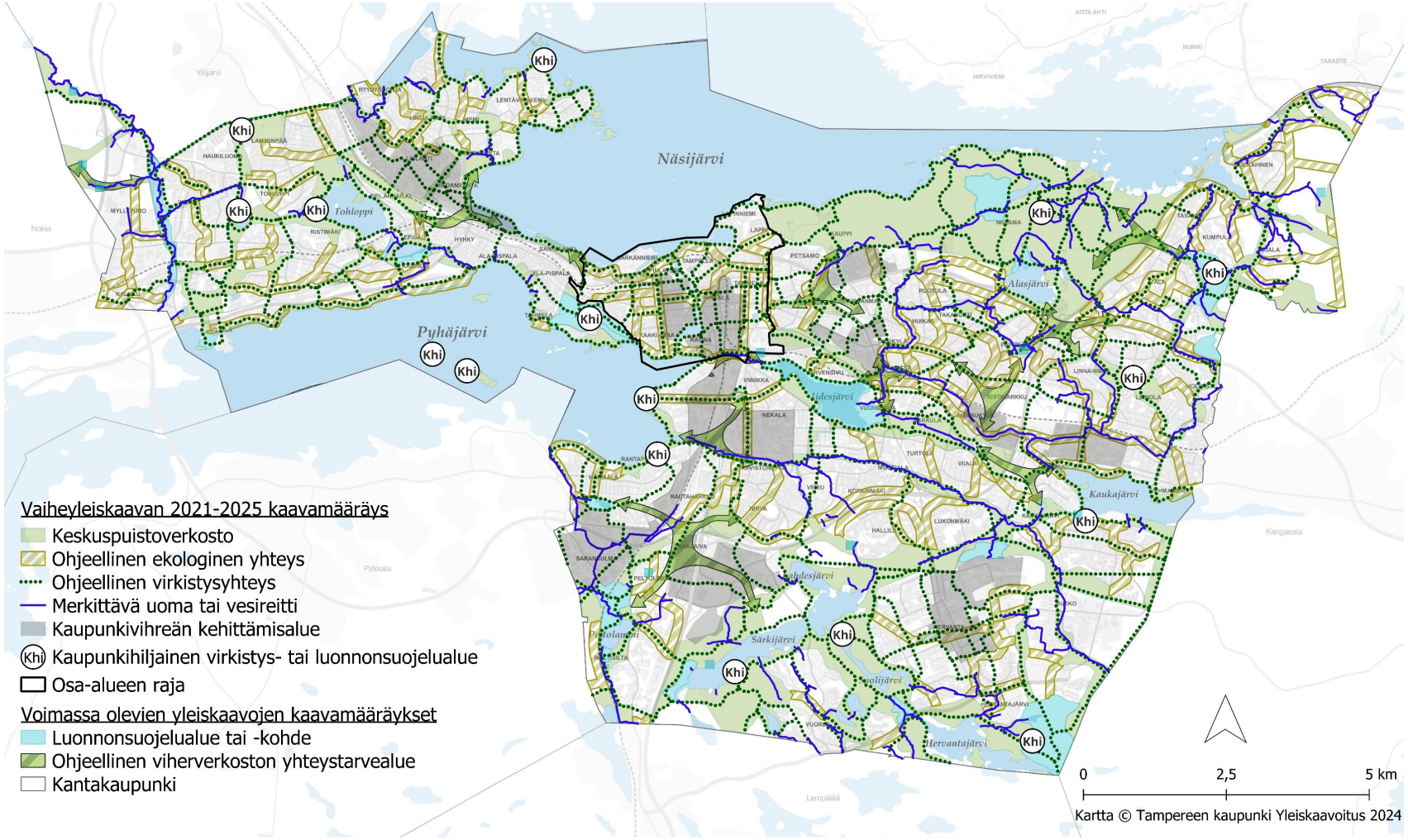

Koko kantakaupunkia koskevaan yleismääräykseen on sisällytetty velvoite siniviherrakenteen turvaamisesta ja rakenteen luonnon monimuotoisuuden lisäämisestä. Myös lähiluonnon monimuotoisuutta ja viheralueiden kestävyyttä on kehitettävä ja ekosysteemipalveluiden tarjontaa vahvistettava. Asemakaavoitettujen viheralueiden määrä tulee säilyttää ja laatua tulee kehittää.

Kaavakartalle on lisätty ohjeellisia ekologisia yhteyksiä ja ohjeellisia virkistysyhteyksiä sekä merkittäviä uomia. Uomien myötä yleiskaavan viherrakenne on päivitetty siniviherrakenteeksi.

Virkistysyhteyksien ja uomien määräyksissä edellytetään puuston yhtenäisen latvuspeitteen muodostumista myös kuumina aikoina miellyttävän ympäristön luomiseksi sekä veden liiallisen kuumenemisen estämiseksi.

Kaavaratkaisu 2021-2025: Ohjeelliset ekologiset yhteydet

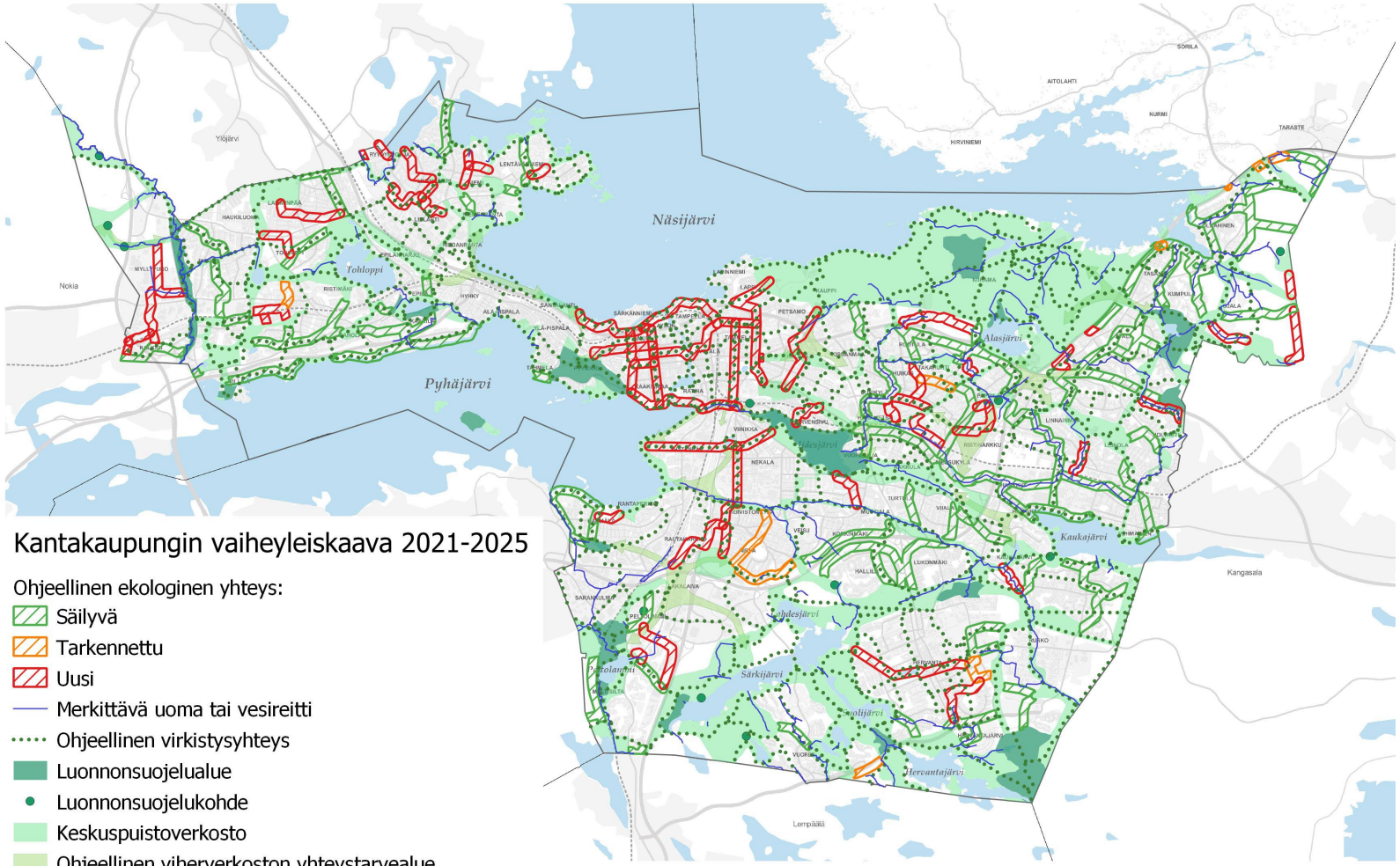

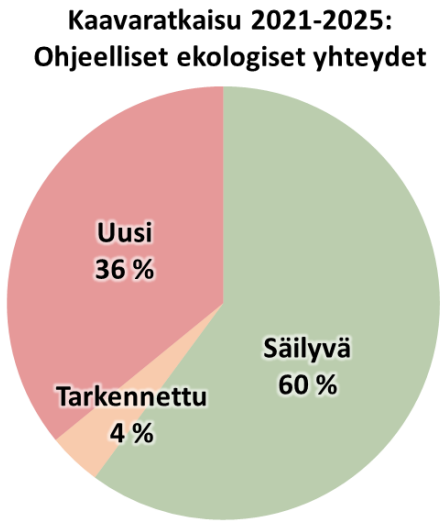

Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä eliölajien liikkumiselle ja luonnon monimuotoisuuden säilymiselle sekä vahvistumiselle. Yhteyden toimivuus ja kytkeytyminen keskuspuistoverkoston on turvattava. Yhteys voi olla tyypiltään puustoinen-, avoin tai siniyhteys, tai näiden yhdistelmä. Ohjeellisten virkistysyhteyksien velvoite yhtenäisestä puuston latvuspeitteestä tukee ekologisen verkoston toimivuutta.

Yhteyksiä on lisätty ja osin siirretty kulkemaan asemakaavoitettujen viheralueiden kautta. Verkostoa tukevina yhteyksinä on säilytetty ja lisättykin pientaloalueiden kautta kulkevia yhteyksiä. Suurimpana täydennyksenä on määritetty yhteydet keskustan alueelle.

Yhteyksistä uusia on reilu kolmannes ja säilyviä kaksi kolmannesta. Sijainnillaan tarkennettuja on neljä prosenttia.

Kaavaratkaisu 2021-2025: ohjeelliset virkistysyhteydet

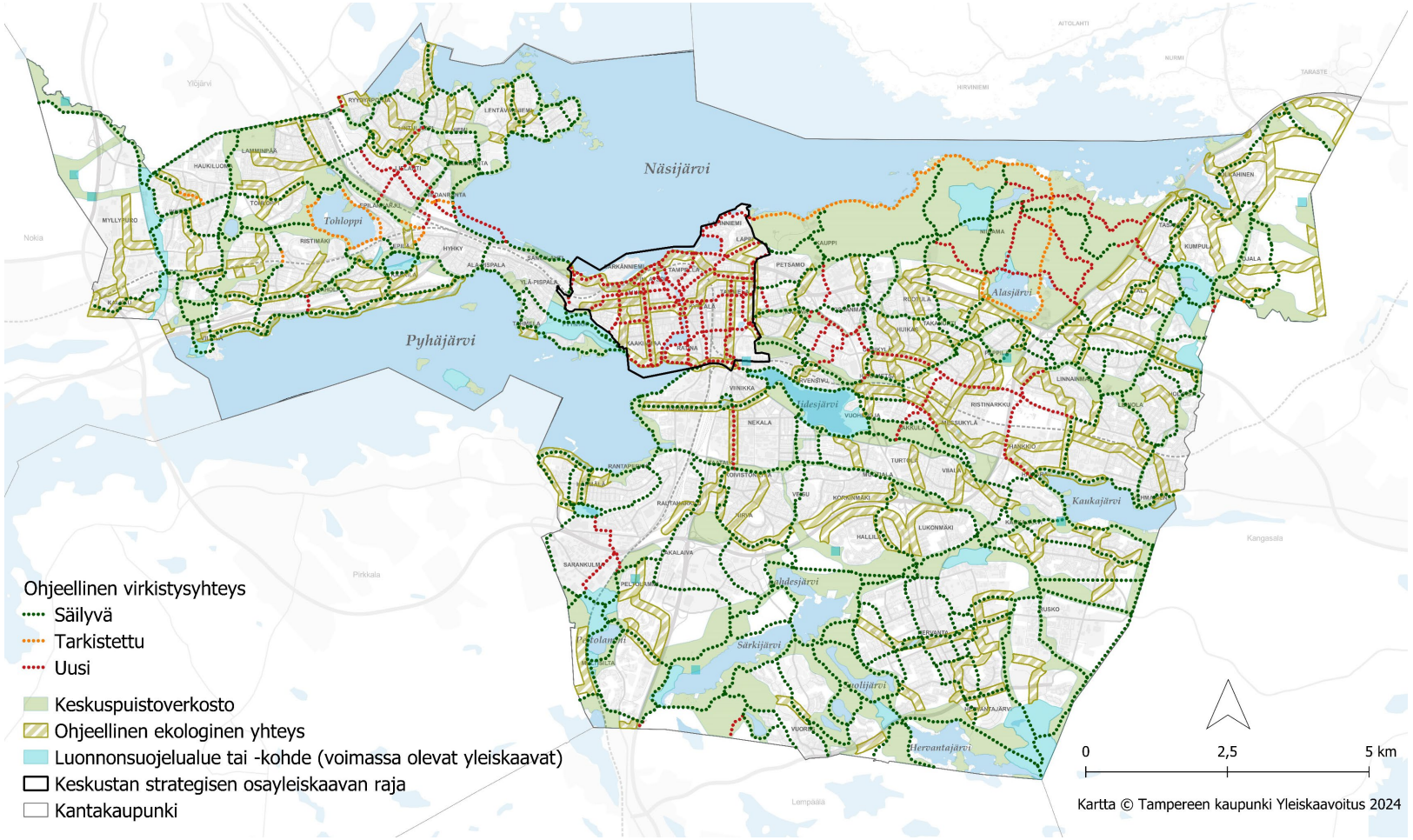

Yleiskaavan ohjeellisella virkistysyhteys-merkinnällä on osoitettu olemassa oleva tai kehitettävä keskuspuistoverkostoa yhdistävä ja täydentävä yhteys, ulkoilureitti tai lähivirkistysalueiden sarja, joka palvelee asuinalueiden tai keskustojen virkistys- ja viheryhteytenä ja lähivirkistysalueena. Virkistysyhteyksiä on yleiskaavassa varattu kaupungin eri osiin pääasiassa olemassa olevien asemakaavoitettujen puistojen tai virkistysyhteyksien kohdille siten, että yhdessä keskuspuistoverkoston kanssa ne muodostavat kantakaupungin läpi jatkuvan katkeamattoman virkistysverkoston. Uusien yhteyksien osalta merkintä osoittaa yhteystarpeen. Tavoitteena on lisäksi kehittää virkistysyhteyksiä luonnon monimuotoisuutta tukevina, latvuspeitteisyydeltään yhtenäisinä ja kaupunkikuvassa hahmotettavina viheryhteyksinä.

Vaiheyleiskaavassa 2021-2025 ohjeellisen virkistysyhteyden verkostoa on täydennetty. Tarkistuksia on tehty vaiheyleiskaavan osa-alueilla: Lielahti-Hiedanranta, Tesoman asemanseutu ja Alasjärven itäpuoli. Keskustan osa-alueelle on vaiheyleiskaavassa lisätty ohjeellisen virkistysyhteyden verkosto. Lisäksi virkistysyhteyksiä on täydennetty muun muassa Kalevan, Messukylän, Ristinarkun, Kauppi-Niihaman ja Sarankulman alueilla. Kuntarajoilla virkistysyhteyksiin on tehty vähäisiä tarkistuksia kuntarajat ylittävien yhteyksien toimivuuden varmistamiseksi.

Voimassa olevassa yleiskaavayhdistelmässä osoitetun ohjeellisen virkistysyhteysverkoston pituus on noin 307 kilometriä. Vaiheyleiskaavassa 2021-2025 vastaava luku on noin 366 kilometriä. Ohjeellinen virkistysyhteysverkosto on laajentunut kokonaisuudessaan noin 59 kilometrillä. Tästä noin puolet, 29 kilometriä, sijoittuu keskustan strategisen osayleiskaavan alueelle.

Kaavaratkaisu 2021-2025: merkittävät uomat

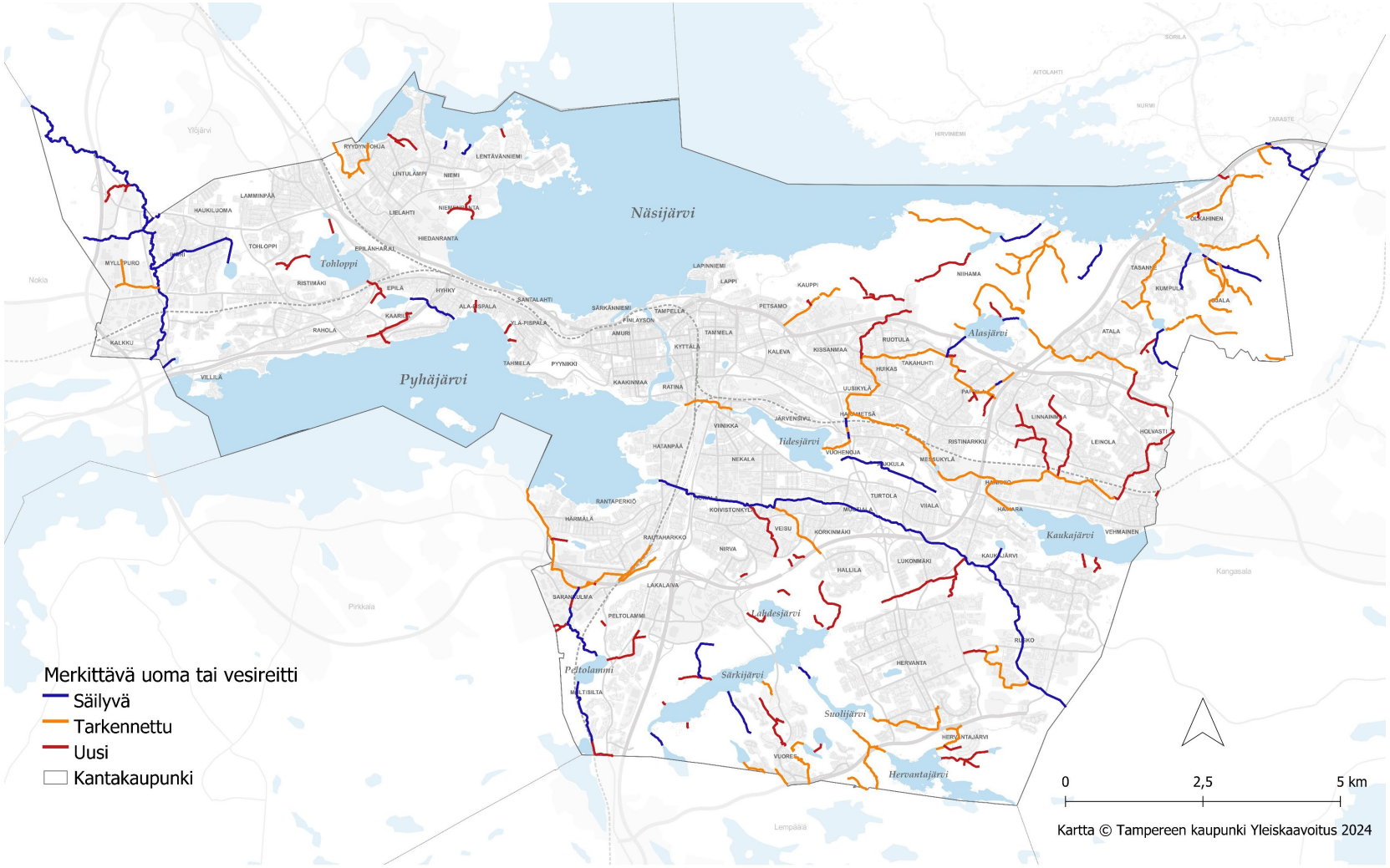

Kaavaratkaisu 2021-2025: merkittävät uomat ja vesireitit

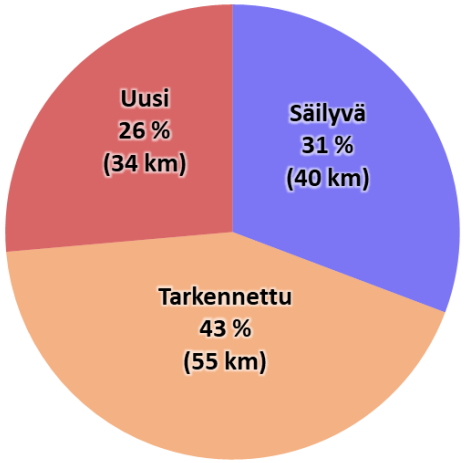

Merkittävät uomat on päivitetty kantakaupungin pienvesiselvityksen 2022 sekä hulevesiohjelman päivityksen yhteydessä tehdyn, kaupungin eri yksiköiden asiantuntija-arvion pohjalta.

Kaavamääräyksen mukaan merkittävät uomat on säilytettävä avoimina ja putkitetut osuudet on pyrittävä palauttamaan avoimiksi. Uoman välitön lähiympäristö tulee säilyttää rakentamattomana ja kehittää latvuspeitteeltään yhtenäisenä puustovyöhykkeenä. Näiden uomien lisäksi kantakaupungissa pienempiä uomia, joilla myös on merkitystä huleveden hallinnan ja ympäristöarvojen kannalta. Myös nämä uomat tulisi säilyttää avoimina.

Merkittäviä uomia on kantakaupungin alueella kaikkiaan 129 kilometriä. Näistä vaihekaavaan lisättyjä uusia uomia on 34 kilometriä. Uomien sijaintien tarkennuksia tehtiin 55 kilometrin verran.

Kaavaratkaisu 2021-2025: Viherverkon viherpeitteisyys

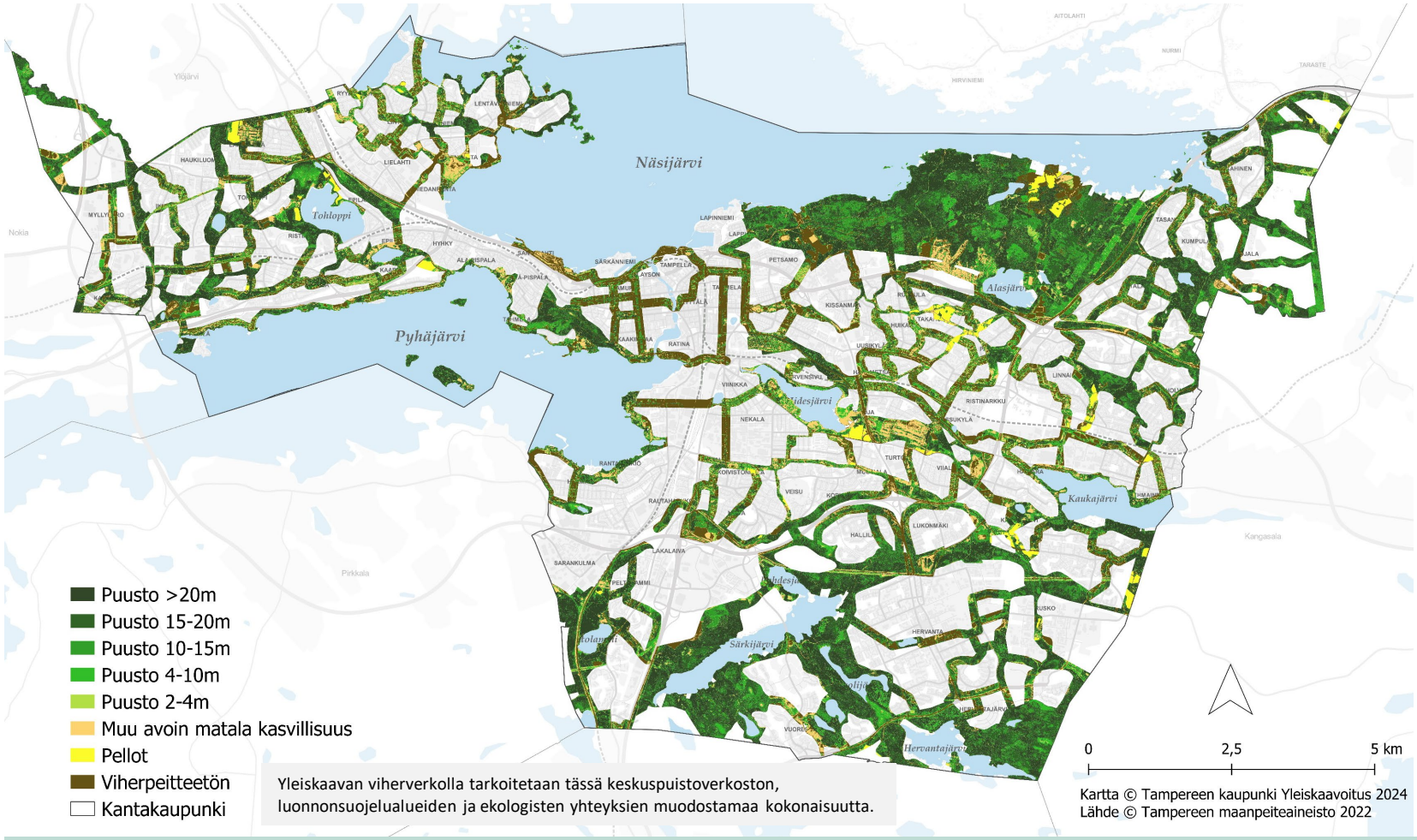

Yleiskaavan viherverkolla tarkoitetaan tässä keskuspuistoverkoston, luonnonsuojelualueiden ja ekologisten yhteyksien muodostamaa kokonaisuutta.

Kartta © Tampereen kaupunki Yleiskaavoitus 2024
Lähde © Tampereen maanpeiteaineisto 2022

Yleiskaavan viherrakenteen viherpeitejakauma

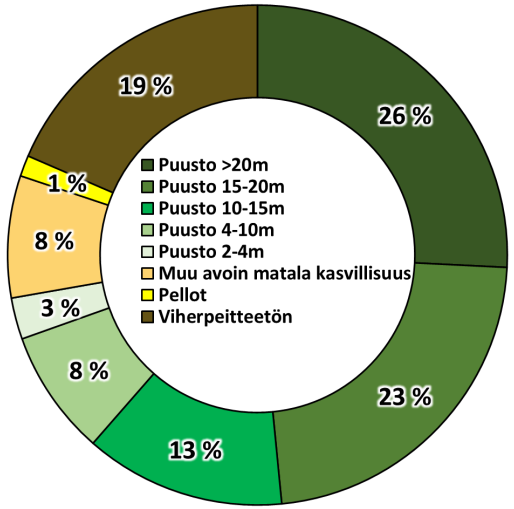

Yleiskaavan viherrakenne	Viher-peitteisyys	Latvus-peitteisyys	Puusto yli 4 metriä
Keskuspuisto-verkosto	89 %	80 %	78 %
Ohjeellinen ekologinen yhteys (voimassa olevat yleiskaavat)	70 %	61 %	56 %
Ohjeellinen ekologinen yhteys (vaiheyleiskaava 2021-2025)	65 %	55 %	51 %
Koko viherrakenne (voimassa olevat yleiskaavat)	85 %	76 %	73 %
Koko viherrakenne (vaiheyleiskaava 2021-2025)	81 %	72 %	70 %

Vaiheyleiskaavassa tehtiin muutoksia ohjeellisiin ekologisiin yhteyksiin. Keskuspuistoverkoston aluevaraukset säilyi ennallaan. Ekologisiin yhteyksiin tehtiin lisäyksiä sekä tarkistettiin joidenkin yhteyksien sijainteja esimerkiksi kulkemaan asemakaavoitettujen viheralueiden kautta. Taulukosta on nähtävissä, että vaihekaavan ohjeellisten ekologisten yhteyksien viherpeitteisyys ja latvuspeitteisyys on pienempi kuin vielä voimassa olevan kaavan yhteyksissä. Tämä johtuu siitä, että vaihekaavassa on esitetty myös tavoitteellisia ekologisia yhteyksiä, jotka tällä hetkellä kulkevat vahvasti rakennetuilla ja viherpeitteettömillä alueilla kuten ratapihan ja Nekalan sekä Tampereen keskustan ja Hervannan keskustan alueilla. Nämä muutokset ovat nähtävissä myös koko viherrakenteen viherpeiteluvuissa.

Kaavaratkaisu 2021-2025: Ohjeellinen virkistysyhteys

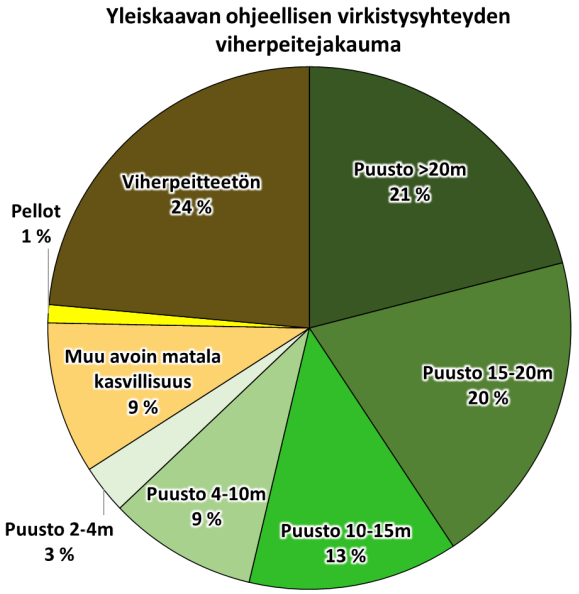

Ohjeellinen virkistysyhteys	Viher-peitteisyys	Latvus-peitteisyys	Puusto yli 4 metriä
Voimassa olevat yleiskaavat	78 %	67 %	64 %
Vaiheyleiskaava 2021-2025	76 %	66 %	63 %

Vaiheyleiskaavaan on lisätty ohjeellisia virkistysyhteyksiä kaikkiaan 59 kilometrin verran. Vaihekaavan yhteyksien viherpeitteisyys ja latvuspeitteisyys on 1-2 prosenttia pienempi kuin voimassa olevissa kantakaupungin yleiskaavoissa. Ero on hyvin pieni ja voi osaltaan johtua siitä, että kaavaan on lisätty myös tavoitteellisia ja siten kehitettäviä virkistysyhteyksiä etenkin keskustan alueelle.

Yleiskaavan viherverkkoon kytkeytyvät asemakaavoitetut viheralueet

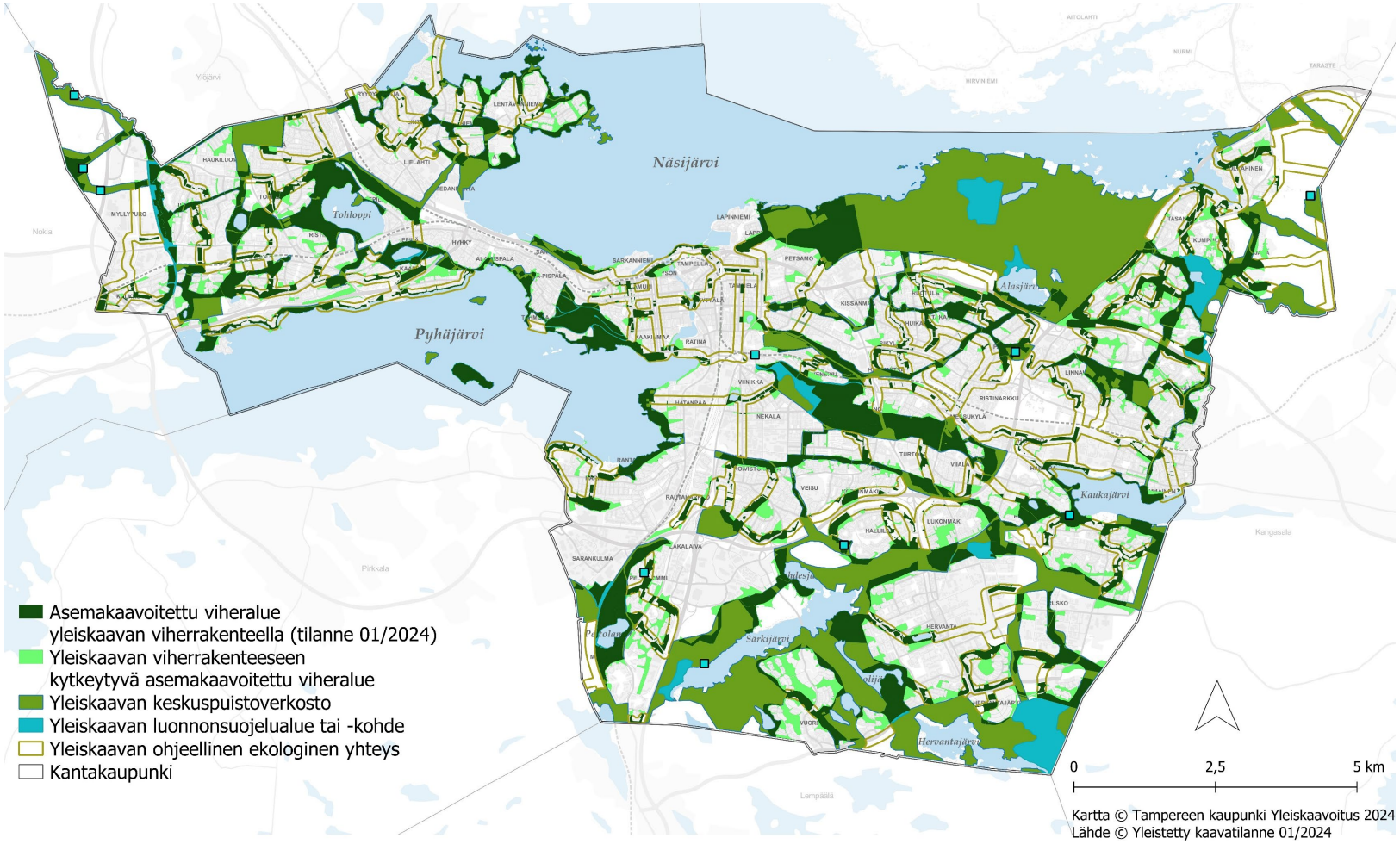

Kartta © Tampereen kaupunki Yleiskaavoitus 2024
Lähde © Yleistetty kaavatilanne 01/2024

Yleiskaavan viherrakenne	Pinta-ala	Asemakaavoitettu viheralue yleiskaavan viherrakenteella	Osuus yleiskaavan viherrakenteesta
Keskuspuistoverkosto	3433 hehtaaria	1283 hehtaaria	37,4 %
Luonnonsuojelualue	513 hehtaaria	264 hehtaaria	51,5 %
Ohjeellinen ekologinen yhteys (voimassa oleva yleiskaava)	1474 hehtaaria	440 hehtaaria	29,8 %
Ohjeellinen ekologinen yhteys (vaiheyleiskaava 2021-2025)	2019 hehtaaria	554 hehtaaria	27,4 %
Koko viherrakenne (voimassa oleva yleiskaava)	5420 hehtaaria	1987 hehtaaria	36,7 %
Koko viherrakenne (vaiheyleiskaava 2021-2025)	5965 hehtaaria	2044 hehtaaria	34,3 %

Vaiheyleiskaavaan 2021-2025 on lisätty ja paikoin siirretty ekologisia yhteyksiä kulkemaan asemakaavoitettujen viheralueiden kautta. Voimassa olevan yleiskaavan ja vaiheyleiskaavan mukaisen viherverkon tilanteen tarkastelu (katso taulukko) tuo esiin, että asemakaavoitetuille viheralueille osoitetut ekologiset yhteydet ovat lisääntyneet 114 hehtaarin verran. Suhteellinen osuus on kuitenkin pienentynyt, sillä kaavaan on lisätty myös tavoitteellisia yhteyksiä, jotka kulkevat voimakkaasti rakennetuilla alueilla, kuten Ratapihan ja Nekalan ympäristössä.

Yleiskaavan viherverkolla tarkoitetaan tässä kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2021-2025 keskuspuistoverkoston, luonnonsuojelualueiden ja ekologisten yhteyksien muodostamaa kokonaisuutta ja asemakaavoitetuilla viheralueilla virkistys- ja suojelualueita.

Kaupunkihiljaiset virkistys- tai luonnonsuojelualueet

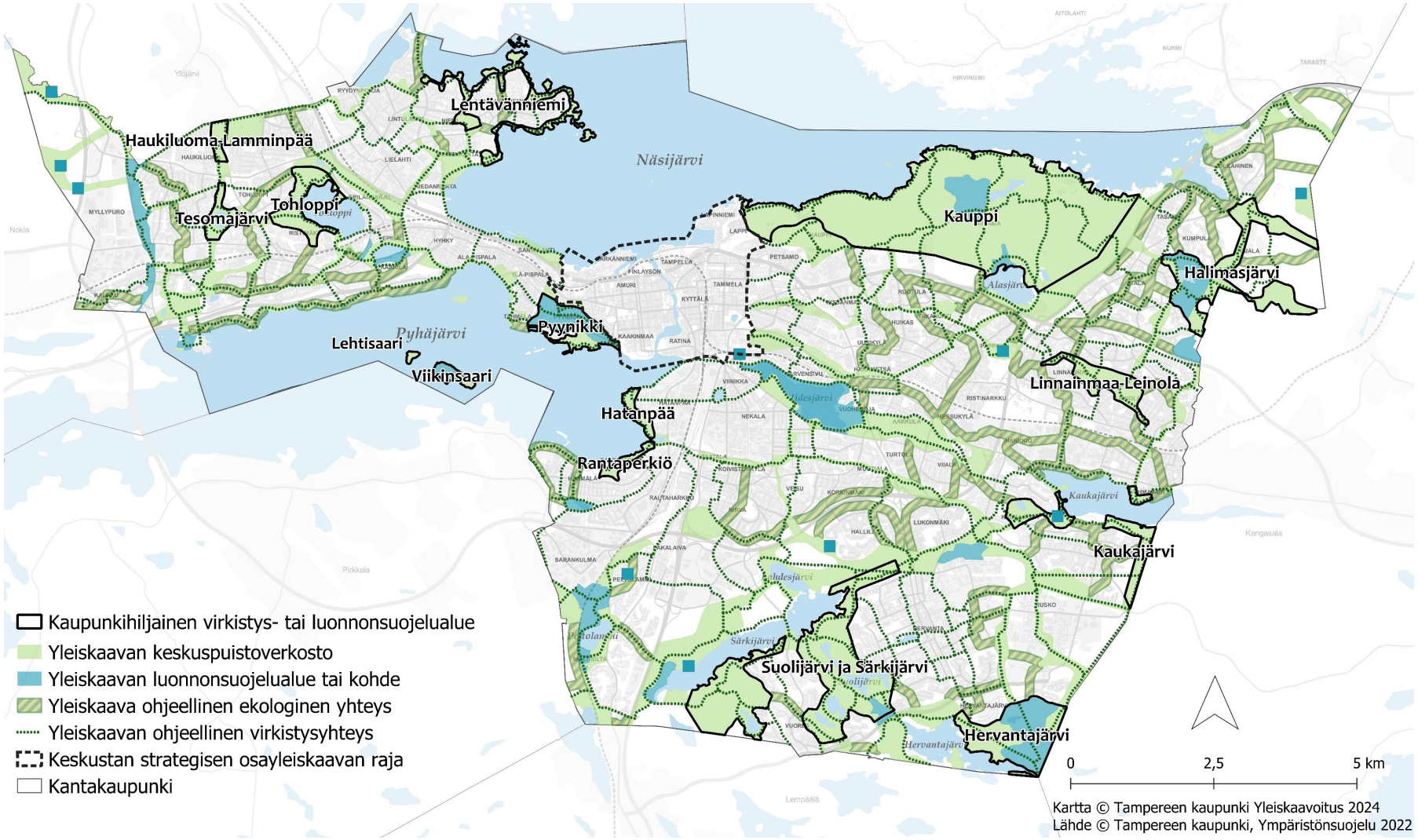

Ympäristönsuojeluyksikkö on päivittänyt vuoden 2022 Tampereen kaupungin meluselvityksen perusteella selvitystä Tampereen kaupungin hiljaisista virkistysalueista (2020) ja tarkistanut alueiden rajauksia. Selvityksessä Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista 2022 on esitetty vaiheyleiskaavassa kohdemerkinnöillä osoitettujen alueiden rajaukset. Päivityksen perusteella vaiheyleiskaavassa on osoitettu uusina kohteina Haukiluomanpuisto ja Linnainmaa-Leinola. Merkinnän määräystä on vaiheyleiskaavassa täsmennetty.

Kaupunkihiljaisia virkistys- tai luonnonsuojelualueita on 2020 hehtaaria. Kaupunkihiljaisten alueiden kokonaispinta-ala vähenee, mutta uudet kohteet täydentävät kaupunkihiljaisten alueiden verkostoa kantakaupungin alueella.

Voimassa olevan yleiskaavan keskuspuistoverkoston ja luonnonsuojelualueiden muodostamasta viherrakenteesta 49,5 prosenttia on kaupunkihiljaista aluetta (tilanne 01/2024).

Kaupunkihiljaisten alueiden saavutettavuus

Kaupunkihiljaisten virkistys- tai luonnonsuojelualueiden saavutettavuus katuverkostoa pitkin

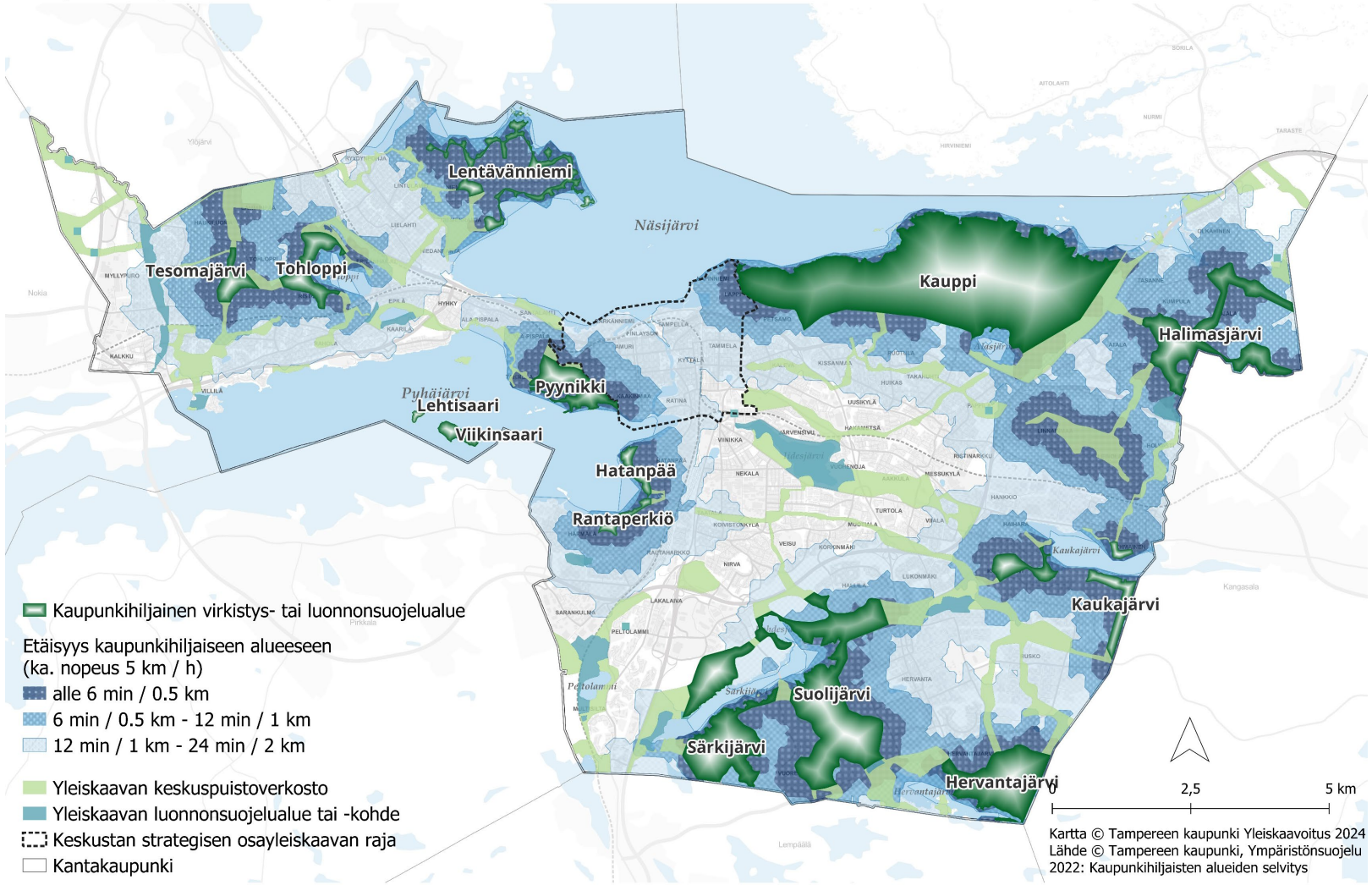

Kuva: Tampereen kantakaupungin kaupunkihiljaisten alueiden saavutettavuus katuverkostoa pitkin. Kilometrin saavutettavuusvyöhykkeellä on noin puolet kantakaupungin asukkaista.

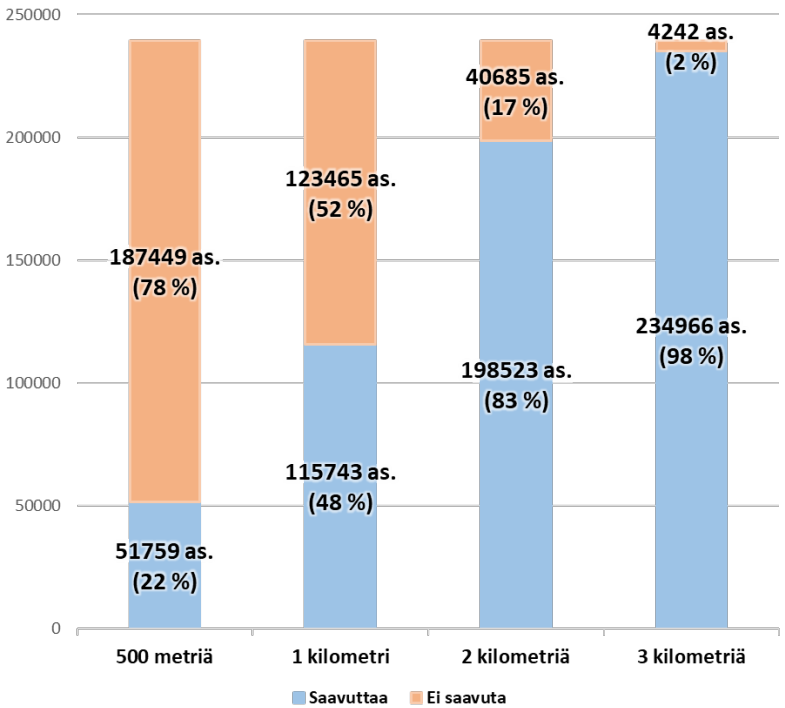

Karttatarkastelussa on esitetty kaupunkihiljaisten alueiden saavutettavuusvyöhykkeet puolen, yhden ja kahden kilometrin etäisyydellä. Saavutettavuus on laskettu katuverkostoa pitkin keskimääräisellä kävelynopeudella, joka on viisi kilometriä tunnissa.

Lisäksi tarkastelussa laskettiin, kuinka paljon asukkaita sijoittuu 500 metrin, 1 kilometrin, 2 kilometrin ja 3 kilometrin saavutettavuusvyöhykkeelle.

Kantakaupungin asukkaista 22 prosentilla kaupunkihiljainen alue sijaitsee puolen kilometrin etäisyydellä kodista. Noin puolella asukkaista kaupunkihiljainen alue on kilometrin etäisyydellä, 83 prosentilla kahden kilometrin ja 98 prosentilla kolmen kilometrin etäisyydellä

Kaavaratkaisu 2021-2025: Kaupunkivihreän kehittämisalueet

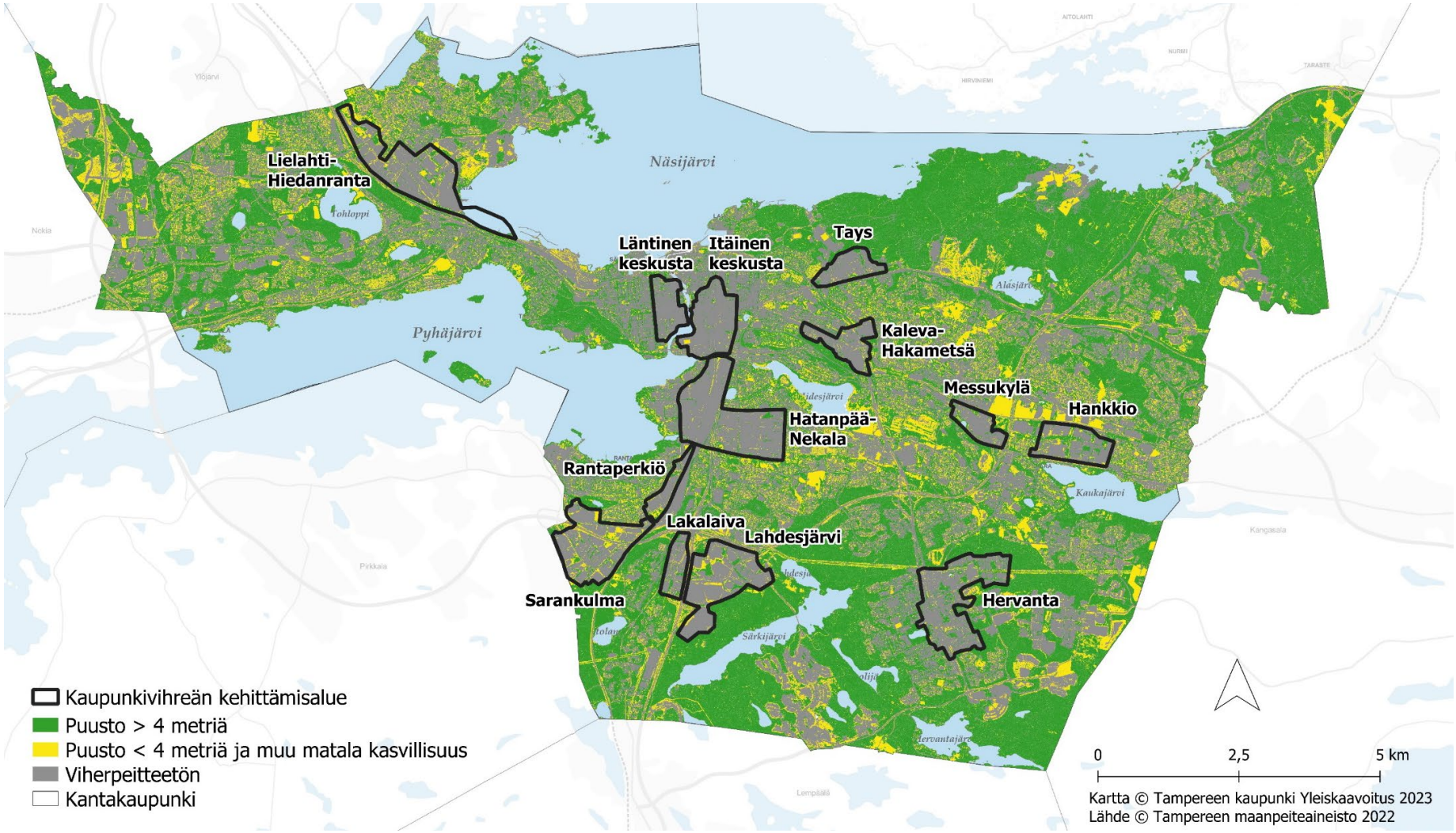

Kaupunkivihreän kehittämisalueiden latvuspeite

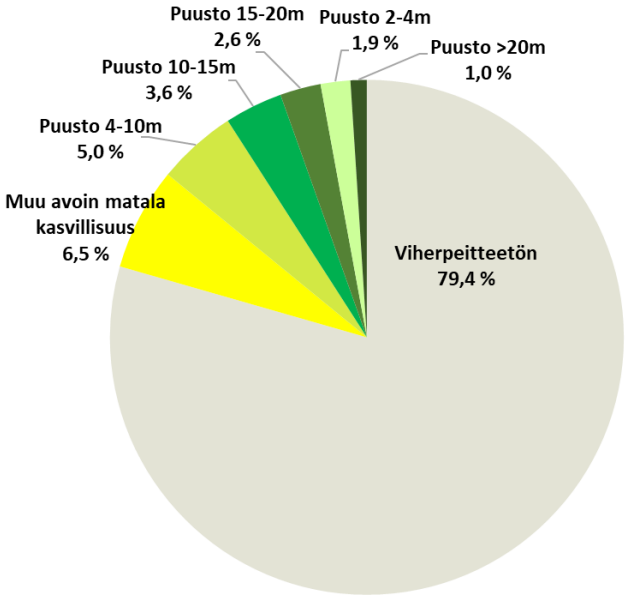

Lämpösaarekeilmiöselvityksen ja muun muassa tulvaselvityksen sekä maanpeitetietojen pohjalta rajattiin 13 kaupunkivihreän kehittämisaluetta, joilla on hyvin vähän viherpintaa. Alueilla on havaittu haasteita esimerkiksi lämpösaarekeilmiön ja kaupunkitulvien kanssa.

Kehittämisalueiden selvityksessä (2024) alueet jaoteltiin keskustatoimintojen ja työpaikkatoimintojen alueisiin ja niille laadittiin suosituksia vihreän lisäämiseksi.

Alueiden viherpeitteettömän pinnan osuus on yhteensä lähes 80 prosenttia. Koko kantakaupungin alueella viherpeitteetöntä ja vettä läpäisemätöntä pintaa on huomattavasti vähemmän kuin kaupunkivihreän kehittämisalueilla. Kantakaupungin alueesta viherpeitteetöntä pintaa on 37 prosenttia ja vettä läpäisemättömän pintaa 25 prosenttia.

Kaavaratkaisu 2021-2025: Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhyke

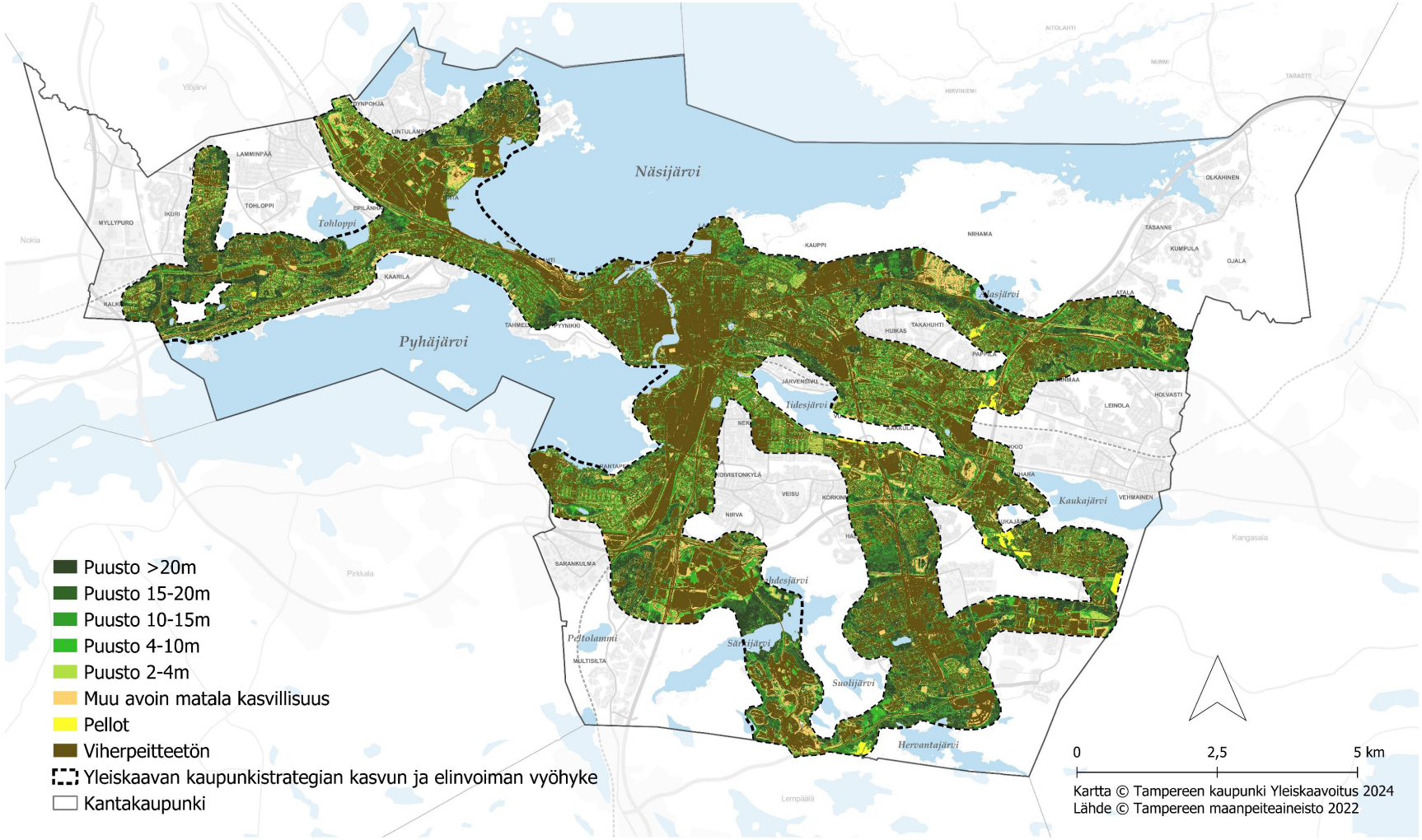

Yleiskaavan kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen viherpeitejakauma

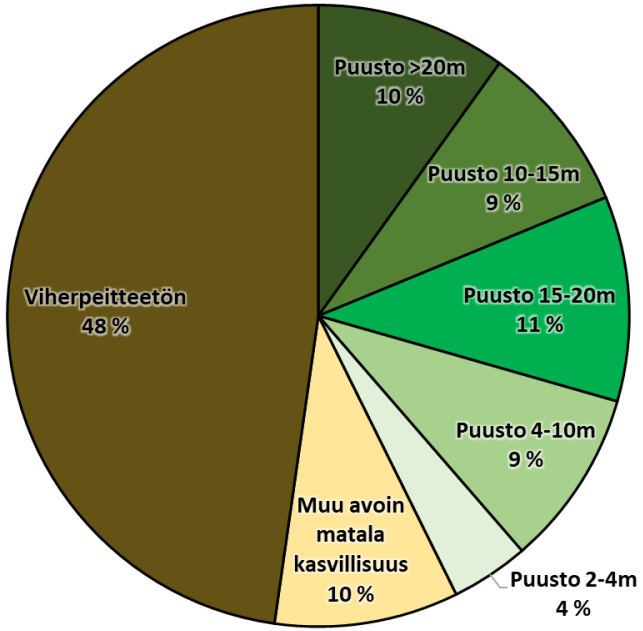

Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen kokonaispinta-alasta (noin 6380 hehtaaria) vesialueiden osuus on noin 4 prosenttia eli 241 hehtaaria. Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen maanpinta on noin 48 prosenttia koko kantakaupungin maanpinnasta.

Koko kantakaupungin viherpeitteestä 38 prosenttia ja latvuspeitteestä 37 prosenttia sijoittuu kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeelle. Vyöhykkeen maanpeitteestä noin 52 prosenttia (3227 hehtaaria) on viherpeitteistä ja 48 prosenttia (2923 hehtaaria) on viherpeitteetöntä. Noin 38 prosenttia (2366 hehtaaria) on yli 4 metrin korkuista puustoa.

Kaavaratkaisu 2021-2025: Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhyke

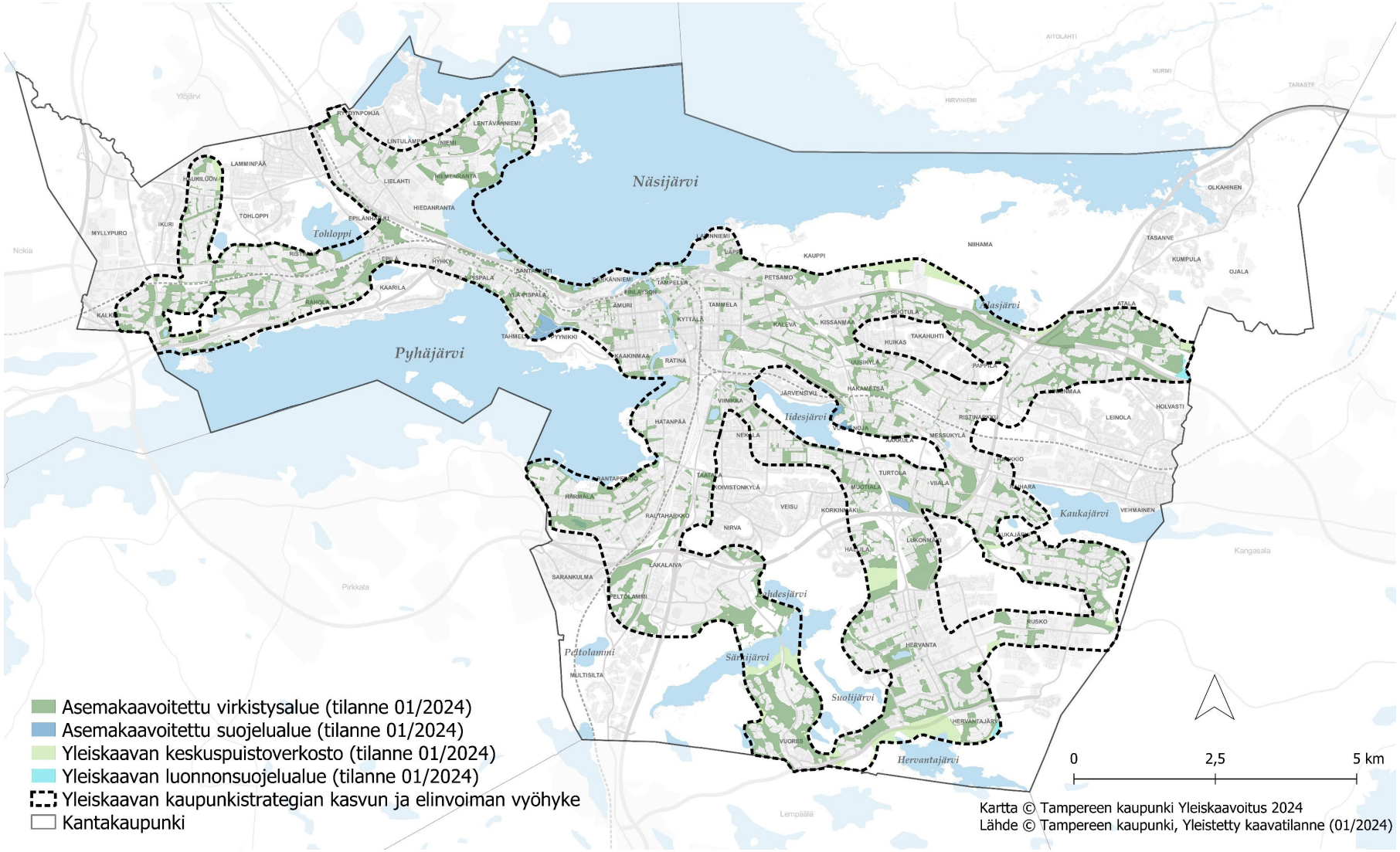

Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhyke koostuu kantakaupungin tehokkaimmin rakennetusta asioinnin ja työssäkäynnin sekä kaupunkiasumisen alueista yhdistäen Tampereen ydinkeskustan ja aluekeskukset toimivaksi osaksi kaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta. Vyöhyke perustuu maankäytön- asumisen ja liikenteen sopimukseen (MAL), jossa kärkitavoitteiksi on asetettu muun muassa vähähiilisen ja kestävän kaupunkiseudun edistäminen.

Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen kokonaispinta-ala on noin 6380 hehtaaria. Vyöhykkeen kokonaispinta-alasta noin 25 prosenttia (1589 hehtaaria) on yleis- tai asemakaavoitettu viher- ja virkistysalueiksi, suojelu- tai suojaviheralueiksi. Tästä valtaosa, noin 82 prosenttia, on asemakaavoitettua virkistysaluetta.

Koko kantakaupungin alueen yleis- tai asemaakaavoitetuista viher-, virkistys- ja suojelualueista 30 prosenttia eli 1484 hehtaaria sijoittuu kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeelle. Pelkästään asemaakaavoitetuista viher-, virkistys- ja suojelualueista vastaava osuus on noin 27 prosenttia eli 1331 hehtaaria.

Tunnistettuja jatkotarkastelutarpeita

Kantakaupungin siniviherrakenteen tyypittely on tunnistettu toimivaksi menetelmäksi virkistyksen, luontoarvojen ja ilmastonmuutokseen sekä kestävään kaupunkiympäristöön liittyvien aiheiden tarkasteluun. Työtä on tarkoitus jatkaa sisäisesti muun muassa siniviherrakenteen seurannan työkaluna sekä mahdollisesti kaupungin eri ohjelmiin kuten luonnon monimuotoisuuden ohjelmaan liittyvien toimenpiteiden toteuttamisessa.

Yleiskaavoitus tuottaa tietoa myös yleiskaavan verkkosivuille osana kaupunkiympäristön tilanneseurantaa. Vuonna 2023 sivuille tuotettiin viher- ja virkistysalueiden määrällisiä mittareita, tulevaisuudessa on tavoitteena täydentää seurantaa laadullisilla mittareilla. https://www.tampere.fi/kaupunkisuunnittelu/kaavoitus/yleiskaavat/kaupunkiympariston-tilanneseuranta/viher-ja-virkistysalueiden-seuranta

Jatkossa tarve on syventyä ainakin seuraaviin teemoihin:

- LUMO-ohjelman toimenpiteisiin liittyvät tarkastelut
- EU:n ennallistamisasetukseen mahdollisesti liittyvät arvioinnit
- Viher- ja virkistysalueverkoston seurannan mittarit
- Tampereen kasvikattolinjaukseen liittyen kantakaupungin kasvikattovyöhykkeistön määrittely
- Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen viher- ja virkistysalueiden tarkasteluiden tarkentaminen
- Ekologisten yhteyksien tyypittelyjen syventäminen
- Virkistysyhteyksien tyypittely muun muassa seudullisiin ja alueellisiin yhteyksiin ja yhteystarpeisiin sekä kaupunkihiljaisten virkistysyhteyksien kartoittaminen
- Siniviherrakenteen luontoarvojen tarkastelut

Kuva: Laura Vanzo

Liitteet

- Tampereen kantakaupungin maanpeiteaineisto
- Analyyseissä käytetyt maanpeiteaineiston luokat

Tampereen kantakaupungin maanpeiteaineisto

Vuonna 2022 valmistunut noin 171 neliökilometrin suuruisen alueen kattava maanpeitteen luokitteluaineisto, joka kattaa myös kantakaupungin koillisosan ja vesialueet

Viherpeitteettömäksi maanpeitteeksi sekä vettä läpäisemättömäksi maanpeitteeksi on luokiteltu kaikki maanpeiteluokat, jotka eivät ole kasvullisia. Näitä ovat tiet, rakennukset, avokalliot, muu vettä läpäisemätön pinta sekä paljas maa. Paljaan maan erottelu asfaltista on haastavaa.

Aineiston avulla on analysoitu kantakaupungin viherpeitteen, latvuspeitteen ja läpäisemättömien pintojen määrää.

- Latvuspeitteen analyysit on tehty kesällä 2022 viherpeitteen aineistolla, joka on leikattu teillä ja rakennuksilla.
- Viherpeitteen analyysit on tehty syksyn ja talven 2022-2023 aikana. Analyysit on tehty leikkamattomalla aineistolla. Tämä tarkottaa, että viherpeitteen aineistoa ei ole leikattu teillä ja rakennuksilla.
- Latvuspeite-analyyseissä on käytetty kaikkia neljää puustoluokkaa ellei toisin ole mainittu.

Tampereen kantakaupungin viherpeite

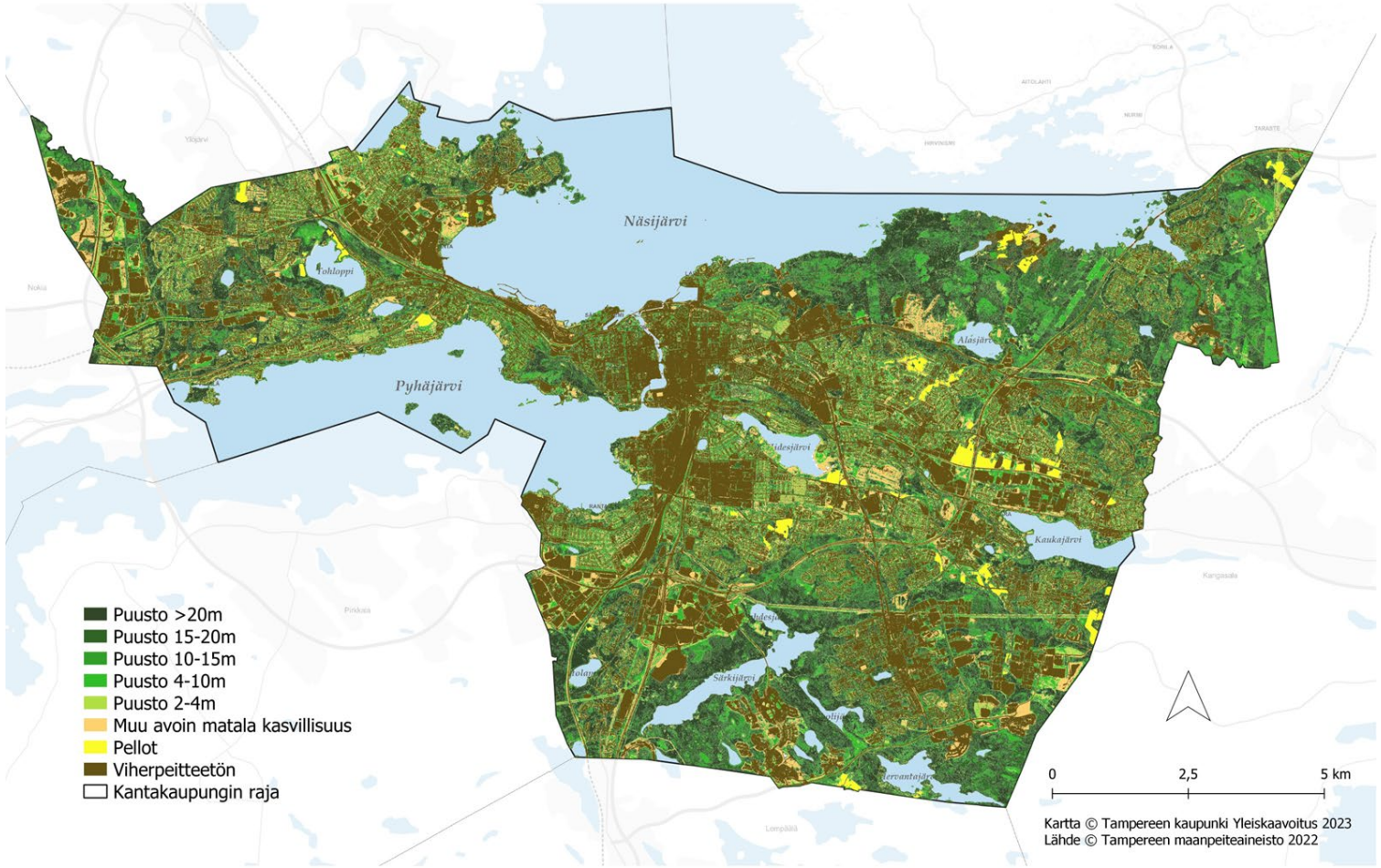

Analyyseissä käytetyt maanpeiteaineiston luokat

TAMPERE. FINLAND

Maanpeiteaineiston luokat:

- Puusto 2-4m
- Puusto 4-10 m
- Puusto 10-15 m
- Puusto 15-20 m
- Puusto > 20 m
- Muu avoin matala kasvillisuus
- Pellot
- Apuaineiston mukainen rakennus
- Tiet
- Avokalliot
- Muu vettä läpäisemätön pinta
- Paljas maa
- Vesi

Latvuspeite-analyyseissä käytetyt luokat

Viherpeite-analyyseissä käytetyt luokat

Viherpeit-teettömien ja läpäisemät-tömien pintojen luokat

Latvuspeitteisyys analyysien ”Muut” luokat

Kuva: Elvira Heikkinen